

**Univerzita Palackého v Olomouci
Cyrilometodějská teologická fakulta**

Katedra křesťanské výchovy

Sociální pedagogika

Jiřina Burešová

**Preventivní program pro Nízkoprahové zařízení
Střelka**

Bakalářský projekt

Vedoucí projektu: Mgr. Helena Pospíšilová, Ph.D.

Olomouc 2011

Prohlašuji, že jsem bakalářský projekt vypracovala samostatně s využitím uvedených pramenů a literatury.

.....
Podpis autora práce

Především děkuji Mgr. Heleně Pospíšilové Ph.D. za cenné rady a precizní vedení bakalářského projektu. Dále bych chtěla poděkovat vedoucí zařízení Mgr. Kateřině Litošové za mnoho rad a za poskytnutí všech potřebných materiálů o Nízkoprahovém zařízení pro děti a mládež Střelka. V neposlední řadě děkuji Mgr. Janě Kalhousové za jazykovou korekturu.

OBSAH

OBSAH	4
ÚVOD.....	6
1 OBEČNÉ INFORMACE CHARAKTERIZUJÍCÍ NÍZKOPRAHOVÉ ZAŘÍZENÍ STŘELKA.....	7
1.1 POPIS ZAŘÍZENÍ	7
1.2 CHARAKTERISTIKA A CÍLE ZAŘÍZENÍ	9
1.3 ZAKOTVENÍ ZAŘÍZENÍ V RÁMCI OBCE.....	13
1.3.1 Popis zařízení v obci, regionu, kraji	13
1.3.2 Struktura cílové skupiny	15
1.3.3 Volnočasové aktivity v obci	16
2 VÝVOJ A SOUČASNÝ STAV NÍZKOPRAHOVÉHO ZAŘÍZENÍ STŘELKA	20
2.1 HISTORIE	20
2.2 CHOD ZAŘÍZENÍ.....	21
2.2.1 Organizační struktura a personální zabezpečení.....	21
2.2.2 Metodika prvokontaktu a formálního zajištění.....	22
2.2.3 Finanční zdroje	25
2.2.4 Prezentace zařízení na veřejnosti	26
2.3 PŘEHLED STÁVAJÍCÍCH AKTIVIT	26
2.4 MATERIÁLNĚ-TECHNICKÉ VYBAVENÍ.....	28
2.4.1 Vybavení zařízení	28
2.4.2 Hygienické zajištění.....	29
2.4.3 Zajištění nouzové a havarijní situace.....	30
3 PREVENTIVNÍ PROGRAM PRO NÍZKOPRAHOVÉ ZAŘÍZENÍ PRO DĚTI A MLÁDEŽ STŘELKA	32
3.1 PREVENTIVNÍM PROGRAM V NZDM STŘELKA	32
3.1.1 Význam preventivního programu	33
3.1.2 Témata preventivního programu.....	33
3.2 PREVENTIVNÍ PROGRAM – CIZINEC V CIZÍ ZEMI, ANEB CHCEME POZNAT KULTURU OSTATNÍCH.....	33
3.2.1 Cíle a motivace	34
3.2.2 Charakteristika a rozsah.....	34
3.2.3 Organizační a ekonomické zajištění	34
3.2.4 Francie	35
3.2.4.1 Obecné seznámení s Francií	35
3.2.4.2 Tradiční francouzská kuchyně	39
3.2.4.3 Francouzské hry	41
3.2.4.4 Francouzské filmy.....	44

3.2.5	Spojené státy americké	45
3.2.5.1	Obecné seznámení se Spojenými státy americkými	46
3.2.5.2	Tradiční americká kuchyně.....	49
3.2.5.3	Americké hry	52
3.2.5.4	Americké filmy	54
3.2.6	Brazílie.....	57
3.2.6.1	Obecné seznámení s Brazílií.....	57
3.2.6.2	Brazilská kuchyně.....	60
3.2.6.3	Tradiční brazilský karneval a tanec	63
3.2.6.4	Brazilské filmy.....	64
3.2.7	Egypt.....	66
3.2.7.1	Obecné seznámení s Egyptem	67
3.2.7.2	Tradiční egyptská kuchyně	70
3.2.7.3	Egyptské tradiční hry	72
3.2.7.4	Egyptské filmy	75
3.2.8	Austrálie.....	77
3.2.8.1	Obecné seznámení s Austrálií.....	77
3.2.8.2	Australská kuchyně.....	80
3.2.8.3	Australské hry	82
3.2.8.4	Australské filmy.....	84
3.2.9	Japonsko.....	86
3.2.9.1	Obecné seznámení s Japonskem	86
3.2.9.2	Japonská kuchyně	89
3.2.9.3	Tradiční japonské hry	92
3.2.9.4	Japonské filmy	94
ZÁVĚR		96
BIBLIOGRAFIE.....		97
PŘÍLOHA.....		103

ÚVOD

Předložený bakalářský projekt se zabývá Nízkoprahovým zařízením pro děti a mládež Střelka působící ve Dvoře Králové nad Labem.

V první kapitole je věnována pozornost charakteristice a úloze zařízení. Dále je popsáno zakotvení zařízení v rámci obce. Ve zkratce se čtenář dočte o struktuře dětí a mládeže v obci. V závěru kapitoly je věnována pozornost všem významným volnočasovým aktivitám v obci.

Druhá kapitola je věnována popisu Nízkoprahového zařízení pro děti a mládež Střelka. Zprvu se čtenář dozví stručnou historii zařízení, která je krátká vzhledem k nedávnému založení. Dále je obšírněji popsán chod zařízení. Pozornost je věnována personálnímu zabezpečení, formálnímu zajištění zařízení, které informuje čtenáře o tom, jak probíhá jednání se zájemcem o službu, jak je uzavírána smlouva a jak se podávají stížnosti. Důležitou součástí kapitoly tvoří finanční zdroje, kde je popsáno, jak je zařízení financováno. Čtenář se také dočte, jak se zařízení prezentuje na veřejnosti. Významnou částí této kapitoly je materiálně-technické vybavení zařízení, které informuje především o vybavení zařízení.

Třetí kapitola je věnována samotné realizaci projektu, který rozvíjí preventivní program v zařízení. Preventivní program se věnuje seznámení s cizími kulturami a je připraven na šest měsíců. Každý měsíc je věnován jinému státu.

Cílem bakalářského projektu je realizovatelný a efektivní návrh preventivního programu pro Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Střelka.

1 Obecné informace charakterizující Nízkoprahové zařízení Střelka

Název organizace:	Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Střelka
Jméno ředitele:	Mgr. Kateřina Hojná
Jméno vedoucí zařízení:	Mgr. Kateřina Litošová
Adresa:	Palackého 99 Dvůr Králové nad Labem 544 01 Dvůr Králové nad Labem
Tel.:	731 604 695, 499 620 431
Email:	centrumstrelka@centrum.cz
www stránky:	http://www.fchdk.cz/strelka

1.1 Popis zařízení

Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Střelka¹ se nachází ve Dvoře Králové nad Labem v Královéhradeckém kraji. Toto zařízení zaštiťuje Farní charita Dvůr Králové nad Labem. Tato farní charita spadá pod Charitu České republiky.

„Charita Česká republika je právnickou osobou dle Kodexu kanonického práva (kánon 312, 313). Je součástí (útvarem) římskokatolické církve registrované v České republice podle zák. č. 3/2002 Sb., od níž odvozuje svou právní subjektivitu, a evidované podle zák. 3/2002 Sb.“²

Farní charita Dvůr Králové nad Labem je podle formy právní subjektivity evidovanou právnickou osobou České republiky s identifikačním číslem: 43464637. Farní charita je podle právní formy ustanovena jako církevní organizace.³

Nízkoprahové zařízení stanovuje zákon 108/2006 Sb. o sociálních službách, které je zřízeno pro poskytování sociálních služeb. Podle tohoto zákona nízkoprahové zařízení pro děti a mládež poskytuje ambulantní, popřípadě terénní služby dětem ve

¹ Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Střelka dále také NZDM Střelka

² *Kdo jsme - Kdo jsme - Charita Česká republika* [online]. 2004 [cit. 2010-06-2]. Dostupné z WWW: <<http://www.charita.cz/article.asp?nArticleID=310&nDepartmentID=187&nLanguageID=1>>.

³ Srov. *Farní charita DKnL - Inicialy* [online]. Neuvedeno [cit. 2010-06-2]. Dostupné z WWW: <<http://www.fchdk.cz/inicialy.php>>.

věku od 6 do 26 let ohroženými společensky nežádoucími jevy. Cílem služby je zlepšit způsob jejich života, umožnit jim lépe se orientovat v sociálním prostředí a vytvářet podmínky k řešení jejich nepříznivé sociální situace. Služba může být poskytována osobám anonymně. Podle zákona služba obsahuje tyto základní činnosti: výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti; zprostředkování kontaktu se společenským prostředím; sociálně terapeutické činnosti; pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí. Sociální služby v nízkoprahových zařízeních jsou podle zákona poskytovány bez úhrady nákladů.

Zařízení je registrováno u krajského úřadu v Hradci Králové. Rozhodnutí o registraci obsahovalo: označení poskytovatele sociálních služeb s uvedenými údaji; název a místo zařízení nebo místo poskytování sociálních služeb; druhy sociálních služeb, které budou poskytovány, okruh osob, kterým budou sociální služby poskytovány; údaj o kapacitě poskytovaných sociálních služeb.

Poskytovatelé sociálních služeb jsou povinni: zajišťovat dostupnost informací a o způsobu poskytování sociálních služeb; informovat zájemce o sociální službě o všech povinnostech; vytvářet při poskytování sociálních služeb vhodné podmínky; zpracovat vnitřní pravidla zajištění poskytované sociální služby; zpracovat vnitřní pravidla pro podávání a vyřizování stížností osob; plánovat průběh poskytování sociální služby; vést evidenci žadatelů o sociální službu; dodržovat standardy kvality sociálních služeb; uzavřít s osobou smlouvu o poskytnutí sociální služby.

Smlouvu o poskytnutí sociálních služeb uzavírá osoba s poskytovatelem sociálních služeb.

Zaměstnanci poskytovatelů sociálních služeb jsou povinni zachovávat mlčenlivost o údajích týkajících se osob, kterým jsou poskytovány sociální služby nebo příspěvek.

Sociální služby jsou financovány z dotací ze státního rozpočtu (poskytování sociálních služeb poskytovatelům sociálních služeb x financování běžných výdajů souvisejících s poskytováním sociálních služeb).

1.2 Charakteristika a cíle zařízení

V nízkoprahovém zařízení pro děti a mládež Střelka jsou vykonávány čtyři okruhy činností: výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti; sociálně terapeutická činnost; pomoc při uplatňování práv a oprávněných zájmů; zprostředkování kontaktu se společenským prostředím. Níže jsou tyto činnosti dále rozčleněny.⁴

Mezi výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti se řadí: besedy, podpora aktivit klientů, doučování, situační intervence a skupinové aktivity.

Besedy se konají s pozvanými hosty, externími pracovníky nebo pracovníky NZDM Střelka. Dále se zde uskutečňují preventivní programy, diskuse a workshopy. Tyto programy jsou věnovány klientům i cizím návštěvníkům zařízení. Podpora vlastních aktivit klienty, znamená takovou činnost, kdy se děti snaží pomoci s vlastní přípravou a realizací činností např. vaření či organizování turnajů. K vlastní podpoře můžeme počítat i pomoc materiální, finanční, poradenskou, apod. Doučování mohou klienti využít, jakmile potřebují pomoci s přípravou do školy. Dále jsou zaměstnanci schopni i ochotni pomoci při specifických poruchách učení. Volnočasové aktivity mohou být provozovány přímo v klubu (např. šipky, stolní fotbal, malování, poslech hudby) nebo mimo klub (např. fotbal, turistika, různé druhy sportu). Situační intervence vznikají při interakcích mezi a klientem a pracovníkem. Ten se snaží vnést podněty a reflektuje situaci (např. udělování sankcí, řešení porušování pravidel, „rvačka“ v klubu, apod.). Do skupinové aktivity patří práce s nahodilou skupinou klientů, která je zaměřena na rozvoj či posílení psychické nebo sociální stránky jedince (komunikace, kooperace).

K sociálně terapeutickým činnostem zařazujeme: práci se skupinou, individuální rozhovor, poradenství či pomoc v krizi.

Práce se skupinou je kontinuální a dlouhodobá. Proto se může pracovat s ustálenou skupinou uživatelů, přičemž cílem služby je rozvíjet jejich osobní a sociální schopnosti i dovednosti.

Individuálním rozhovorem či kontaktní prací se pracovníci zařízení snaží navázat s uživateli služby kontakt ve prospěch uživatele. Jde alespoň o pětiminutový rozhovor.

⁴ Srov. LITOŠOVÁ, Kateřina. *Popis realizace sociálních služeb*. Dvůr Králové nad Labem, 2010. Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Střelka.

Poradenství, kdy je poskytována odborná pomoc při řešení problému uživatele služby. Jde o vyslechnutí, zorientování se, nalezení řešení a to především v oblasti školy, vztahů, návykových látek, práce, bydlení, trestního práva, násilí, financí, zdraví, sexu či volného času. Pomoc v krizi je poskytována odbornou pomocí uživatelům služby nacházejícím se v nepříznivé životní situaci. Tato služba je přístupná i mimo otevírací dobu klubu.

K činnosti pro pomoc při uplatňování práv a oprávněných zájmů zařazujeme: jednání s institucemi, doprovod klienta pracovníkem, poskytnutí informace, práce s blízkými osobami pro klienta.

Poskytovaná služba jednání s institucemi ve prospěch uživatele služby se snaží o kontakt mezi pracovníkem a návaznými službami (ústně, písemně či telefonicky) a to vždy se souhlasem uživatele, nejlépe za jeho přítomnosti. Ať už jde o kurátora, psychologa, vychovatele či učitele.

Dále zařízení nabízí doprovod klienta pracovníkem do veřejné či sociální návazné služby.

Poskytnutí informace zařízením může být jednorázové. Pokud klient nesdělí pracovníkovi bližší osobní údaje, tak se je nesnaží dále zjišťovat (např. adresa, telefon, informace o škole...). Naopak pracovníci zajišťují anonymitu.

NZDM Střelka také poskytuje práci s osobami blízkými pro klienta. To jsou především rodiče, přátelé, partneři, apod. Pracovníci zařízení se snaží při jakýchkoliv potížích u klienta o návštěvu rodin. Dále zařízení nabízí pravidelné konzultační hodiny pro osoby blízké, za účelem řešení problému uživatele, avšak pouze s jeho souhlasem (neplatí u dětí).

K činnosti zprostředkování kontaktu se společenským prostředím zařazujeme: různé akce pořádané zařízením.

Akce přístupná veřejnosti pořádaná v klubu. Zařízení společně s klienty pořádá např. koncerty v klubu, diskotéky, divadelní představení, mezinárodní Den Romů, Týden nízkoprahů, den otevřených dveří, atd. Akce mimo klub jsou pořádány pro klienty i neklienty. Do těchto akcí patří např. karneval, fotbal pro spolužáky, meziměstské turnaje (nejčastěji mezi nízkoprahovými zařízeními), vícedenní pobyty, tábor, prázdninové výlety nebo exkurze.

Posláním Nízkoprahového zařízení pro děti a mládež Střelka je usilovat o sociální začlenění a pozitivní změnu v životním způsobu dětí a mládeže Dvora Králové nad Labem a okolí.

„Cílem služby NZDM Střelka je zabezpečení podpory pro zvládnutí obtížných životních událostí; snížení sociálních rizik vyplývajících z konfliktních situací, životního způsobu a rizikového chování; zvýšení sociálních schopností a dovedností (dodržování pravidel slušného chování, budování a udržování stabilních mezilidských vztahů apod.); podpora sociálního začlenění do skupiny vrstevníků i do společnosti, včetně zapojení do dění místní komunity; nezbytná psychická, fyzická, právní a sociální ochrana během využívání služeb a podmínky pro realizaci osobních aktivit a v neposlední řadě poskytnutí aktivit a činností zaměřených na prevenci, s cílem snížit riziko sociálně patologických jevů.“⁵

Do cílové skupiny NZDM Střelka se řadí: děti a mládež ze Dvora Králové nad Labem a okolí ve věku 6-26 let, které jsou ohrožené společensky nežádoucími jevy; etnické menšiny; osoby ohrožené závislostí nebo jsou závislé na návykových látkách; osoby žijící v sociálně vyloučených komunitách; osoby, které vedou rizikový způsob života nebo jsou tímto způsobem života ohroženy.

NZDM Střelka dodržuje čtyři principy: nízkoprahovost, rovnost, dobrovolnost a výchova k etickým hodnotám. Níže jsou všechny principy širše popsány.⁶

Princip nízkoprahovosti znamená pro klienty skutečnost, že mají zřízen bezplatný vstup. Možnost anonymity a nepravidelné docházky. Zařízení se snaží o odstranění případných bariér. Ať už jde o bariéry finanční, proto je klub realizován bezplatně. Jen výjimečně je vyžadována finanční spoluúčast – např. při výletech, exkurzích, táborech, atd. Bariéry časové, kdy provozní doba služby odpovídá potřebám uživatele. Proto je zařízení otevřeno v době, kdy končí výuku většina škol. Bariéry prostorové, proto je zařízení umístěno v centru města. Bariéry psychologické, proto mohou uživatelé přicházet a odcházet dle svého uvážení. Pravidelná docházka není podmínkou zařízení, navíc má uživatel možnost zůstat v anonymitě.

Princip rovnosti zaručuje, že služeb NZDM Střelka může využít kdokoliv z cílové skupiny ve věku od 6 – 26 let bez ohledu na pohlaví, barvu pleti, jazyka, víry,

⁵ Nízkoprahové zařízení Střelka - Dvůr Králové nad Labem [online]. Neuveдено [cit. 2010-06-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.fchdk.cz/strelka/clanky.php>>.

⁶ Srov. LITOŠOVÁ, Kateřina. *Princip poskytování sociální služby : Metodický pokyn č. 1*. Dvůr Králové nad Labem : Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Střelka, 2010.

náboženského či politického vyznání, národního či sociálního původu, pokud svým chováním a jednáním neomezuje a neohrožuje sám sebe, ostatní uživatele, pracovníky, dobrovolníky či efektivitu služby nebo se svým vzezřením, chováním či názory nepříčí morálním a hodnotovým zásadám organizace (např. používání protináboženských, diskriminačních hesel a symbolů, extrémně vyzývavé oblečení).

Princip dobrovolnosti se v NZDM Střelka vyznačuje tím, že nikdo z uživatelů není do ničeho nucen, činnost si vybírá dobrovolně dle aktuálních možností zařízení. Do aktivit se klient může a nemusí zapojit. Pracovník zařízení nabízí uživateli pouze alternativy a motivuje ho ke smysluplnému trávení volného času. Uživatel má možnost konzultovat svou životní situaci s pracovníkem. Konečné rozhodnutí je však vždy na uživateli.

Výchova k etickým hodnotám je prezentována přímo pracovníky zařízení, kteří jdou uživatelům příkladem. Pojmem etické hodnoty se myslí: nezištná pomoc, přijetí sebe sama i druhého člověka, úcta k životu, solidarita s druhými, vytváření a udržování kvalitních mezilidských vztahů, odpovědnost, samostatnost, atd. Mezi konkrétní činnosti, kterými pracovníci vedou uživatele k etickým hodnotám, patří pomoc pracovníkům v běžných záležitostech (úklid, vynášení odpadků, ...), vedení k odpovědnosti formou svěřování úkolů uživatelům a apelováním na jejich důvěryhodnost a samostatnost, zapojování do aktivit a projektů, které podporují vzájemnou komunikaci, solidaritu s druhými, vedení diskuzí na témata o lidských právech a o důstojnosti člověka.

Otvírací doba NZDM Střelka je pevně stanovena: pondělí, úterý, čtvrtek a pátek od 13:30 do 19:00. Ve středu probíhá proměnlivý program mimo klub. Otvírací doba je vyvěšena na nástěnkách v klubu, na propagačních letácích či na internetových stránkách. Zařízení je otevřené celý rok s výjimkou státních svátků. Během prázdnin jsou pořádány výlety či jiné nepravidelné akce. Během tohoto období je otvírací doba proměnlivá.⁷

⁷ Srov. LITOŠOVÁ, Kateřina. *Místní a časová dostupnost poskytované sociální služby : Směrnice č. 11.* Dvůr Králové nad Labem : Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Střelka, 2010.

1.3 Zakotvení zařízení v rámci obce

V rámci zakotvení zařízení v oblasti obce jsou popsána všechna nízkoprahová zařízení pro děti a mládež v Královéhradeckém kraji. Dále byla zjištěna struktura cílové skupiny v obci. Nakonec jsou popsány volnočasové aktivity v obci.

1.3.1 Popis zařízení v obci, regionu, kraji

Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Střelka je jediným zařízením tohoto druhu v obci Dvůr Králové nad Labem i jejím okolí. Žádné jiné zařízení neposkytuje podobné služby jako NZDM Střelka. Do tohoto zařízení mohou docházet všechny děti z obce a okolí, které se ocitají v nepříznivé životní sociální situaci nebo jsou jí ohroženy. Dále je služba určena pro ty děti, které nemohou nebo se nechtějí zapojit do standardních volnočasových aktivit.

Při vzniku tohoto zařízení (2005/2006) se v průzkumech ukázalo, že je toto zařízení v regionu Dvora Králové nad Labem důležité a je o něho zájem. Avšak původně mělo být zřízeno obcí, avšak Farní charita Dvora Králové nad Labem začala svoji činnost s dětmi dříve, a proto město přenechalo vznik tohoto zařízení Farní charitě.

Nízkoprahových zařízení pro děti a mládež v královéhradeckém kraji je celkem šest. Všechny tyto zařízení jsou založeny na stejných principech (nízkoprahovost, rovnost, dobrovolnost) jako NZDM Střelka, které se řídí podle zákona 108/2006 Sb. o sociálních službách.

Níže jsou krátce popsána všechna Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež⁸ v Královéhradeckém kraji, která pomáhají dětem v jejich nepříznivé životní situaci. Tato zařízení se snaží poskytnout sociální služby a nabídnout dětem a mládeži příjemně strávený volný čas.

Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Modrý pomeranč se nachází v Hradci Králové. Zařízení bylo založeno v únoru roku 2001. NZDM Modrý pomeranč je sociálně preventivní ambulantní službou. Jeho zřizovatelem je občanské sdružení Salinger. V rámci NZDM Modrý pomeranč fungují dva nízkoprahové kluby. Klub pro děti Beruška s maximální kapacitou 14-19 klientů v běžném provozu a klub pro mládež Orange s maximální kapacitou 20-25 klientů v běžném provozu. Cílovou skupinou nízkoprahového klubu Beruška jsou děti ve věku 7-14 let z Hradce Králové. Cílovou

⁸ Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež dále také NZDM.

skupinou nízkoprahového klubu Orange je mládež ve věku 13-19 let z Hradce Králové. Speciálním programem je individuální poradenství tzv. „Popec“, což je služba poskytovaná mimo otevírací dobu klientům ve věku 7-21 let. Dále toto zařízení vykonává internetové poradenství, což je sociální služba poskytovaná na internetu. Tato služba je určena pro děti a mládež do 21 let, kteří tráví většinu volného času na internetu.⁹

Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Klídek se nachází v Hradci Králové. Zařízení bylo založeno v červnu roku 2003. Zřizovatelem NZDM Klídek je občanské sdružení PROSTOR PRO. Cílem tohoto zařízení je zlepšovat kvality života cílové skupiny a tím předcházet sociálně nežádoucím jevům. Zařízení poskytuje dva nízkoprahové kluby: Dětský klub a Klub pro mládež. Dětský klub je určen dětem ve věku 8-14 let primárně z lokality Hradec Králové. Do klubu pro mládež mohou docházet mladí lidé ve věku 14-20 let, kteří žijí v Hradci Králové. Dále toto zařízení nabízí program primární prevence do škol a návazných institucí. K dalším akcím, které NZDM Klídek pořádá, patří zážitkové víkendové programy, které jsou založeny na metodách zážitkové pedagogiky.¹⁰

Středisko Milíčův dům působí jako nízkoprahové zařízení pro děti a mládež v Jaroměři. Zařízení bylo založeno v roce 1992 a jeho zřizovatelem je Diakonie Českobratrské církve evangelické. Posláním NZDM Milíčova domu je usilování o pozitivní změnu v životním způsobu dětí a mládeže, které se ocitají v nepříznivé životní situaci. Zařízení poskytuje dva kluby: Klub malého Bobše a Centrum alternativa. Cílovou skupinou Klubu malého Bobše jsou děti ve věku 6-14 let z Jaroměře a blízkého okolí. Cílovou skupinou Centra alternativa je mládež ve věku 15-21 let z Jaroměře a blízkého okolí.¹¹

Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Archa se nachází v Náchodě. Zařízení bylo založeno v roce 1997 a jejím zřizovatelem je občanské sdružení Dokořán. Posláním NZDM Archa je nabízet dětem a mladým lidem bezpečné místo, kde mohou najít zábavu a prostor pro vlastní aktivity, odbornou pomoc při řešení svých problémů a podporu při využívání veřejných služeb. Cílovou skupinou zařízení jsou děti a mládež ve věku 10-18 let z Náchoda a okolí. Dále zařízení nabízí program primární prevence

⁹ Srov. *Salinger sociální práce pro děti a mladé dospělé* [online]. 2006 [cit. 2010-06-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.salinger.cz/Sluzby/Nzdm-modry-pomeranc/NZDM-Modry-Pomeranc.php>>.

¹⁰ Srov. *PROSTOR PRO občanské sdružení* [online]. Neuvedeno [cit. 2010-06-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.prostorpro.cz/nizkoprahova-zarizeni-klidek.html>>.

¹¹ Srov. *Diakonie ČCE* [online]. Neuvedeno [cit. 2010-10-08]. Dostupné z WWW: <http://www.milicak.cz/?templ=nzo_index&menu_zobraz=o_nas&reset=yes>.

pro základní školy ve městě Náchod. K zařízení patří i klub Poklop. Jedná se o nízkoprahové nealkoholové zařízení pro mladé lidi ve věku 13-26 let. Hlavní myšlenkou tohoto klubu je nabídka prostoru klubu pro prezentaci vlastních aktivit (např. výtvarná činnost, hudební či literární tvorba, apod.), čímž se mladí lidé mohou seberealizovat a podílet se na tvorbě programu ve vlastní režii. V určitých hodinách provoz klubu Poklop funguje jako čajovna.¹²

Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Shelter se nachází v Trutnově. Na jeho činnosti se podílí občanské sdružení Shelter. NZDM Shelter patří pod správu RIAPSu (Regionální Institut Ambulantních Psychiatrických Služeb) Trutnov. Posláním NZDM Shelter je usilování o sociální začlenění a pozitivní změnu v životním způsobu dětí a mládeže. Cílovou skupinou zařízení je mládež ve věku 13-21 let z Trutnova a okolí.¹³

Posledním nízkoprahovým zařízením pro děti a mládež v kraji je Nízkoprahový klub pro děti a mládež Exit, nacházející se v Jičíně. Zřizovatelem tohoto zařízení je Oblastní charita Jičín, která zajišťuje i správu tohoto klubu. Posláním nízkoprahového klubu je podpora dětí a mladých lidí, kteří jsou ohroženi sociálně patologickými jevy nebo se nacházejí v obtížné životní situaci. Cílovou skupinou jsou děti a mladí lidé ve věku 10-21 let z Jičína a okolí.¹⁴

1.3.2 Struktura cílové skupiny

Podle dat z roku 2001 při sčítání lidu, domů a bytů žilo ve Dvoře Králové nad Labem a okolí celkem 4802 dětí a mladých lidí ve věku 0-24 let. V rozmezí 0-14 let v tomto městě bydlelo 2449 dětí, z toho 1223 chlapců a 1226 dívek. Mezi 15-19 roky se trvalým pobytem hlásilo ke Dvoru Králové nad Labem a okolí 1014 mladých lidí, z toho 511 mužů a 503 žen. Dle záznamů do poslední kategorie 20-24 let spadalo 1339 mladých lidí, z toho 722 mužů a 617 žen.

¹² Srov. *Archa* [online]. 2007 [cit. 2010-06-10]. Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež ARCHA. Dostupné z WWW: <<http://archa.dokoran.eu/?v=>>.

¹³ Srov. *Nízkoprahový klub pro děti a mládež* [online]. 2010 [cit. 2010-06-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.riaps.cz/shelter/o-nas.html>>.

¹⁴ Srov. *EXIT Nízkoprahový klub* [online]. 2010 [cit. 2010-06-10]. Dostupné z WWW: <http://exitklub.cz/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=34&Itemid=79>.

1.3.3 Volnočasové aktivity v obci

Struktura volnočasových aktivit v obci Dvůr Králové nad Labem je velmi rozmanitá. Volný čas tu pořádají spolky, svazy, organizace i kluby. Níže jsou popsány všechny důležité volnočasové aktivity v obci.

Dům dětí a mládeže Jednička se nachází ve Dvoře Králové nad Labem. Zřizovatelem tohoto zařízení je město Dvůr Králové nad Labem. Dům dětí a mládeže Jednička nabízí svým klientům širokou nabídku zájmových aktivit, které jsou rozděleny do několika útvarů: společenské, technické, přírodovědné, sportovní, keramické, taneční či hudební zájmové útvary. Zařízení nabízí své služby dětem, mládeži i dospělým. Dále toto zařízení pořádá okresní kola soutěží Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a Asociace školních sportovních klubů. Do činnosti Domu dětí a mládeže Jednička patří také soutěže, které si zařízení samo pořádá. Toto zařízení je otevřené i školám, pro něž pořádá výukové programy. Ke klientele patří i mateřské, základní či střední školy. Speciálním výukovým programem Domu dětí a mládeže je dopravní výchova, na kterou se už několik let specializuje. Do stálé nabídky zařízení patří každoročně tábory (letní tábory v přírodě či městské tábory) a jiné pobytové akce (pobyty u moře). Dům dětí a mládeže Jednička poskytuje také možnost turistického ubytování pro dětské kolektivy a rodiny s dětmi.¹⁵

Městská knihovna Slavoj se nachází ve Dvoře Králové nad Labem. Zřizovatelem tohoto zařízení je Město Dvůr Králové nad Labem. Knihovnu uvádíme proto, že pořádá mnoho volnočasových aktivit, jak pro děti, tak i pro dospělé. Ve službách knihovny jsou několik let nabízeny jazykové kurzy, které jsou dosti navštěvovány především dospělými posluchači. Knihovna se může také pochlubit jednorázovými akcemi, které pořádá pro děti i dospělé. Mezi tyto akce patří např. setkávání s významnými osobnostmi, netradiční akce, pasování prvňáčků na čtenáře, tvořivé dílny, přednášky či besedy. Knihovna také pořádá každý rok různé soutěže např. Pomaluj si svoje město (pro mateřské školy, základní školy i střední školy) nebo fotografická soutěž (pro malé i velké).¹⁶

Sion group je skupina, která pod sebou sdružuje několik organizací, které společně spolupracují a hlavně mají stejnou vizi a hodnoty. Do této skupiny patří: Sion

¹⁵ Srov. *DDM Jednička, Dvůr Králové n/L*. [online]. 2008-2009 [cit. 2010-06-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.ddmdvurkralove.cz/onas>>.

¹⁶ Srov. *Městská knihovna Slavoj ve Dvoře Králové nad Labem* [online]. 2008 [cit. 2010-06-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.slavoj.cz/aktuality---akce.html?code=catreport&idcat=16>>.

– Nová generace, Základní škola Sion J. A. Komenského, KC Sion, Dětské centrum Sion, školka Sion. Hlavní centrum této organizace sídlí v Hradci Králové. Sion group má pobočku i ve Dvoře Králové nad Labem, kde organizuje školní klub na Základní škole Strž. Každý týden v klubu je tematicky zaměřen. Program je tvořen zábavnou formou (plný soutěží, her, sportovních klání, atd.). V klubu jsou děti vedeny k důležitým životním hodnotám, jako je zájem jeden o druhého, upřímnost, přátelství. Proto se při hrách hodnotí výkony, ale též smysl pro fair play.¹⁷

Eldorádo, středisko Náchod, oddíl Tubrodel se nachází ve Dvoře Králové nad Labem. Eldorádo je občanské sdružení pro děti, mládež a jejich starší kamarády. V průběhu školního roku Tubrodel zajišťuje oddíl s pravidelnou činností. Dále nabízí víkendové pobyty, pochody, výlety a další aktivity. V létě zařízení pořádá každoroční tábory pro děti, a to jak všeobecné, tak i specializované např. vodácké.¹⁸

Junák Dvůr Králové nad Labem spadá pod okres Trutnov. Zařízení v obci má celkem pět oddílů: 1. oddíl chlapecký, 1. roj světlušek, 1. smečka vlčat, 3. oddíl, 4. oddíl dívčí. Všechny oddíly se scházejí jednou týdně v předem stanovený čas. V průběhu roku (každý měsíc) se pořádají jednodenní či vícedenní výpravy. Pravidelně v létě Junák organizuje tábory pro děti.¹⁹

Pionýrská skupina J. Wolкера se nachází ve Dvoře Králové nad Labem. Tato skupina pořádá každoročně čtyři běhy tábora (čtrnácti denní tábor). Jiné volnočasové aktivity neprovozuje.²⁰

Klub Natura se nachází ve Dvoře Králové nad Labem. Klub je občanským sdružením, které sdružuje děti a mládež ze základních a středních škol, jež mají hlubší zájem o přírodu. Vědomosti klub Natura u svých členů rozšiřuje pomocí pravidelných přednášek, praktik, exkurzí a letních přírodovědných táborů. Dále připravuje své členy na přírodovědné soutěže.²¹

Český kynologický svaz Základní kynologická organizace číslo 686 Nový Svět se nachází ve Dvoře Králové nad Labem. Nový svět nabízí výcvik psů, canisterapii,

¹⁷ Srov. *SION group* [online]. Neuvedeno [cit. 2010-06-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.sion.cz/kluby/index.html>>.

¹⁸ Srov. *ELDORÁDO, občanské sdružení* [online]. 2010 [cit. 2010-06-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.eldorado.cz/popis-sdruzeni>>.

¹⁹ Srov. *Junák Dvůr Králové nad Labem* [online]. 2009 [cit. 2010-06-11]. Dostupné z WWW: <<http://skaut-dvur.wz.cz/>>.

²⁰ Srov. *PS Jiřího Wolкера Dvůr Králové nad Labem* [online]. Neuvedeno [cit. 2010-06-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.belun.wz.cz/>>.

²¹ Srov. *Klub Natura* [online]. 2007 [cit. 2010-06-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.stripky.cz/227-natura.html>>.

školku pro štěňata, kroužek pro děti, veřejné tréninky, závody, letní výcvikové tábory a jiné akce.²²

Tělocvičná jednota Sokol Dvůr Králové nad Labem patří k župě Podkrkonošská – Jiráskova. Do jednoty se řadí několik sportovních oddílů: atletika, badminton, florbal, skoky na trampolíně, sportovní gymnastika a tanec. Oddíly sdružují děti, mládež i dospělí. Každý oddíl má své tréninky. Samotné oddíly (společně či odděleně) nabízejí další aktivity, jako jsou například: šibřinky, akademie, výlety, soustředění či letní tábory.²³

Tělovýchovná jednota Dvůr Králové nad Labem sdružuje několik oddílů např. fotbal, basketbal, házená, volejbal, šachy, stolní tenis, softbal, lehká atletika, lední hokej, kulečnick, kanoistika, krasobruslení, kuželky, atd. Každý oddíl trénuje ve vyhrazených dnech.

Cyklistický klub Carla má sídlo v Bílé Třemešné. Avšak cyklistické tréninky klubu se konají od jara do podzimu venku na určených trasách. Ke členům klubu se řadí děti, mládež i dospělí. K činnosti klubu také patří pořádání závodu pro mládež pod názvem O nejlepšího cyklistu Dvorská.²⁴

Pony centrum jezdecký klub Kuks sídlí v Jezdeckém areálu Nová Amerika. Ke klientům klubu se řadí děti, mládež i dospělí. Člen klubu může každý den v určených hodinách využít rozpis ježdění. K činnosti centra patří tréninky, soustředění či kurzy, které se specializují na jezdce i jeho koně.²⁵

KARATE – DO Dvůr Králové nad Labem je členem Českého a Východočeského svazu karate a Tělovýchovné a sportovní unie Trutnovska. Mezi členy oddílu se řadí jak děti, mládež, tak i dospělí. Zařízení nabízí pravidelné tréninky a provedení zkoušek STV (stupně technické vyspělosti).²⁶

Vodní záchranná služba Český červený kříž sídlí ve Dvoře Králové nad Labem. Tato skupina sdružuje záchranný tým a potápěčskou sekci, jejíž členové organizují

²² Srov. *Nový Svět - Dvůr Králové nad Labem* [online]. 2008-2009 [cit. 2010-06-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.novy-svet.ic.cz/ramce.htm>>.

²³ Srov. *Tělocvičná jednota SOKOL Dvůr Králové nad Labem* [online]. 2002 [cit. 2010-06-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.sokol-dk.cz/?page=oddsport>>.

²⁴ Srov. *Cyklistický klub Carla Dvůr Králové nad Labem* [online]. 2006-2009 [cit. 2010-06-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.ckcarla.banda.cz/clanek/41685/ck-carla-kupkolo.cz/>>.

²⁵ Srov. *Pony centrum - JK členství v klubu* [online]. Neuvedeno [cit. 2010-06-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.ponycentrum.cz/rozpisjezdzeni.htm>>.

²⁶ Srov. *KARATE-DO Dvůr Králové nad Labem* [online]. 2010 [cit. 2010-06-13]. Dostupné z WWW: <<http://karatedo.dknl.net/frameset.htm>>.

potápěčské kurzy i další potápěčské akce. Dále ke skupině patří i plavecký oddíl, do kterého se řadí děti i mládež. Tréninky tohoto oddílu jsou organizovány jednou týdně.²⁷

Výše jsou popsány nejdůležitější volnočasové aktivity v obci, které spolupracují s městem Dvůr Králové nad Labem. V obci je mnoho dalších volnočasových aktivit, které probíhají při základních i středních školách či dalších institucích.

²⁷ Srov. *Vodní záchranná služba ČČK* [online]. 2006 [cit. 2010-06-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.vzs-dk.cz/index.php?id=1>>.

2 Vývoj a současný stav Nízkoprahového zařízení Střelka

2.1 Historie

Myšlenka NZDM Střelka vznikla v roce 2005, kdy první pracovníci začali oslovovat děti a mládež dobrovolnickou činností. Jejich pracovní náplň se podobala dnešní terénní službě. Díky těmto službám získali pracovníci stálé klienty.

Na konci roku začali pracovníci hledat místo, kde by se mohli společně s dětmi scházet. V roce 2006 našli útočiště na farním úřadě, kde jim s činností začali pomáhat i dobrovolníci z řad studentů. Díky tomu se Nízkoprahový klub Střelka začal pomalu rozvíjet.

V letech 2007 a 2008 jednal Nízkoprahový klub s úřady o potřebnosti sociálních služeb ve Dvoře Králové nad Labem. „NZDM Střelka bylo dne 25.6.2008 pověřeno Krajským úřadem Královéhradeckého kraje k výkonu sociálně-právní ochrany dětí v tomto rozsahu:

1. Vyhledávání dětí, na které se sociálně-právní ochrana zaměřuje (§ 6 odst. 1)²⁸
2. Pomoc rodičům při řešení výchovných nebo jiných problémů souvisejících s péčí o dítě
3. Činnost zaměřenou na ochranu dětí před škodlivými vlivy a předcházení jejich vzniku podle § 31 a 32²⁹
4. Zřizování a provoz zařízení sociálně výchovné činnosti³⁰

V roce 2009 se NZDM zapisuje na Ministerstvu práce a sociálních věcí jako Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Střelka. S tímto důležitým krokem přichází povinnost pro zařízení, ale také lepší finanční situace. Zařízení se tak zavazuje, že bude přesně dodržovat pravidla NZDM – dobrovolnost, nízkoprahovost a rovnost. Dále je důležité, aby pracovníci zařízení byli dostatečně vzděláni k vykonávání dané práce (sociální pracovník, pracovník v sociálních službách a pedagog volného času).

K historii též patří vznik názvu. „Nízkoprahové zařízení odvozuje svůj název od střelky kompasu, která pomáhá najít správný směr dětem.“³¹

²⁸ Zákon č. 359/1999 Sb. O sociálně-právní ochraně dětí (pozn. aut.).

²⁹ Zákon č. 359/1999 Sb. O sociálně-právní ochraně dětí (pozn. aut.).

³⁰ LITOŠOVÁ, Kateřina. Metodika k sociálně-právní ochraně dětí : Metodický pokyn č. 7. Dvůr Králové nad Labem : Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Střelka, 2010.

2.2 Chod zařízení

Pro správný a efektivní chod zařízení musí mít NZDM Střelka přesně rozdělenou organizační strukturu, aby případně nedocházelo k nežádoucím jevům. Jedním z nejdůležitějších stavebních kamenů celé správy zařízení jsou finanční zdroje, bez kterých by klub nemohl existovat. Pro kontakt s okolím a rozvoj zařízení je důležitá prezentace NZDM Střelka na veřejnosti.

2.2.1 Organizační struktura a personální zabezpečení

Personální zabezpečení NZDM Střelka zajišťuje ředitelka farní charity Dvůr Králové nad Labem, jejíž podřízenou je vedoucí NZDM Střelka. Dále pro zařízení pracují sociální pracovníci, pracovníci v sociálních službách a pedagogové volného času. Zařízení může spolupracovat s dobrovolníky, praktikanty a studenty.³²

Vedoucí zařízení reprezentuje klub na veřejnosti. Je odpovědný za dobrovolníky a praktikanty. Zastupuje zařízení na pracovní skupině pro neorganizovanou mládež ve Dvoře Králové nad Labem. Dále je odpovědný za přípravu programu klubu. Zodpovídá za včasné informování veřejnosti o akcích klubu. Schvaluje změny v činnosti klubu, ovlivňuje přijímání nebo odmítání pracovníků, praktikantů a dobrovolníků NZDM Střelka.

Sociální pracovník v zařízení poskytuje tyto služby: poradenství (práce s osobami blízkými, jednání s institucemi), kontaktní práci, pomoc v krizi a besedy. Další jeho činností je podpora aktivit klientů, doučování, volnočasové aktivity, situační intervence, skupinové aktivity, práce se skupinou, doprovod, poskytování informací a zprostředkování kontaktu na návazné služby. Provádí poradenskou činnost při konzultačních hodinách.

Pracovník v sociálních službách v zařízení vykonává následující služby: volnočasové aktivity, skupinové aktivity, podpora klientových aktivit, doučování, individuální rozhovor, besedy (především primárně preventivní programy). Dále také situační intervenci, práci se skupinou, doprovod, poskytnutí informací, práce s osobami blízkými a zprostředkování kontaktu na návazné služby.

³¹ BUREŠOVÁ, Jiřina. Portfolio volnočasových aktivit : Semestrální práce. Olomouc : Univerzita Palackého v Olomouci, 2010.

³² Srov. LITOŠOVÁ, Kateřina. *Personální a organizační zajištění sociální služby : Směrnice č. 9.* Dvůr Králové nad Labem : Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Střelka, 2010.

Pedagog volného času zajišťuje zejména služby jako například: doučování, primárně preventivní programy, skupinové aktivity a podporu klientových aktivit. Ostatní kompetence jsou shodné s pracovníkem v sociálních službách.

Kompetencemi dobrovolníků, studentů a praktikantů je zúčastňování se pravidelného provozu klubu i jednorázových akcí, realizovat volnočasové aktivity s uživateli klubu. Dále pomáhají realizovat individuální plány uživatelů, skupinové aktivity, doučování, volnočasové aktivity a besedy.

Další rozdělení si NZDM Střelka určila sama. Jde tedy o kontaktního pracovníka, klubového pracovníka a pracovníka v čajovně. Kontaktní pracovník dohlíží na všechny prostory klubu kromě čajovny a klubovny. Má přehled o všech návštěvnicích klubu. Věnuje se zájemcům o sociální službu. Klubový pracovník dohlíží na prostory klubovny a zapisuje návštěvníky zařízení do příslušného sešitu. Pracovník v čajovně se věnuje rozhovorům se zájemci a uživateli klubu.

2.2.2 Metodika prvokontaktu a formálního zajištění

Zařízení NZDM Střelka při prvním kontaktu se zájemcem o službu postupuje podle svých předepsaných pravidel, které jsou shrnuté v dokumentu Metodika prvokontaktu, v němž je napsán plán pro pracovníky při jednání se zájemcem o službu.

Klient, který vyhledá službu NZDM Střelka při první návštěvě je, většinou zaměstnanci zařízení okamžitě kontaktován během programu v zařízení. Během prvních třech návštěv pracovníci poprvé klienta kontaktují (prvokontakt), kdy je z pravidla se zájemcem sjednána první smlouva. Dále v tomto období je klient seznamován s nabídkou, pravidly, principy NZDM Střelka a vzájemně se poznává s pracovníky zařízení. Při prvokontaktu by měl zaměstnanec rozlišit, zda zájemce spadá do cílové skupiny. Průběh prvokontaktu je rozdělen na první, druhou a třetí návštěvu.

O první návštěvě mluvíme tehdy, když zájemce přichází poprvé do klubu. Pracovník, který je v hlavní službě osloví nově příchozího. Zaměstnanec provede návštěvníka po klubu, dále ho seznámí s pravidly, principy a s chodem klubu.

Při druhé návštěvě je zájemce pracovníkem pozván do kontaktní místnosti, kde může vyplnit vstupní dotazník (viz. přílohy). Dotazník je sestaven tak, aby udržel zájemce v anonymitě dle principů NZDM Střelka. Avšak snaží se zjistit, zda návštěvník patří k cílové skupině. Dále je pro zařízení důležité vědět, jaké má uživatel zájmy a budoucí cíle, které jsou též součástí dotazníku.

Při třetí návštěvě je zájemce vyzván sociálním pracovníkem k sepsání smlouvy. Ve smlouvě se nacházejí možnosti poskytovaných služeb. Především je upřesněno místo a čas poskytování služeb, pravidla a sankce klubu, práva uživatele, postup při stížnostech a podmínky ukončení smlouvy.

Jednou z dalších možností prvokontaktu je i nepřímý kontakt: telefonní či e-mailový. Ten je zprostředkován vedoucím klubu či sociálním pracovníkem. Zájemci, který službu vyhledá, jsou poskytnuty základní informace a dále je navrženo osobní setkání v klubu.

Kontakt je též možný i na ulici, kdy zájemce osloví pracovníka či pracovník potenciálního uživatele služby. Zájemce se dozví základní informace o službě, následně je doporučena osobní návštěva klubu.

Pracovníci zařízení mají právo na odmítnutí poskytované služby a to v případě, že daný zájemce nespadá do cílové skupiny, což pracovník zjišťuje během první a druhé návštěvy, dle získaných informací o rodině, škole, kamarádech, trávení volného času, atd. Pokud zájemce nesplňuje cílovou skupinu, pracovník nabídne zájemci služby jednoho ze spolupracujících zařízení. I přes odmítnutí je tomuto uživateli nabídnuta občasná návštěva pracovníka NZDM Střelka v kontaktní místnosti. Avšak se zájemcem nebude sjednána smlouva. Dále služby zařízení nejsou poskytovány těm zájemcům, kteří při sjednávání smlouvy nesouhlasí s obsahem. Jelikož dodržování obsahu smlouvy je podmínkou užívání služeb. Všichni odmítnutí zájemci o službu jsou evidováni.

Uživatelé se mohou setkat i s omezením služby zařízení. Tato situace může nastat při nedostatečné kapacitě klubu (maximálně 25 osob v jednu chvíli). V dané situaci jsou ostatní uživatelé informováni cedulkou na dveřích. Tehdy je uživatelům zamezen přístup do zařízení. Dále může být smlouva omezena těm uživatelům, kteří se dopustili lehčích přestupků (např. sprostá slova, neuhrazená škoda, apod.). Samozřejmě může být smlouva ukončena pro vážné přestupky proti pravidlům.³³

Do formálního zajištění NZDM Střelka patří uzavírání smluv o poskytnutí sociální služby a podání stížností.

Smlouva je sjednána s každým zájemcem o službu maximálně po třetí návštěvě klubu. Uživatel je pozván sociálním pracovníkem do kontaktní místnosti, kde je smlouva projednávána individuálně. Zájemci jsou popsány zjednodušeně všechny

³³ Srov. LITOŠOVÁ, Kateřina. *Metodika prvokontaktu : Metodický pokyn č. 4*. Dvůr Králové nad Labem : Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Střelka, 2010.

sociální služby, rozsah, místo, čas a výše úhrady za poskytování těchto služeb. Dále je uživatel seznámen s dodržováním vnitřních pravidel, dobou platnosti, výpovědními důvody a výpovědní lhůtou smlouvy. Zařízení dbá na to, aby zájemce rozuměl obsahu a účelu daného dokumentu. Celá smlouva je anonymní, zájemce může stvrdit tento dokument podpisem (jménem nebo přezdívkou). Všechny smlouvy jsou archivovány v osobních složkách uživatelů.

Při uzavírání smlouvy je zájemce seznámen se smyslem individuálních plánů. Následně je uživatel vyzván k vymyšlení či k zapsání prvního individuálního plánu a vybrá si klíčového pracovníka (sociální pracovník, pracovník v sociálních službách či volnočasový pedagog).³⁴

„Každý uživatel klubu Střelka, veřejnost i pracovníci klubu mohou podat stížnost na provoz klubu, způsob poskytování služeb a jednání pracovníků.“³⁵ Stížnosti uživatelů mohou být podány: ústně (pracovníkovi zařízení) či písemně (předáním pracovníkovi zařízení nebo do schránky). Stížnost může mít formu anonymní či s autorským podpisem. Po formální stránce by stížnost měla obsahovat návrh a řešení. Stěžovatel má právo požádat pracovníka zařízení nebo rodiče o pomoc při sepsání tohoto dokumentu. Tato stížnost je analyzována na poradě pracovníků a následně jsou sepsány návrhy na řešení. Do čtrnácti dnů dostává stěžovatel odpověď přímou nebo formou anonymního vzkazu, který nalezne na nástěnce zařízení. Pokud uživatel není spokojen s odpovědí, může se odvolat písemně k ředitelce Farní charity Dvůr Králové nad Labem, dále k diecéznímu řediteli v Hradci Králové, následně až k Nezávislému orgánu pro řešení stížností – Veřejný ochránce práv. O řešení odvolání je stěžovatel do třiceti dnů informován.

Každý uživatel zařízení je seznámen s podáváním stížností při prvokontaktu. Stížnosti jsou vyřizovány podle směrnice, tudíž při stížnosti na pracovníka by nemělo dojít k diskriminaci či znevýhodnění.³⁶

³⁴ Srov. LITOŠOVÁ, Kateřina. *Metodika sjednávání smlouvy : Metodický pokyn č. 5*. Dvůr Králové nad Labem : Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež, 2010.

³⁵ LITOŠOVÁ, Kateřina. *Stížnosti na kvalitu nebo způsob poskytování služby : Směrnice č. 7*. Dvůr Králové nad Labem : Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Střelka, 2010.

³⁶ Srov. LITOŠOVÁ, Kateřina. *Stížnosti na kvalitu nebo způsob poskytování služby : Směrnice č. 7*. Dvůr Králové nad Labem : Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Střelka, 2010.

2.2.3 Finanční zdroje

V letech 2005-2008 NZDM Střelka nebyla evidovaná na Ministerstvu práce a sociálních věcí jako registrované zařízení, tudíž zařízení nevlastní příslušné dokumenty o financování. Je ovšem známo, že NZDM Střelka byla financována z Tříkrálové sbírky, darů (obcí či fyzických osob) a z tržby z prodeje výrobků tvořenými uživateli.

Na konci roku 2008 byl vydán plánovaný rozpočet na rok 2009. Mezi výdaje se počítaly provozní náklady bez mezd (materiálové náklady, služby a jiné ostatní náklady), které činily 163 500 Kč. Dále se do výdajů řadí i osobní náklady celkem (mzdové náklady a zákonná pojištění), které přišly zařízení na 847 310 Kč. Celkem výdaje byly spočítány na 1 010 810 Kč. Do příjmů, které zařízení dostalo, bylo počítáno s tržbou z prodeje výrobků, což činilo 2 000 Kč. Dále provozní dotace, které poskytuje obec, Krajský úřad a Ministerstvo práce a sociálních věcí celkem daly 837 000 Kč. V neposlední řadě zařízení počítalo s dary s celkovou částkou 171 810 Kč. Celkem příjmy činily 1 010 810 Kč.³⁷

Ve veřejné zakázce "Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež - děti, mládež a mladí dospělí ohrožené společensky nežádoucími jevy" získala Střelka finanční prostředky na registrovanou sociální službu Klub pro mládež Střelka. Tento projekt je financován z evropského státního rozpočtu České republiky prostřednictvím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost. Projekt je financován na období 18. 9. 2009 - 31. 7. 2012.³⁸

Do finančních zdrojů NZDM Střelka patří tržby z prodeje výrobků, dotace (od obce, Krajského úřadu, Ministerstva práce a sociálních věcí), dary a dotace z projektu, který potrvá do roku 2012.

³⁷ Srov. LITOŠOVÁ, Kateřina. *Plánovaný rozpočet na rok 2009 : Plánovaný rozpočet*. Dvůr Králové nad Labem : Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Střelka, 2009.

³⁸ Srov. HOJNÁ, Kateřina. *Výroční zpráva za rok 2009 : Výroční zpráva..* Dvůr Králové nad Labem : Farní charita, 2009.

2.2.4 Prezentace zařízení na veřejnosti

Zařízení informuje o své činnosti širokou veřejnost, odbornou veřejnost, zájemce o službu a uživatele NZDM Střelka.³⁹

První z forem prezentace je písemná. Probíhá pomocí letáků, které jsou nabízeny školám a jiným zařízením, se kterými by případní uživatelé mohli přijít do kontaktu. Letáky jsou k dispozici přímo v zařízení. Dalším druhem prezentace jsou programy, které probíhají každý den a jejich rozvrh je vždy vyvěšen na hlavní nástěnce klubu (u vchodu do zařízení) a na internetových stránkách. Veřejnost je též pravidelně informována o činnosti NZDM Střelka z tisku (Charitní listy, Královédvorské listy, Krkonošský deník, Noviny královédvorské radnice či U nás v kraji). Všechny akce určené pro širší veřejnost jsou prezentovány formou plakátů po městě (např. Den otevřených dveří, Pohádkový les, karneval, apod.), po školách, spolupracujících a návazných zařízeních, na nástěnce, na internetu a v tisku. Akce (jako např. turnaj ve stolním tenise, diskotéka, oslava narozenin, apod.) určené pro oslovení nových zájemců jsou vyvěšeny na nástěnce před budovou a na internetových stránkách.

Druhou formou je prezentace elektronická, kdy zařízení předává informace pomocí webových stránek: www.fchdk.cz/strelka/.

Třetí formou prezentace jsou výroční zprávy. Farní charita Dvůr Králové nad Labem, jejíž součástí je NZDM Střelka, vydává každý rok výroční zprávu o své činnosti. Pro veřejnost je zpráva dostupná v elektronické podobě.

2.3 Přehled stávajících aktivit

V zařízení nenalezneme stálý, pravidelný program, protože to by bylo proti všem principům NZDM. Můžeme konstatovat, že každý den NZDM Střelka má připravený svůj program. Aktuální program je vždy vyvěšený na nástěnce zařízení nebo na internetu.

³⁹ Srov. LITOŠOVÁ, Kateřina. *Informovanost o poskytované sociální službě : Směrnice č. 12*. Dvůr Králové nad Labem : Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Střelka, 2010.

Ke stávajícím aktivitám v zařízení patří:

Besedy

Podpora vlastních aktivit

- zorganizování turnaje ve stolním tenise, fotbale, hokeje, ...
- návštěva posilovny, bazénu za účelem zlepšení fyzické kondice
- nácvik tance
- příprava akce organizované klubem
- pomoc vedoucím v klubu
- vaření
- cvičení na hudební nástroje
- výtvarné aktivity
- zorganizování vlastního kroužku pro jiné uživatele
- zorganizování oslavy svých narozenin, svátku

Doučování

Volnočasové aktivity

- stolní tenis
- fotbálek, šipky, stolní hokej
- počítač
- stolní hry
- poslech CD
- sledování DVD
- sportovní aktivity na zahradě
- sportovní aktivity mimo klub
- výtvarné aktivity
- tanec
- hra na hudební nástroje

Situační intervence

Skupinové aktivity

- práce se skupinou

Individuální rozhovor/ Kontaktní práce

Poradenství

Pomoc v krizi

Jednání s institucemi ve prospěch uživatele služby

Doprovod

Poskytnutí informace
Práce s osobami blízkými
Zprostředkování kontaktu na návazné služby
Akce přístupná veřejnosti pořádaná klubem
Akce mimo klub

2.4 Materiálně-technické vybavení

Pro správné fungování zařízení je důležité pečlivě spravovat vybavení zařízení a dále dodržovat hygienické normy. Ať už jde o úklid, či celý chod klubu. Ve směrnicích klubu musí být zahrnuto i zajištění nouzové a havarijní situace, aby na případné komplikace byli všichni pracovníci připraveni.

2.4.1 Vybavení zařízení

Služba je poskytovaná v centru města Dvora Králové nad Labem. Díky tomu, je dostupná všem uživatelům. „Vybavení místností odpovídá charakteru služby a potřebám uživatelů v souladu s požadavky krajské hygienické stanice.“⁴⁰

Služba je poskytována na šesti místech v jedné budově. Centrální místností celého zařízení je klubovna. Zde se nachází stůl, psací a výtvarné potřeby, akvárium, společenské hry, tři počítače, tiskárna, koberec a hračky pro mladší děti. Další místností je Univerzita (2. klubovna), což je místnost, kde se pořádají různé společenské akce. Je též vhodná pro poslech hudby či sledování televize. Tato místnost je vybavena sedací soupravou, DVD přehrávačem, televizí a CD přehrávačem. Tyto dvě místnosti jsou spojeny chodbou, která je též využita. Vybavení chodby sestává ze stolního tenisu, stolního fotbalu, stolního hokeje, nástěnek (kde se nachází program a informace o službě), lednice, z úložných skříní (výtvarné potřeby), pece na sklo a ze sportovních skříní (kde se nacházejí míče, švihadla, atd.). Důležitou součástí zařízení je kuchyňský kout, kde nalezneme varnou konvici, sporák, fritovací hrnec, základní kuchyňské náčiní a hrnky. Poslední místností je Čajovna, pracovníky nazývaná též jako kontaktní místnost, která je využívána k uzavírání smluv či jako společenská místnost pro

⁴⁰ LITOŠOVÁ, Kateřina. *Prostředí a podmínky poskytování sociální služby : Směrnice č. 13*. Dvůr Králové nad Labem : Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Střelka, 2010.

pracovníky zařízení. Čajovna je vybavena počítačem pro pracovníky, tiskárnou, CD přehrávačem, dvěma křesly, stolkem, stolem, šesti židlemi, skříňkou pro pracovníky zařízení, knihovnou, skříňkou (na výrobky), šatní skříň pro pracovníky, kytarou a dalšími hudebními nástroji. Poslední možností, kde uživatelé mohou trávit svůj volný čas je zahrada s hřištěm, brankami a zahradním nábytkem.

Součástí prostor je také sociální zařízení zvlášť pro dívky, pro chlapce a pro zaměstnance. Vybavení obou kluboven je sestaveno podle věku uživatelů. Klubovna je určena pro mladší uživatele a Univerzita je vhodnější pro starší uživatele.

Budova je bariérová, u vchodu se nachází jeden schod. Avšak bezbariérovost lze zajistit s pomocí zaměstnanců.

2.4.2 Hygienické zajištění

Pro každé zařízení je důležité hygienické zajištění, tak je tomu i v NZDM Střelka. K hygienickému zajištění přiřazujeme úklid a další podmínky pro chod klubu.

„Pravidelný úklid, jež probíhá dvakrát týdně, zajišťuje osoba zaměstnaná Farní charitou. Každý pracovník, který končí službu, zkontroluje pořádek v zařízení. Uklidí pracovní stoly, zamete podlahu, umyje velmi znečištěné toalety. Při úklidu mohou pomáhat účastníci klubu (kromě toalet). Uživatelé jsou vedeni k úklidu po pracovních činnostech, po sportovních hrách, atd. Mohou pomáhat při čištění klece papouška nebo králíka.“⁴¹

Minimální teplota pro provoz zařízení je stanovena na 18 stupňů Celsia. Je též stanovena míra hluku z hi-fi věže, na níž je nastavena maximální přípustná mez pro běžný provoz klubu. Důležitou součástí správného hygienického zajištění v zařízení je větrání, které probíhá před začátkem a na konci otevírací doby. Maximální kapacita klubu v jednu chvíli je dvacet pět klientů a měli být přítomni minimálně dva pracovníci.⁴²

⁴¹ LITOŠOVÁ, Kateřina. *Prostředí a podmínky poskytování sociální služby : Směrnice č. 13*. Dvůr Králové nad Labem : Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Střelka, 2010.

⁴² Srov. LITOŠOVÁ, Kateřina. *Prostředí a podmínky poskytování sociální služby : Směrnice č. 13*. Dvůr Králové nad Labem : Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Střelka, 2010.

2.4.3 Zajištění nouzové a havarijní situace

Zařízení má též připravený plán na zajištění nouzové a havarijní situace. Tento plán obsahuje zabezpečení proti požáru, úrazu, krádeži či nebezpečné situaci, kterou může zapříčinit návštěvník pod vlivem drog či alkoholu. Pracovníci jsou též připraveni na případné slovní či fyzické napadení uživatelem.

Pracovník vyhláší požár voláním „hoří“. Posléze ohlašuje požár na čísle 150 či na tísňové lince 112, pokud není schopen požár uhasit sám. Dále se zaměstnanec snaží dostat uživatele do bezpečí. Důležité je zastavit hlavní přívody plynu a elektřiny. Pokud je to v silách pracovníka, měl by se pokusit požár uhasit či alespoň zabránit jeho šíření. Zaměstnanec je povinen důkladně zkontrolovat, zda nikdo v místnostech nezůstal. Nejdůležitější je záchrana lidských životů. Prevenci požáru se předchází pravidelnými revizemi elektronického zařízení, plynového zařízení, hasicích přístrojů a hromosvodů. Zaměstnanci NZDM Střelka jsou pravidelně školeni o bezpečnosti i o tom, kde je hlavní uzávěr plynu, vody i elektřiny.

Menší úraz jsou pracovníci schopni ošetřit pomocí vybavení v lékárnice, které je pravidelně revidováno. V nejnnutnějším případě jsou schopni poskytnout první pomoc, na kterou jsou každoročně proškoleni. Pokud jde o úraz, jenž vyžaduje lékařské ošetření, je jeden z pracovníků povinen doprovodit uživatele do nemocnice. V případě vážného úrazu zavolá zaměstnanec záchrannou službu. Důležité je, aby pracovníci požádali o kontakt na zákonného zástupce nebo blízkou osobu, kterou by mohli kontaktovat. Při ošetřování uživatele na něj pracovník čeká a poté nechá vyhotovit kopii lékařské zprávy a uloží ji jako přílohu k zápisu o zranění. V případě potřeby pracovník doprovodí zraněného domů. Při úrazu pracovníka poskytuje pomoc druhý pracovník. Jestliže pracovník potřebuje lékařské ošetření, je možné z tohoto důvodu klub uzavřít.

Pracovník má právo návštěvníka pod vlivem drog či alkoholu vykázat okamžitě z budovy s odvoláním na pravidla zařízení. V případě nevolnosti poskytuje pracovník první pomoc. Pokud uživatel pod vlivem odmítá opustit budovu a byl upozorněn na své nevhodné jednání, může pracovník zavolat policii. Pokud to situace a provoz klubu dovoluje, pracovník může uživatele na jeho žádost doprovodit domů.

Krádež, která vznikla mezi uživateli, řeší pracovník vyslechnutím postiženého i svědků. Pokud se krádež nevyřeší a uživatel chce pokračovat v pátrání, je tato krádež nahlášena na policii. Pokud je pachatel z řad uživatelů neznámý a krádež přesahuje hodnotu 1000 Kč, vedoucí nahlásí danou situaci na policii. Pokud pracovník zná

pachatele, snaží se dostat odcizenou věc zpět vlastními silami nebo informuje o dané věci rodiče. Uživatelé i zaměstnanci jsou upozorňováni, aby byli opatrní na své osobní věci i na svěřený majetek.

Při napadení, které proběhne mezi uživateli, je klubový pracovník povinen odvést přihlížející osoby do jiné místnosti. Naopak kontaktní pracovník se pokusí uklidnit obě strany. V tento okamžik je lepší, aby zaměstnanec do rvačky nevstupoval. Při použití zbraní mezi uživateli, volá pracovník ihned policii.

Pokud dojde k napadení uživatele rodičem, blízkou či cizí osobou, je pracovník zařízení povinen postupovat následovně. V situaci jakéhokoli násilí rodiče vůči vlastnímu nebo cizímu dítěti se pracovník pokouší s danou osobou komunikovat a uklidnit ji, nejdůležitější je předejít jakékoli formě násilí. V případě fyzického napadení oznámí pracovník rodičovi, že zavolá policii. Druhý pracovník dohlíží na bezpečnost ostatních uživatelů, důležité je odvést do jiné místnosti. Pokud dojde k fyzickému napadení nezletilého dítěte cizí osobou, pracovník okamžitě volá policii.

V zařízení není ani vyloučeno napadení pracovníka dospělou osobou či uživatelem. Při slovním napadení se oba pracovníci snaží o uklidnění a řešení dané situace. Při fyzickém napadení volá druhý pracovník ihned policii.⁴³

⁴³ Srov. LITOŠOVÁ, Kateřina. *Nouzové a havarijní situace : Směrnice č. 14*. Dvůr Králové nad Labem : Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Střelka, 2010.

3 Preventivní program pro Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Střelka

3.1 Preventivním program v NZDM Střelka

Cílem programu je prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže.

K úkolům patří: poskytnutí úplných informací o daném tématu uživateli, které by je mohly zajímat (např. téma: šikana – říci dětem, co to je, jak se to projevuje, demonstrovat na nějakém příkladě – příběh); zapojit děti do modelové situace, kde si daný problém mohou „na vlastní kůži“ vyzkoušet (např. konflikt ve škole – jak ho vyřešit); naučit uživatele samostatně řešit neznámé a obtížné situace; vyčlenit uživatelům prostor pro případné dotazy; umožnit uživatelům aktivně se podílet na zpracování preventivních programů dle jejich přání.

Principem preventivního programu je dobrovolnost (uživatelé se nemusí účastnit preventivního programu) a motivace, kdy se pracovníci snaží motivovat uživatele k návštěvě preventivního programu atraktivitou tématu či zajímavým zpracováním.

Provoz klubu je během preventivního programu omezen z důvodu zajištění tichého prostředí. Dále kvůli personálnímu zajištění klubu.

Osoba, která je zodpovědná za realizaci preventivního programu, je určena vedoucím pracovníkem. Ten, kdo program připravuje, je povinen přípravu konzultovat se zodpovědným pracovníkem či na poradě týmu, který může vznášet připomínky a náměty.

Preventivní program je realizován během daného měsíce minimálně jedenkrát týdně po přibližně dvaceti minutových setkáních. Program může probíhat vícekrát týdně. U filmů, exkurzí a her se doba trvání programu prodlužuje. Pokud se jedná o cyklus témat, může se při jednom námětu setrvat i několik měsíců. Program je možné uskutečnit přímo v zařízení či mimo něj (venkovní zahrada, tělocvična či město).

Z každého programu musí pracovník napsat zápis. Součástí je zapisování docházky na zvláštní papír, který se zakládá do archivu. Uživatelé mohou daný program ohodnotit, např. „smajlíkem“ nebo školním hodnocením (známka 1-5), podle toho, jak je téma zaujalo.⁴⁴

⁴⁴ Srov. LITOŠOVÁ, Kateřina. *Metodika preventivních programů : Metodický pokyn č.2*. Dvůr Králové nad Labem : Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Střelka, 2010.

3.1.1 Význam preventivního programu

Preventivní programy mají sloužit ke správnému sebehodnocení uživatelů, stanovení reálných cílů v životě, poznání sama sebe, zvládnání stresu, k dovednostem řešit své problémy bez pomoci návykových látek. Snahou pracovníků je potlačení rizikové chování a předejití sociálně patologickým jevům.

3.1.2 Témata preventivního programu

Témata preventivního programu se pracovníci snaží vybírat tak, aby byla aktuální a řešila problémy, které uživatelé momentálně mají. Pracovníci se pomocí programů snaží ukázat správnou cestu řešení daných problémů bez komplikací. Programy jsou tvořeny zábavnou formou a nikoliv školním výkladem.

Témata preventivního programu, která proběhla v roce 2010:

Leden – První pomoc s Bennym

Únor – Šikana – co s ní?

Březen – Holky a kluci – podobní a přece tak jiní

Duben – Chudoba ve světě – má mě to zajímat?

Květen – Chemie v praxi

Červen – Střelková sedmička (pravidla klubu)

Červenec + srpen – Překonat svůj strach

Září + říjen – Otazníky na silnici

Listopad – Mozaika tvého života

Prosinec – Vánoční příběhy

3.2 Preventivní program – Cizinec v cizí zemi, aneb chceme poznat kulturu ostatních

Námětem k tomuto tématu byla kniha Cesta kolem světa za osmdesát dní od Julese Verna. V knize jsou barvitě popsány příběhy anglického gentlemana Philease Fogg, který procestoval svět. Jules Verne se v knize snaží zachytit kulturu obyvatel, kterou Fogg navštívil. Proto se projekt snaží předat kulturu cizinců zajímavou a zábavnou formou uživatelům zařízení NZDM Střelka.

3.2.1 Cíle a motivace

Hlavním cílem preventivního programu je seznámit uživatele klubu s jinou kulturou, tradicemi a naučit je toleranci k cizím zvyklostem. Čili dle Bílé knihy: snaha o výchovu k lidským právům a multikulturalitě.⁴⁵ Mezi další cíle se řadí: poskytnutí kulturního a všeobecného rozhledu, překonání etnokulturních stereotypů, respektování lidí i cizích kultur a v neposlední řadě motivace k učení.

Téma je pojato zábavnou formou a nikoliv školním výkladem. Informace jsou srozumitelně poskládány tak, aby je uživatelé nezapomněli. V programu jde především o prožitek, který si uživatelé mohou odnést. Proto je do programu zařazeno několik her, vaření jídel a sledování filmů.

Motivací k navštívení preventivního programu je poznání cizích kultur napříč kontinenty bez cestování za hranice České republiky.

3.2.2 Charakteristika a rozsah

Preventivní program je naplánován na šest měsíců. Každý měsíc se preventivní program bude věnovat jiné zemi. Obsahem plánu je šest zemí: Francie, Spojené státy americké, Brazílie, Egypt, Austrálie a Japonsko. Každá země zastupuje jeden kontinent. Smyslem programu je, aby uživatelé poznali různé kultury a pochopili jejich odlišnosti. O každé zemi se uživatelé dozvědí základní informace, společně si uvaří typické jídlo, zahrají si tradiční hry a podívají se na film dané země.

3.2.3 Organizační a ekonomické zajištění

Tento preventivní program bude věnován NZDM Střelka. Po organizační stránce vedoucí pracovník zařízení rozhodne, komu z pracovníků realizaci preventivního programu předá. Přípravu programu lze konzultovat s autorem preventivního programu či na poradě týmu NZDM Střelka.

Samotné zařízení je materiálně dostatečně vybavené. Dle programu není potřeba dokupovat příliš pomůcek. Avšak při programu světových kuchyní bude potřeba, aby pracovník zodpovědný za realizaci projektu donesl případné chybějící potřeby (např. gril, mixér, apod.). Zbývající ekonomické zajištění je shrnuto u každé země. Rozpočet

⁴⁵ Srov. MŠMT. *Národní program rozvoje vzdělávání v České republice : Bílá kniha*, s. 14.

vychází z cen pomůcek dle daného programu a snaží se informovat o aktuálních cenách všech produktů.

3.2.4 Francie

Obsah preventivního programu:

1. Obecné seznámení s Francií

V úvodním setkání se pracovník snaží představit zemi obecně: základní informace, geografické rozložení, národnostní složení obyvatel, francouzské symboly, odlišné chování a zajímavosti, které u nás nenalezneme.

2. Tradiční francouzská kuchyně

Ve druhém setkání pracovník uživatele seznámí se základy francouzské kuchyně. Posléze představí dva recepty, které se společně s uživateli pokusí upéct. Během přípravy dohlíží na bezpečnost účastníků při vaření. Během tohoto setkání je vhodnější mít alespoň jednoho pracovníka v zařízení navíc.

3. Francouzské hry

Při třetím setkání pracovník vysvětlí a naučí uživatele typické sporty a deskové hry, které jsou ve Francii dostupné a často hrané. Při tomto setkání by bylo vhodné zvýšit personální zabezpečení v zařízení.

4. Francouzský film

Ve čtvrtém setkání si pracovník vybere jeden ze dvou filmů uvedených v plánu. Jeden z nich uvede a pustí.

3.2.4.1 Obecné seznámení s Francií

Věková skupina: 6-26 let

Časová náročnost: 1-2 hodiny

Velikost skupiny: max. 20 uživatelů

Místo konání: prostory klubovny NZDM Střelka

Pomůcky: počítač, mapy (Světa a Francie), fotografie (Alpy, Mont Blanc, průliv La Mance, Paříž, Eiffelova věž, Notre dame de Paris, Vítězný oblouk, Musée du Louvre či Montmartre, vlajka, módní přehlídka), obrys vlajky, ukázka hymny, ukázka šansonu (Edith Piaf) a hudby na kankán.

Rozpočet: mapa (Svět a Francie) – tisk: 36 Kč, obrysy vlajek – tisk: 3 Kč. Celkem: 39 Kč.

Možná rizika: žádná větší rizika nejsou očekávána.

Průběh programu:

Privítání a zapsání docházky uživatelů na zvláštní list papíru. Pracovník seznámí účastníky s programem na daný den. Dále pracovník doporučí další návštěvy v zařízení během probíhajícího měsíce. Díky němuž mohou uživatelé získat nové poznatky a především zkušenosti, aniž by museli cestovat za hranice České republiky. Časová dotace na úvodní část je přibližně 10 minut.

V hlavní části se pracovník bude držet napsaného výkladu o Francii, který bude doplněn o dostatek fotografií významných francouzských míst: Alpy – Mont Blanc, průliv La Manche. Při vysvětlování různorodého francouzského náboženství se pracovník může zastavit a zavést s uživateli diskuzi na toto téma, popř. jak je to u nás, zda vidí rozdíl. Při zmínkách o Paříži je důležité mít fotografie s významnými budovami: Eiffelova věž, Notre dame de Paris (= chrám Matky Boží v Paříži), Vítězný oblouk, Musée du Louvre či Montmartre. Dále následuje výklad o symbolech. Pracovník uživatelům rozdá obrys francouzské vlajky, kterou si budou moci vybarvit dle předlohy a při tom jim pustí ukázkou francouzské hymny. Dále pracovník řekne uživatelům, jak se ve Francii zdraví. Posléze všechny vyzve, aby si pozdrav vyzkoušeli. Na konec pracovník řekne uživatelům několik zajímavostí, které se týkají módy, parfémů a hudby (šanson). Pracovník bude mít připravenou nahrávku šansonu, kterou účastníkům pustí. Časová dotace na hlavní část je přibližně 1 hodina.

Závěrem si společně všichni poslechnou hudbu na kankán a pracovník uživatele naučí základní kroky tohoto jednoduchého tance. Jakmile se bude zdát, že kroky ovládají, vyzve uživatele, aby se rozdělili do skupin asi po pěti a pokusili se vymyslet nějakou jednoduchou krokovou obměnu. Na konec pracovník pošle uživatelům list papíru, na který mohou napsat, jak se jim daný program líbil. Časová dotace na závěr je přibližně 20 minut.

Výklad:

Francie, dle oficiálního názvu Francouzská republika, je demokratický stát, který se nachází v západní Evropě. Součástí Francie jsou čtyři zámořská území: Guadeloupe, Martinique, Guyana a Réunion. Hlavním městem je dvou milionová Paříž (historické centrum, s okolními předměstími čítá přes jedenáct a půl milionů obyvatel). Při pohledu na mapu Francie uvidíme, že u hranic (s Rakouskem, Španělskem, Švýcarskem) se rozkládají vysoké hory (Alpy, Pyreneje a Jura) či nížiny (Francouzská nížina). Nejvyšší horský bod nalezneme v Alpách a to Mont Blanc (4810 m. n. m.). Mezi Velkou Británií a Francií se nachází známý průliv La Manche.⁴⁶

Francie je jedním ze zakládajících členů Evropské unie. Úředním jazykem je francouzština, ale najdeme zde i regionální dialekty (bretonština, alsasština, atd.). V největší zemi západní Evropy se setkáme s kulturními rozdíly mezi severem a jihem. Díky dokumentu Deklarace lidských práv a svobod mají Francouzi od roku tisíc sedm set osmdesát devět svobodu vyznání, která je daná ústavou. Dle odhadů je ve Francii padesát jedna procent populace římskokatolického vyznání, třicet jedna procent tvoří ateisti, deset procent nemá vyhraněný názor, čtyři procenta se hlásí k islámu, tři procenta vyznávají protestanství a zbylé jedno procento věří v judaismus. Tato náboženská různorodost je zapříčiněna mnoha přistěhovalci z různých koutů světa. Nejvíce jich pochází z bývalých francouzských kolonií, především ze severní a rovníkové Afriky. „Ve Francii je ustanoven zákon, který zakazuje, aby muslimské dívky nosily ve veřejných školách šátky a židovští chlapci jarmulky. ... Nejvíce postihl muslimské dívky. Ze strany francouzských muslimů, kterých je šest milionů, vyvolal obvinění z rasismu.“⁴⁷ „Francie se sice pyšní svou rovností, ale pracovní diskriminace a jiné skryté formy rasismu v ní existují.“⁴⁸

O Francii se říká, že je kulturním centrem Evropy. Ať už se jedná o architekturu, literaturu, hudbu či malířství. V hlavním městě (v Paříži) nalezneme spoustu krásných architektonických skvostů. Např. Eiffelova věž, Notre dame de Paris (= chrám Matky Boží v Paříži), Vítězný oblouk, Musée du Louvre či Montmartre.

Mezi symboly Francie patří vlajka, která se skládá ze tří pruhů (modrý, bílý a červený). Francouzská hymna s názvem Marseillaisa. Můžeme ji označit jako revoluční píseň, avšak někomu se může zdát příliš sadistická. „Necht' krev nečistá napojí brázdy

⁴⁶ Srov. *Francie/Zemepis.net* [online]. Neuvedeno [cit. 2011-02-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.zemepis.net/zeme-francie>>.

⁴⁷ CARTER, Terry. *Paříž : to nejlepší*, s. 106.

⁴⁸ Tamtéž, s. 108.

našich polí!“, hlavním mottem této země je rovnost, volnost, bratrství. Původně byla tato slova hesly Velké francouzské revoluce.

Ke slušnému chování ve Francii patří slušný pozdrav *bonjour* a při odchodu např. z obchodu se říká: „*Merci, monsieur (madame), au revoir.*“ Ve Francii je obvyklé, že se přátelé při pozdravu líbají (i muži). Zpravidla je to polibek na každou tvář. Ten, kdo se nelíbá, si podává ruce.⁴⁹

K Francii neodmyslitelně patří také móda. Její historie se datuje do sedmnáctého století, kdy byla Francie kolébkou textilního průmyslu a zároveň vývozcem luxusních oděvů a textilu do celé Evropy. Zásahu na tomto faktu měl výstřední panovník Ludvík XIV., milovník umění. Francie se té doby vrcholu módního světa a její podíl na utváření celosvětového módního průmyslu znamenáme dodnes.⁵⁰ „Hlavním zaklínadlem byla francouzská móda a elegance. Romantický vzhled francouzské módy podtrhuje romantickou duši každé ženy. Krajky, kvalitní vzdušné materiály, pohodlné střihy a ležerní styl jsou typické pro francouzské oblečení a dělají z něj světovou ikonu v oblečení pro ženy.“⁵¹ Tradici ve Francii mají též parfémy. V šestnáctém století se město Grasse stalo centrem výroby parfémů, protože v okolí rostly lány levandule a růžových keřů. Od této doby je Francie nejznámějším výrobcem parfémů.⁵²

Na hudební scéně se Francie prosadila šansonem. „Šanson je humorná někdy i frivolní, satirická nebo sentimentální populární píseň s poeticky hodnotným textem. Jeden z prvních šansoniérů je považován Pierre Jean de Béranger. Většinou se však spíš vybaví Edith Piaf.“⁵³

Typickým tancem pro Francii je kankán, který se vyznačuje zejména vysokými výkopy. Vznikl v Paříži v první polovině devatenáctého století. Tehdy se stal populárním tancem. Následně byl zahrnut do tanečních show kabaretů a jevištních vystoupení.⁵⁴

⁴⁹ Srov. CARTER, Terry. *Paříž : to nejlepší*, s. 108.

⁵⁰ Srov. TALAŠOVÁ, Anna. *Topzine.cz* [online]. 2010-03-31 [cit. 2011-02-17]. Dostupné z WWW: <<http://www.topzine.cz/francouzska-moda-nejen-coco-louis-a-christian/>>.

⁵¹ *Oblečení pro ženy* [online]. c2010 [cit. 2011-02-17]. Dostupné z WWW: <<http://www.oblečeníprozeny.cz/>>.

⁵² Srov. *Muzeum parfémů* [online]. 2009-03-30 [cit. 2011-02-17]. Dostupné z WWW: <<http://www.fiftyfifty.cz/serialy/Kuriozni-muzea-sveta-21.php>>.

⁵³ CARTER, Terry. *Paříž : to nejlepší*, s. 90.

⁵⁴ Srov. *KanKán* [online]. c2010 [cit. 2011-02-17]. Dostupné z WWW: <<http://western-klubos.webnode.cz/products/kankan/>>.

3.2.4.2 Tradiční francouzská kuchyně

Věková skupina: 6-26 let

Časová náročnost: 2-3 hodiny

Velikost skupiny: maximálně 20 uživatelů

Místo konání: prostory kuchyňky a klubovny NZDM Střelka

Pomůcky: ingredience potřebné k vaření, čtvrtky a tužky

Rozpočet: 2 kg brambor: 29,90 Kč, 250 g máslo: 26,90 Kč, 1 litr mléka: 14,90 Kč, sůl 1 kg: 5,90 Kč, pepř 10 g: 2,90 Kč, česnek 60 g: 7,40 Kč; moučkový cukr: Kč, skořice mletá 50g: 24 Kč, jablka 1kg: 14,90 Kč, listové těsto 400 g: 9,90 Kč; čtvrtky 8 listů: 5,30 Kč, pastelky: 26 Kč. Celkem: 168 Kč.

Možná rizika:

Při tomto programu je vhodné zvýšit personální zajištění v zařízení kvůli zvýšení bezpečnosti. Během vaření dohlíží každý pracovník na uživatele, aby při krájení a následně při vaření někdo nepřišel k úrazu.

Průběh programu:

Privítání a zapsání docházky uživatelů na zvláštní list papíru. Pracovník seznámí účastníky s programem na daný den. Časová dotace na úvodní část je přibližně 5 minut.

V hlavní části pracovník obecně představí francouzskou kuchyni. Posléze děti rozdělí do dvou skupin. Jedna skupina bude připravovat Zapečené brambory. Druhá skupina se bude věnovat Obrácenému jablečnému koláči. První skupina si vezme potřebné suroviny a půjde společně s jedním pracovníkem připravovat dané jídlo do klubovny. Druhá skupina zůstane v kuchyňce. Tato skupina se ještě rozdělí na mladší a starší. Starší budou připravovat karamelovou šťávu a válet těsto, kdežto mladší budou loupat a strouhat jablka. Obě skupiny postupují podle receptu. Důležité je, aby se pracovníci zapojili do činnosti společně s uživateli. Tím jsou účastníci motivováni a jistě se budou více snažit. Po dokončení přípravy se postupně oba pokrmy vloží do trouby. Během pečení uživatelé budou připravovat hrací desky na příští setkání. Ve stejném rozdělení jedna skupina nachystá hrací desku na dámu, druhá vyrobí hrací desku a kameny ke hře Blokus. Hlavní část bude trvat přibližně 2 hodiny.

Na závěr se vyjme jídlo z trouby a rozdělí se spravedlivě tak, aby zbylo na všechny ty, kteří se podíleli na přípravě. Poté se uživatelé mohou s chutí pustit do jídla. Po jídle se uživatelé v rozdělených skupinách postarají o úklid a umytí nádobí. Na

konec pracovník pošle uživatelům list papíru, na který vyjádří svou spokojenost s daným programem. Časová dotace je přibližně 25 minut.

Obecně o francouzské kuchyni:

„Francie je zemí labužníků. Přípravě jídel je věnována velká péče a vaření a hodování má zde velkou tradici. Dobré jídlo je zkrátka jedním z pilířů celé francouzské kultury. Francie je velká země rozdělená na jednotlivé oblasti, které mají rozdílné speciality.“⁵⁵ Ve francouzské kuchyni se používá mnoho druhů koření. Je velmi pestrá, proto k častým ingrediencím patří: ryby, mořské plody, masové výrobky, víno, sýry, houby a bylinky. Důležitou součástí je čerstvá zelenina, pečivo a hlavně francouzské bagety.

Recepty:

Gratin dauphinois - Zapečené brambory z Dauphiné

„Ingredience: 2 kg brambor, 5 dkg másla, 1 sklenice mléka, sůl, pepř, 1 stroužek česneku

Postup: Oloupejte brambory a nařežte je na velmi tenké plátky. Vytřete máslem zapékací mísu nebo pekáček a vyložte jej vrstvami brambor. Osolte každou vrstvu, posypte ji jemně nasekaným česnekem a jednou nebo dvakrát poprašte pepřem. Nakonec vše zalijte mlékem. Pečte v troubě tři čtvrtě hodiny až hodinu. Existuje ovšem mnoho receptů na zapečené brambory, které jsou předmětem sporů stejně jako cassoulet. Někdo nedává ani mléko, ani česnek. V Savojsku přidávají hodně Beaufortského sýra a dávají více česneku než ostatní. Jinde přidávají smetanu. Našli jsme dokonce recept, kde bylo mléko nahrazeno bílým vínem. Ať už je recept jakýkoli, je důležité, aby byly brambory dobře propečené a měkké.“⁵⁶

Tarte Tatin – Obrácený jablečný koláč

„Ingredience: 50 g másla, 50 g moučkového cukru, ½ lžičky mleté skořice, 6 sladkých jablek, omytých, oloupaných, rozčtvrcených a zbavených jádřince, 400g balení listového těsta

Postup: Předehřejte troubu na 220°C. V pánvi na středním plameni rozpustěte máslo, přisypte cukr a počkejte, až začne zlátnout. Přimíchejte skořici, přidejte jablka a vařte

⁵⁵ *Francouzská kuchyně* [online]. c2008-2011 [cit. 2011-02-18]. Dostupné z WWW: <<http://www.restaurant-guide.cz/kuchyne/francouzska-kuchyne.html>>.

⁵⁶ *Český rozhlas 3 - Vltava* [online]. 2005-01-18 [cit. 2011-02-18]. Dostupné z WWW: <http://www.rozhlas.cz/vltava/bonappetit/_zprava/151735>.

asi deset minut. Občas jablka zamíchejte, aby se pěkně obalila v karamelové šťávě. (Ovoce sice ze začátku pustí šťávu, ale ta brzy zhoustne.) Těsto rozválejte a propíchejte ho vidličkou. Jablka přemístěte do koláčové formy o průměru dvacet centimetrů (bez odnímatelného dna). Těsto položte na ovoce tak, aby asi o dva centimetry přečnívalo, a po okraji formy ho jemně zatlačte do jablečné směsi. Pečte, dokud těsto nevyběhne a nebude pevné a lákavě zlatavé. Nechte dezert asi pět minut odpočinout ve formě. Pak nožem objeďte okraj formy, abyste uvolnili případné připečené těsto. Pak přes formu položte talíř a koláč vyklopte.⁵⁷

3.2.4.3 Francouzské hry

Věková skupina: 6-26 let

Časová náročnost: 1-2 hodiny

Velikost skupiny: maximálně 20 uživatelů

Místo konání: prostory klubovny a zahrady v NZDM Střelka

Pomůcky: koule a košonek ke hře pétanque, páčky a míček ke hře badminton, desky ke hře dáma a blokus, kameny ke hře dáma a blokus. Většina pomůcek je v NZDM Střelka dostupná, či si je uživatelé sami vyrobí, jediný pétanque se bude muset dokoupit.

Rozpočet: pétanque 8 koulí: 299 Kč

Možná rizika:

V zařízení je vhodné zvýšit personální zabezpečení, aby se předešlo případnému úrazu.

Průběh programu:

Privítání a zapsání docházky uživatelů na zvláštní list papíru. Pracovník seznámí účastníky s programem na daný den. Časová dotace na úvodní část je přibližně 5 minut.

V hlavní části si pracovník rozdělí uživatele do dvou skupin. Jedna skupina půjde s pracovníkem hrát hry ven, pétanque a badminton. Druhá skupina zůstane pod dozorem v klubovně, kde se budou hrát deskové hry – dáma a blokus. Jakmile každý pracovník má svoji skupinu, vysvětlí jí pravidla k jednotlivým hrám. Posléze je nechá, aby se rozdělili, kdo začne hrát jakou hru. Po výhře určitého hráče si pracovník zapíše výherce na soutěžní list papíru. Přibližně po 45 minutách se obě skupiny vymění.

⁵⁷ *ApetitOnline.cz* [online]. 2010 [cit. 2011-02-18]. Dostupné z WWW: <<http://www.apetitonline.cz/recepty/1719-obraceny-jablkovy-kolac.html>>.

Pracovník opět nejprve sdělí účastníkům pravidla a poté mohou začít hrát. Časová dotace na hlavní část je přibližně 1,5 hodiny.

Na závěr pracovníci vyhlásí absolutního vítěze, to bude ten, který vyhrál nejvíce her. Vítěz dostane na památku diplom. Poté uživatelé pomohou s úklidem všech vytažených pomůcek. Na konec pracovník pošle uživatelům list papíru, na který opět mohou napsat, jak se jim daný program líbil. Časová dotace na závěrečnou část je 15 minut.

Hry:

Pétanque

Tato hra má původ ve Francii. Pétanque patří k životu Francouzů. Tuto hru hrají ve městech i na vesnicích, převážně však na jihu od Lyonu.

V této hře proti sobě stojí dvě družstva (po třech či dvou hráčích) nebo jen dva hráči proti sobě. Pétanque se praktikuje na všech terénech. Zápas se hraje do dosažení třinácti bodů jednou stranou (či zkrácená verze do jedenácti bodů). Za bod se považuje každá koule, která je po ukončení hry blíže košonku. Košonek se vyhazuje z místa odhodu (to si můžeme ohraničit kruhem či čarou). První hází družstvo, které házelo i košonek. Je to družstvo, které v předchozí hře zvítězilo. Hráč, který úmyslně zastaví kouli je diskvalifikován včetně celého družstva. Pokud ve hře dvě koule (každá patřící jinému družstvu) jsou stejně daleko od košonku, nastávají tři možnosti: pokud žádné družstvo nemá koule, tak se hra anuluje; pokud má kouli jen jedno družstvo, pokračuje se ve hře; pokud mají koule obě družstva, hází střídavě každý jednou až do rozhodnutí, jestliže se ani takto hra nerozhodne, anuluje se.⁵⁸

Badminton

Není sice původem z Francie, ale u Francouzů je velmi oblíbený. Badminton se může hrát jako dvouhra (jeden proti jednomu) či jako čtyřhra (dva proti dvěma). Cílem hry je dosáhnout daného počtu bodů (standardně dvacet jedna bodů). Hráč získává bod, pokud soupeř udělá chybu. Za chybu považujeme nezasáhnutý míč, nepřehození míče na druhou stranu či vyhození míče mimo kurt.⁵⁹

⁵⁸ Srov. *Česká asociace petanque klubů (ČAPEK)* [online]. 2011-03-01 [cit. 2011-02-20]. Dostupné z WWW: <<http://petanque.cstv.cz/>>.

⁵⁹ Srov. *Badminton-pravidla.cz* [online]. Neuveдено [cit. 2011-02-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.badminton-pravidla.cz/badminton-hra.htm>>.

Dáma

Dáma je desková hra s nejistým původem. První knihu o dámě napsal Španěl Antonio Toryuemanda. V 17. století vydal knihu i Francouz Pierra Malleta.

Cílem hry je zaujmout všechny soupeřovy figurky. Dáma se hraje na desce o šedesáti čtyřech polích, která jsou střídavě světlá a tmavá. Na začátku hry má každý hráč dvanáct kamenů. Pokud obyčejný kámen dojde na druhou stranu desky, přemění se v dámu. Kameny chodí pouze vpřed po diagonále na volné sousední místo. Abychom vyhráli, je potřeba brát nepřátelské figurky. To můžeme učinit tehdy, když se kámen nachází na diagonále v sousedství soupeřovy figurky, za níž je volné místo. Je povinen ji přeskočit a obsadit toto volné místo, následně odstraní přeskočenou figurku z desky. Odjímání figur je povinné.⁶⁰

Blokus

Autorem této hry je Bernard Tavitian a poprvé byla vydána v roce 2000 francouzskou firmou.

K této hře potřebujeme hrací plán, konkrétně šachovnici čtvercového tvaru o straně devatenáct centimetrů a kameny ve čtyřech barvách. Kameny vypadají jako tetrisové kostky, počet dílků je od jedné do pěti. Počet hráčů by se měl pohybovat mezi dvěma až čtyřmi. Hráči se střídají v tazích. Jedním tahem hráč může položit jeden svůj kámen. Kámen může položit pouze na volná pole. První kámen je možno položit pouze tak, aby se jedním rohem dotýkal toho rohu hracího plánu, který následuje ve směru hodinových ručiček po rohu, který obsadil hráč hrající před ním. Další kameny je možno položit pouze tak, aby se aspoň jedním rohem dotýkaly nějakého vlastního kamenu, a zároveň se nedotýkaly žádného vlastního kamenu svou stranou. Tah je povinný, pokud je možný. Hra je u konce, pokud ani jeden hráč nemůže provést tah. Za každý neumístěný dílek (ne kámen) dostane hráč mínus jeden bod. Kdo jako poslední položil kámen jeden krát jeden, dostává pět kladných bodů. Pokud někdo položil všechny kameny, dostává patnáct plusových bodů. Vyhrává hráč, který má nejvíce bodů, popřípadě nejméně záporných bodů.⁶¹

⁶⁰Srov. *Dáma* [online]. c2008 [cit. 2011-02-20]. Dostupné z WWW: <<http://dama.petrvladyka.cz/o-dame.php>>.

⁶¹ Srov. *Blokus - Deskové hry* [online]. 2010-10-06 [cit. 2011-02-20]. Dostupné z WWW: <<http://deskovehry.cz/index.php/Blokus>>.

3.2.4.4 Francouzské filmy

Věková skupina: 6-26 let

Časová náročnost: 1-2 hodiny

Velikost skupiny: libovolná. Avšak příchozí uživatelé nesmí vyrušovat hlasitým hovorem, jinak budou pracovníkem vykázáni do druhé místnosti.

Místo konání: klubovna či Univerzita v NZDM Střelka

Pomůcky: počítač či televize s DVD přehrávačem, DVD s filmem

Rozpočet: DVD-R 4,7 GB 16x10 pack case box: 99 Kč. Celkem: 99 Kč. Pro další filmové programy (z různých zemí) nebude potřeba dokupovat DVD.

Možná rizika: žádná větší rizika nejsou očekávána.

Průběh programu:

V úvodní části pracovník přivítá uživatele a zapíše docházku na zvláštní list papíru. Pracovník seznámí účastníky s programem na dané odpoledne. Časová dotace na úvodní část je přibližně 5 minut.

V hlavní části pracovník popíše obsah jednoho z vybraných francouzských filmů (žánr, děj, případná ocenění). Poté zadá uživatelům tři otázky, na které bude chtít slyšet odpověď po skončení filmu. Odpovědi na otázky diváci naleznou ve filmu. Během filmu pracovník dohlíží na kázeň. Pokud se v klubovně objeví uživatel, který vyrušuje je pracovníkem poslán do druhé klubovny. Časová dotace na hlavní část je přibližně 1,5 hodiny (záleží na délce filmu).

V závěrečné části se pracovník zeptá na odpovědi na otázky, které položil na začátku. Ten, kdo bude mít všechny tři otázky správně, se bude moci podepsat na nástěnku, která bude věnována králům francouzského filmu. Nakonec se pracovník bude zajímat, jak se uživatelům líbil film, a jestliže uvidí zájem, rozvine s nimi diskuzi o filmu. Během případné diskuze pošle uživatelům list papíru, na který mohou napsat či oznámkovat, jak se jim daný program líbil. Časová dotace na závěrečnou část je 15 minut.

Vybrané filmy:

12 úkolů pro Asterixe

Je akční, animovaná, dobrodružná komedie. Natočená ve Francii roku 1976, trvající 82 minut.

„Po dlouhá léta se Caesarova vojska snaží dobýt Galskou vesnici, ale marně. Caesarovi vojáci začínají mít obavy, že bojují s bohy a ty nejde porazit. Aby Caesar dokázal svou moc, rozhodne se s Galy uzavřít dohodu. Pokud zvládnou vykonat dvanáct úkolů, které jim uloží, stanou se svrchovanými vládci Říma. Pokud se jim jediný nepodaří, podrobí se celá vesnice Caesarovi. Naši kamarádi Asterix a Obelix se tak vydávají rozhodnout o osudu svých přátel.“⁶²

Mikulášovy patálie

Je rodinná komedie. Natočená ve Francii roku 2009, trvající 91 minut.

„Mikuláš, Vendelín, Celestýn, Kryšpín, Albín, Viktorín a další hrdinové senzačních příběhů dětských knížek o Mikulášovi se v hrané verzi konečně dostávají na filmová plátna. Za 50 let od vydání první knihy si Mikuláše a jeho zběsilé spolužáky oblíbily generace dětí po celém světě i u nás.“⁶³

3.2.5 Spojené státy americké

Obsah preventivního programu:

1. Obecné seznámení se Spojenými státy americkými

V prvním setkání se pracovník snaží představit obecně zemi: základní informace, geografické rozložení, národnostní uspořádání obyvatel, americké symboly, odlišné chování a zajímavosti, které v naší zemi nenalezneme.

2. Tradiční americká kuchyně

Při druhém setkání pracovník uživatele seznámí se základy americké kuchyně. Posléze všem představí dva recepty, které se společně s uživateli pokusí uvařit a upéct.

3. Americké hry

při třetím setkání pracovník vysvětlí a naučí uživatele typické sporty a deskové hry, které jsou v Americe dostupné a často hrané.

4. Americké filmy

Při čtvrtém setkání si pracovník vybere jeden ze dvou uvedených filmů a promítne jej uživatelům.

⁶² CSFD.cz [online]. c2001-2011 [cit. 2011-02-21]. Dostupné z WWW: <<http://www.csfd.cz/film/102874-12-ukolu-pro-asterixe/>>.

⁶³ CSFD.cz [online]. c2001-2011 [cit. 2011-02-21]. Dostupné z WWW: <<http://www.csfd.cz/film/264178-mikulasovy-patalie/>>.

3.2.5.1 Obecné seznámení se Spojenými státy americkými

Věková skupina: 6-26 let

Časová náročnost: 1-2 hodiny

Velikost skupiny: max. 20 uživatelů

Místo konání: prostory klubovny NZDM Střelka

Pomůcky: počítač, mapy (světa a USA), fotografie (Aljaška, Havajské ostrovy, Kordillery, národní parky, jezera, Washington D. C., New York – socha svobody, Chicago, Los Angeles, americká vlajka), ukázka americké hymny, obrázky (pistolníků, indiánů, hipíka), obrysy vlajek, video s kovbojem, laso

Rozpočet: mapa USA (tisk A3): 18 Kč, obrys vlajky (tisk A4): 4 Kč; Celkem: 22 Kč.

Možná rizika: žádná větší rizika nejsou očekávána.

Průběh programu:

V úvodní části pracovník uživatele přivítá. Následně zapíše docházku na zvláštní list papíru. Důležité je též seznámit účastníky s programem na dané odpoledne. Dále pracovník doporučí další návštěvy v zařízení během celého měsíce, díky němuž mohou uživatelé získat nové poznatky a především zkušenosti, aniž by museli vycestovat za hranice České republiky. Časová dotace na úvodní část je přibližně 10 minut.

V hlavní části se pracovník bude držet napsaného výkladu o Spojených státech amerických, který bude doplněn o dostatek fotografií významných amerických míst jako: Aljaška, Havajské ostrovy, Kordillery, národní parky, jezera, Washington D. C., New York – socha svobody, Chicago, Los Angeles. Během výkladu o různorodých národnostech ve Spojených státech amerických se pracovník může zeptat, zda uživatelé vědí, jak se v minulosti běloši chovali k černochům, zda rozumí pojmem otrok a otrokář. Jestliže pracovník uvidí zájem ze strany uživatelů, může s nimi zavést diskuzi na téma běloši proti černochům. Zda vědí, co znamená diskriminace, a jestli ji nějak pociťují sami na sobě. Ve výkladu následují americké symboly. Pracovník rozdá uživatelům obrys americké vlajky, kterou si budou moci vybarvit dle předlohy a při tom jim pustí ukázku americké hymny. Poté pracovník vysvětlí uživatelům, jak se chovají a zdraví obyvatelé Ameriky. Následně všechny vyzve, aby si pozdrav vyzkoušeli. Na konec pracovník vysvětlí rozdíl mezi pistolníkem a kovbojem. Na obrázku ukáže a popíše pistolníka, kovboje, indiána a člověka vyznávajícího hippies. Časová dotace na hlavní část je přibližně 1 hodina.

Závěrem pracovník ukáže účastníkům video s kovbojem, který umí házet lasem. Následně pobídne uživatele k tomu, aby si na zahradě všichni vyzkoušeli hod lasem. Jestliže jim to půjde, mohou zkusit mířit na cíl a utáhnout smyčku. Na konec pracovník pošle uživatelům list papíru, na který mohou napsat, jak se jim daný program líbil. Časová dotace na závěr je přibližně 20 minut.

Výklad:

Spojené státy americké se nacházejí na západ od Evropy. Tento stát zabírá skoro čtyřicet procent plochy kontinentu Severní Amerika. Celkově se skládá z padesáti států, většina se nachází pospolu na kontinentu, k dalším státům patří Aljaška a Havajské ostrovy. Amerika dosahuje vysokého politického i kulturního vlivu. Tohoto postavení dosahuje díky přírodnímu bohatství, demokratické společnosti, pestrému národnímu složení a národní identitě. USA je rozlohou třetím největším státem na světě. Tato země je rozmanitá přírodními celky i svými regiony. Na východě se rozkládají nížiny (pobřežní nížina), které přecházejí v centrální plošinu. Od nich se zvedají vysokohorské Kordillery. V USA se nachází spousta národních parků. Nejstarším národním parkem na světě je Yellowstonský národní park.⁶⁴

Jako úřední jazyk je zde stanovena americká angličtina, od britské angličtiny, která se učí na našich školách, se liší přízvukem, někdy i jinými slovy. Platební měnou se stal americký dolar, symbol peněžní hodnoty. Hlavním městem je Washington D. C. K dalším významným městům patří také New York, Chicago, Los Angeles (Hollywood).⁶⁵

K etnickému složení patří Evropané (Francouzi, Irové, Italové, Poláci, atd.), Afričané, Hispánci (nejčastěji emigranti z Latinské Ameriky), Asiaté (Číňané, Filipínci, Japonci, Indové, Korejci, Vietnamci), obyvatelé z Tichomoří, indiáni a Eskymáci. Můžeme tedy konstatovat, že USA je společností multikulturní. Soužití více různých kultur a ras probíhá ve Spojených státech překvapivě dobře.⁶⁶ Dle náboženské příslušnosti dělíme Američany na protestanty, římské katolíky, židy, pravoslavné,

⁶⁴ Srov. *USA/Zemepis.net* [online]. Neuveдено [cit. 2011-02-22]. Dostupné z WWW: <<http://www.zemepis.net/zeme-usa>>.

⁶⁵ Srov. KEPRDOVÁ, Barbora. *USA-TURISIMO.cz* [online]. Neuveдено [cit. 2011-02-22]. Dostupné z WWW: <<http://www.turisimo.cz/usa/>>.

⁶⁶ Srov. SCHEUNEMANN, Jürgen, et al. *USA : Východní pobřeží, Středo západ, Jižní státy*, s. 224-225.

muslimy, hinduisty, bez vyznání a ostatní (např. Kristovu církev svatých posledních dnů, známou pod názvem mormoni, jejíž základnou je stát Utah).⁶⁷

K symbolům Spojených států amerických patří vlajka, která má třináct vodorovných pruhů (sedm červených a šest bílých), které označují šest původních zakládajících států unie. Dále na vlajce nalezneme modrý obdélník, ve kterém je padesát hvězdiček. Ty představují současný počet států Unie. Hymna se nazývá The Star-Spangled Banner = Hvězdnotřpytný prapor.

Američané se často chovají nenuceně a uvolněně. K tomu jsou zdvořilí a mají svůj styl. Při pozdravu si Američané nepodávají ruku jako v některých evropských zemích. Podání ruky používají spíše jen obchodníci po úspěšně sjednaném obchodu. Pozdravy jsou především formální záležitost. „Hi, how are you? – Thanks, I am fine. How are you?“ Americká přívětivost je charakteristická pro obyvatele tohoto státu. Leckterým lidem může přijít povrchní. Např. společenská zdvořilost „Have a nice day“. Američané velmi dbají na patřičný fyzický odstup mezi osobami. Jestliže v praxi k někomu přistoupíme příliš blízko, měli bychom se omluvit „excuse me“.⁶⁸

K Americe neodmyslitelně patří divoký západ. „To byla doba, kdy americká kavalérie zabíjela rudochy po tisících. Doba, kdy lovci vybíjeli sta tisícová stáda bizonů. Doba, kdy šerifové museli čelit všeho schopným desperátům. ... Pistolník je jedinečná postava. Stal se součástí amerického folklóru, podobně jako kovboj, s nímž je také často zaměňován. Kovbojové nebyli nic víc, než honáci dobytka. Nosili sice pistole, ostatně jako mnoho mužů Západu, ale nebyli pistolníky.“⁶⁹ K době divokého západu patří též indiáni.

K americké kultuře šedesátých let patřil styl hippies. K němuž se hlásili mladí lidé bouřící se proti vládě a vládnoucím vrstvám. Cítili se svobodní plní lásky a míru, nejčastěji jim k tomu dopomáhaly různé drogy. O rozrůstající se hnutí hippies se zasadila též válka ve Vietnamu.⁷⁰

⁶⁷ Srov. SCHEUNEMANN, Jürgen, et al. *USA : Východní pobřeží, Středozápad, Jižní státy*, s. 228-229.

⁶⁸ Srov. SCHEUNEMANN, Jürgen, et al. *USA : Východní pobřeží, Středozápad, Jižní státy*, s. 16-17.

⁶⁹ ENŽL, Radek. *Story Divokého západu aneb zbraně, přestřelky a pistolníci 1. část* [online]. 2006-03-28 [cit. 2011-02-23]. Dostupné z WWW: <http://www.valka.cz/clanek_11481.html>.

⁷⁰ Srov. *Hippyart.net* [online]. c2001-2006 [cit. 2011-02-24]. Dostupné z WWW: <<http://www.hippyart.net/index2.php?clanek=filozofie/hippies>>.

3.2.5.2 Tradiční americká kuchyně

Věková skupina: 6-26 let

Časová náročnost: 2-3 hodiny

Velikost skupiny: maximálně 20 uživatelů

Místo konání: prostory kuchyňky a klubovny NZDM Střelka

Pomůcky: potřebné ingredience podle receptu, čtvrtky a psací potřeby

Rozpočet: cibule 1 ks: 3,70 Kč, paprika 2 ks: 14,00 Kč, kuře 1 kg: 44,90 Kč, rostlinný olej 1 l: 34,90 Kč, ostravská klobása 200 g: 16,90 Kč, rýže 1 kg: 33,90 Kč, cuketa 1 ks: 10,30 Kč; polohrubá mouka 1 kg: 9,90 Kč, máslo 250 g: 26,90 Kč, jablka 8 ks: 22,40 Kč, cukr krystal 1 kg: 19,90 Kč; čtvrtky 8 listů: 5,30 Kč, pastelky 1 ks: 26 Kč. Celkem: 269 Kč.

Možná rizika:

Při tomto programu je vhodné zvýšit personální zajištění v zařízení z důvodu bezpečí úrazu. Během vaření dohlíží každý pracovník na uživatele, aby při vaření někdo nepřišel k úrazu.

Průběh programu:

Pracovník přivítá uživatele, zapíše docházku na zvláštní list papíru. Zaměstnanec seznámí účastníky s programem na dané odpoledne. Časová dotace na úvodní část je přibližně 5 minut.

V hlavní části pracovník představí obecně americkou kuchyni, a jaké suroviny jsou pro ni tradiční. Posléze děti rozdělí do dvou skupin. Jedna skupina bude připravovat kuřecí Jambalay podle receptu. Druhá skupina se bude věnovat přípravě Jablečného koláče podle receptu. Tato skupina si vezme všechny suroviny a přesune se do klubovny společně s jedním pracovníkem, kde budou připravovat koláč. V této skupině. Starší uživatelé budou míchat těsto a mladší náplň, do níž je potřeba oloupat a nastrouhat jablka. Ty následně smíchat v míse s dalšími ingrediencemi. Dále uživatelé budou pokračovat dle receptu. První skupina zůstane s dalším pracovníkem v kuchyňce a bude připravovat kuře. Starší uživatelé budou opékat maso, zbytek dětí nakrájí zeleninu. Obě skupiny postupují podle receptu. Důležité je, aby se vždy pracovníci společně s uživateli zapojili do činnosti. Tím jsou účastníci motivováni a jistě se budou více snažit. Po dokončení přípravy se oba pokrmy vloží do trouby. Během pečení budou

uživatelé připravovat hrací desky ke hře halma pro následující setkání. Hlavní část bude trvat přibližně 2 hodiny.

Na závěr se vyjme jídlo z trouby, rozdělí se spravedlivě tak, aby zbylo na všechny ty, kteří se podíleli na přípravě. Poté se uživatelé mohou s chutí pustit do jídla. Po jídle se uživatelé v rozdělených skupinách postarají o úklid a mytí nádobí po vaření. Na konec pracovník pošle uživatelům list papíru, na který mohou napsat, jak se jim daný program líbil. Časová dotace na závěrečnou část je přibližně 25 minut.

Popis:

„Americká kuchyně je kombinací původní kuchyně a kuchyně přistěhovalců, zpočátku anglických, následně pak z celého světa. Jedná se zde tedy převážně o kuchyni kombinovanou. ... Americkou kuchyni můžeme rozdělovat podle regionů nebo stylu vaření v jednotlivých státech. Od mexické kuchyně ovlivněnou Tex-Mex, přes kreolskou, až po exotičtější havajskou a všude rozšířené řetězce fast foodů. Fastfoody jsou velice důležitou součástí amerického stravování. Nejznámější jsou asi hamburgery, což je plátek mletého masa v housce. Variant hamburgerů je po celé Americe mnoho, rozdílné najdeme v jednotlivých barech i v různých řetězcích fast food. Další rozšířené pokrmy jsou nejrůznější sendviče, pizzy, hot dogy (párky v rohlíku), obalovaná kuřecí křídýlka apod.“⁷¹

Recepty:

Kuřecí Jambalay

„Toto rýžové jídlo je jednoduché na přípravu, má vynikající chuť a pochází ze Severní Ameriky.

Ingredience: 1 ks větší červená cibule, 1 ks chilli paprička, 400 g vykostěné kuřecí stehno, 1 lžička panenského olivového olej, 1 ks mladá cuketa, 700 ml vývar, 1 ks zelená nebo žlutá paprika, 150 g chorizo klobása, 350 g dlouhozrnná rýže, 3 stroužky česnek.

Postup: Na větší (hluboké nebo wok) pánvi rozpálíme olej, kuřecí stehna rozdělíme na dva kusy, opepříme (pepř lze vynechat), vložíme do rozpáleného oleje a po obou stranách krátce opečeme. Solíme až po opečení. Mezitím nakrájíme cibuli na malé kostky, červenou chilli papričku nakrájíme na jemné proužky, rozdrťme česnek,

⁷¹ Americká kuchyně [online]. c2008-2011 [cit. 2011-02-24]. Dostupné z WWW: <<http://www.restaurant-guide.cz/kuchyne/americka-kuchyne.html>>.

vyjmeme opečené kousky kuřete a na výpeku orestujeme zeleninu. Dále si nakrájíme klobásu na kolečka, papriku na proužky a přidáme je k zelenině. Zatímco se směs restuje, nakrájíme cuketu na tenká kolečka a přidáme na pánev. Přidáme jeden hrneček vyprané rýže, krátce orestujeme a přilejeme dva hrnečky vývaru. Zamícháme, přivedeme k varu, nahoru dáme maso, ztlumíme plamen, přiklopíme poklicí a bez míchání necháme dusit 20 - 30 minut, až je rýže hotová. Kuřecí Jambalaya servírujeme bez přílohy, na talíři sypeme čerstvou petrželovou natí. Můžeme posypat i nudličkami červené papriky, ale ta má výraznou chuť a barvou přebije chilli papričky. Kuřecí Jambalaya a jeho varianty: Kdo nemá rád pálivé, může vynechat chilli a pepř, místo chorizo klobásy použít například ostravskou nebo jinou kvalitní šunkovou klobásu. V nouzi lze cuketu nahradit například sterilovaným hráškem.⁷²

Recept na tradiční jablečkový koláč – Apple Pie

„Mezi symboly americké kuchyně patří kromě hamburgerů a koblížků s dírkou také jablečkový koláč. Apple Pie je již od 30. let 20. století jedním ze symbolů té „opravdové“ Ameriky. Ve státě Nové Mexiko je po něm dokonce pojmenováno město. Pie Town získalo své jméno právě podle nedaleké továrny na jablečkové koláče.

Ingredience: 250g polohrubé mouky, 3 g soli, 115 g másla, 120 ml ledové vody, 8 větších sladkých jablek, 200 g cukru krupice, 8 g polohrubé mouky, 3 g skořice, 30 g másla

Postup: Ve větší míse spolu smíchejte mouku a sůl. Poté do těsta po částech vmíchejte máslo. Následně do těsta po lžičkách přidávejte vodu a tvořte z něj středně velké kuličky. Ty následně zabalte do igelitového pytlíku či potravinářské folie a na čtyři hodiny (nebo po celou noc) umístěte do ledničky. Poté těsto opět prohněťte a vyplňte jím dno a strany formy. Předehřejte si troubu na 200°C. V druhé větší míse spolu smíchejte jablka nakrájená na plátky, cukr, lžičku polohrubé mouky a skořici. Vše důkladně zamíchejte a také tím vyplňte formu. Navrch těsta naneste po kouskách dvě zbývající lžičky másla. Následně koláč přikryjte plackou ze zbývajícího těsta a dokonale utěsněte, přebývající okraje neváhejte odříznout. Do těsta nakonec špejlí

⁷² Vareni.cz [online]. c2000-2011 [cit. 2011-03-25]. Dostupné z WWW: <<http://recepty.vareni.cz/kureci-jambalaya/>>.

udělejte několik dírek, aby měla pára z jablek kudy utíkat. Koláč pečte v přehřáté troubě zhruba hodinu do té doby, než těsto zezlátne.⁷³

3.2.5.3 Americké hry

Věková skupina: 6-26 let

Časová náročnost: 1-2 hodiny

Velikost skupiny: maximální počet 20 uživatelů

Místo konání: prostory klubovny NZDM Střelka

Pomůcky: hrací deska a 20 figurek k halmě, hra monopoly, kůl v zemi, míč. Většina pomůcek je v NZDM Střelka dostupná, pouze hra monopoly se musí dokoupit.

Rozpočet: monopoly (společenská hra): 465 Kč/ cestovní verze: 109 Kč; Celkem: 465/109 Kč.

Možná rizika:

V zařízení je vhodné zvýšit personální zabezpečení, aby se předešlo případnému úrazu při venkovních hrách.

Průběh programu:

V úvodní části se pracovník přivítá s uživateli a zapíše docházku na zvláštní list papíru. Pracovník seznámí účastníky s programem na celé odpoledne. Časová dotace na úvodní část je přibližně 5 minut.

V hlavní části si pracovníci rozdělí uživatele do dvou skupin. Jedna skupina půjde s jedním pracovníkem na zahradu hrát hru – indiánský basket. Druhá skupina zůstane s druhým pracovníkem v klubovně, kde budou uživatelé hrát deskové hry – halma a monopoly. Jakmile každý pracovník má svoji skupinu, vysvětlí jí pravidla k daným hrám. Poté pracovník nechá uživatelům prostor k rozdělení se k jednotlivým hrám. Pracovník sleduje pečlivě hru a při výhře účastníka zapíše výherce na soutěžní listinu. Přibližně po 45 minutách se skupiny vymění. Pracovník opět nejprve sdělí účastníkům pravidla a poté mohou začít hrát. Časová dotace na hlavní část je přibližně 1,5 hodiny.

Na závěr pracovníci vyhlásí absolutního vítěze, což bude hráč, který vyhrál nejvíce zápasů v halmě, monopolech či indiánském basketbalu. Vítěz dostane na

⁷³ *Chci do Ameriky* [online]. 2009-08-13 [cit. 2011-02-25]. Dostupné z WWW: <<http://chcidoameriky.cz/recept-na-tradicni-jablkovy-kolac-apple-pie>>.

památku diplom. Poté všichni uživatelé pomohou s úklidem všech vytažených pomůcek. Na konec pracovník pošle uživatelům list papíru, na který mohou napsat či obodovat, jak je daný program zaujal. Časová dotace na závěrečnou část je 15 minut.

Hry:

Halma

Halma je desková hra, která vznikla ve Velké Británii koncem devatenáctého století. Velmi rychle se stala populární po celém světě, včetně Ameriky.

Hraje se na desce 16x16, 10x10 a 8x8 čtverců. Výchozí pozicí pro dva hráče je umístění deseti figurek do rohu desky. Cílem hry je přemístit všechny figurky do soupeřova území. Vítězí ten, kterému se povede přemístit všechny figurky jako prvnímu. Každý hráč smí přemístit v jednom tahu jednu figurku. Figurky se pohybují o jedno pole na volné libovolné místo.⁷⁴

Basketbal

Předchůdce basketbalu byla hra pok-ta-pok, které vznikla v Mexiku. Basketbal, jak ho známe teď, se datuje do konce devatenáctého století. Vznikl v americké škole ve státě Massachusetts. Od té doby se rychlost hry několikrát zvýšila.

Tuto hru hrají dvě družstva, v počtu pěti hráčů. Míč může hráč hodit nebo odpinknout kterýmkoliv směrem, jednou či oběma rukama. K důležitým pravidlům patří, že hráč nesmí s míčem utíkat, tudíž musí hodit míč z místa, kde jej chytil. Nejsou dovoleny žádné údery do protivníka. Jako dosažený koš je platný, ten, jež je hozen nebo pinknut ze země do koše a zůstane v něm. Na hřišti je též rozhodčí, který posuzuje hru.⁷⁵

– Indiánský basket

Pravidla této hry vycházejí z basketballu (viz. výše). Ke hře potřebujeme míč, jakýkoli volný prostor uprostřed se stromem či kůlem, který je označen čarou zhruba asi ve výšce jeden a půl metru od země. Následně se hráči rozdělí do dvou družstev.

⁷⁴ Srov. *BrainKing* [online]. c2002-2011 [cit. 2011-02-25]. Dostupné z WWW: <<http://brainking.cz/cz/GameRules?tp=33>>.

⁷⁵ Srov. *E-Basket.cz* [online]. c2010 [cit. 2011-02-26]. Dostupné z WWW: <<http://www.e-basket.cz/text/zakladni-pojmy-v-basketbalu/historie-a-pravidla-basketbalu/>>.

V družstvu si hráči snaží třikrát přehodit, aby mohli házet na kůl. A to buď na čáru (5 bodů) či nad čáru (3 body). Vítězí to družstvo, které dokázalo nasbírat více bodů.⁷⁶

Monopoly

Monopoly mají původ ve Spojených státech amerických. S touto hrou je spojováno jméno Charles B. Darrow. Původně však tento muž monopoly sám nevymyslel, nýbrž si nechal udělat kopii pravidel od známého. Poté zažádal o copyright, lehce pozměnil pravidla a vytvořil hrací desku.

Tato hra se snaží reprezentovat obchodní pojetí světa, se kterým se běžně lidé setkávají v reálném životě. Na začátku každý hráč dostane třicet tisíc korun a barevnou figurku. Dle hodu kostkami se posouvá po hracím plánu a může koupit libovolný objekt (ulici), na kterém se zastaví. Posléze může vybírat nájem z ulic. Největší příjem přichází ze stavění hotelů v jednotlivých ulicích a to tehdy, když na políčko soupeř vstoupí a musí zaplatit danou částku. Při samotné hře je spousta dalších situací, které se mohou naskytnout (pokladna, šance, vězení, hypotéka).⁷⁷

3.2.5.4 Americké filmy

Věková skupina: 6-26 let

Časová náročnost: 2-3 hodiny

Velikost skupiny: libovolná. Avšak příchozí uživatelé nesmí vyrušovat hlasitým hovorem, jinak budou pracovníkem vykázáni do druhé místnosti.

Místo konání: prostory klubovny NZDM Střelka

Pomůcky: počítač či televize s DVD přehrávačem, DVD s filmem.

Možná rizika: žádná větší rizika nejsou očekávána.

Průběh programu:

V úvodní části pracovník přivítá uživatele a zapíše docházku na zvláštní list papíru. Pracovník seznámí účastníky s programem na dané odpoledne. Časová dotace na úvodní část je přibližně 5 minut.

⁷⁶ Autorka se seznámila s danou hrou na Letním dětském táboře Ryengle v roce 2007.

⁷⁷ Srov. TAKÁČ, Dušen. TOPZINE.cz [online]. 2010-02-03 [cit. 2011-02-27]. Dostupné z WWW: <<http://www.topzine.cz/monopoly-bohaty-strycek-z-ameriky/>>.

V hlavní části pracovník popíše nejprve americkou kinematografii – především animované filmy. Poté si vybere jeden z příložených amerických filmů a jednoduše uvede uživatele do děje. Před začátkem pracovník zadá divákům tři otázky, na které bude chtít slyšet odpověď na konci programu. Odpovědi na otázky uživatelé naleznou v průběhu filmu. Následně pracovník pustí film. V případě výběru filmu *Forest Gump* by bylo vhodné tento film rozdělit na dvě části a rozprostřít ho do dvou dnů, protože samotný film je příliš dlouhý. V průběhu programu zaměstnanec dohlíží na kázeň. Pokud se v klubovně objeví uživatel, který vyrušuje je pracovníkem poslán do druhé klubovny. Časová dotace na hlavní část je přibližně 1,5 hodiny (záleží také na délce filmu).

V závěrečné části se pracovník zeptá, jaké jsou odpovědi na otázky, které položil před začátkem filmu. Ten, kdo bude mít všechny tři otázky správně, se bude moci podepsat na nástěnce, která bude věnována králům filmu. Nakonec se pracovník zeptá, zda film uživatele něčím zaujal, jestliže uvidí zájem, rozvede s nimi diskuzi o ději. Během diskuze zaměstnanec pošle uživatelům list papíru, na který mohou napsat či oznámkovat, jak se jim daný program líbil. Časová dotace na závěrečnou část je přibližně 15 minut.

Popis:

Americké filmy jsou známé svými různorodými žánry. Jedním z typicky amerických jsou animované filmy. Jeden z prvních, kdo se pokusil natočit animovanou pohádku, byl Walt Disney roku 1920. Po několika letech se objevila jedna z nejznámějších animovaných postaviček Mickey Mouse. Prvního velkého úspěchu se Disney dočkal s pohádkou *Sněhurka a sedm trpaslíků*, za níž získal několik Oskarů. Od těch dob kina promítají kvalitní animované pohádky/filmy ze studia Walta Disneyeho, jež jsou proslavená dokonalou kresbou a svojí kvalitní produkcí.⁷⁸

Filmy:

Lví král

Lví král je rodinný, dobrodružný, animovaný muzikál. Natočený ve Spojených státech roku 1994, trvá 89 minut.

⁷⁸ Srov. *Dějiny animovaného filmu* [online]. neuveveno [cit. 2011-03-27]. Dostupné z WWW: <<http://ivyh.wz.cz/animovany.html>>.

„Zdivočelé stádo hnané na Scarův příkaz potměšilými hyenami by bezbranného Simbu určitě zadupalo do země, kdyby jej nezachránil jeho otec Mufasa. Při zoufalé záchraně však zahyne. Protřelému Scarovi pak nedá moc práce přesvědčit vyděšeného Simbu, že je zodpovědný za otcovu smrt a měl by neodkladně uprchnout! A tak se Scar se svojí suitou konečně dostane k moci - zatímco Simba si najde nové zvířecí přátele Pumbu a Timona, s nimiž v duchu bezstarostné filozofie Hakuna Matata vyroste do majestátní lví podoby. Ale země jeho otce strádá, královská krev se nezapře a kdesi na hvězdné obloze si Mufasa hluboce oddychl, když probuzený Simba razantně vyrazil v jeho královské stopě...“⁷⁹

Forest Gump

Je romantická komedie s prvky dramatu, která byla natočena ve Spojených státech amerických v roce 1994. Trvá 142 minut.

„Zemeckisův film je brilantním shrnutím dosavadních režisérových poznatků o možnostech "comicsového" vyprávění. Formálně i obsahově nejméně konvenční z jeho snímků přesvědčuje komediálními gagy i naléhavě patetickým tónem. Jeho hrdinou je prostřáček Forrest Gump, typický obyčejný muž, který od dětství dělal, co se mu řeklo. Do života si tak odnesl několik ponaučení své pečlivé maminky a osvědčené pravidlo, jež se mu hodí mnohokrát v nejrůznějších situacích: „Když se dostaneš do problémů, utíkej.“ Forrest „proutíká“ školou jako hráč amerického fotbalu i univerzitou, potom peklem vietnamské války a zoufalstvím nad matčinou smrtí. Vždycky je totiž někdo nebo něco, co po něm skutečně či obrazně „hází kameny“. Nakonec však Forrest poznává, že jsou i jiná řešení situací než útek. Svůj život spojuje s kamarádkou ze školy Jenny, která pro něj zůstane provždycky jedinou láskou, s přítelem z vojny, černochem Bubbou, který dá směr jeho úvahám o lovu krevet a s poručíkem Taylorem, jemuž ve Vietnamu zachrání život. Forrestova životní pouť od 50. do 80. let je koncipovaná jako totálně „bezelstné“ vyprávění hrdiny, neschopného obecnějšího hodnocení situace. Forrest jako sportovec i jako válečný hrdina se setkává se slavnými lidmi, které nakonec vždycky někdo zastřelí (J. F. Kennedy, J. Lennon). Také jeho bližní umírají, ale on sám zůstává. Empiricky se dopracovává od impulsivního útěku před životem k úvahám o lidském osudu a o Bohu. Soukromý hrdinův osud zároveň postihuje třicet let poválečných amerických dějin.

⁷⁹ CSFD.cz [online]. c2001-2011 [cit. 2011-02-17]. Dostupné z WWW: < <http://www.csfd.cz/film/6741-lvi-kral/> >.

Snímek je doslova prošpikován nejrůznějšími kulturními i společenskými odkazy, viděnými ovšem bizarně naivním pohledem hlavního hrdiny, úzce soustředěným na několik hlavních nehodnotících hledisek. Film vedle výjimečného citu pro metaforu a brilantních humorných scén překvapuje patetickým tónem a nezvyklou melancholií. Důležité místo zde mají technicky dokonalé triky ve stylu Allenova Zeliga, dovolující hrdinovi vstoupit do dobových dokumentů a setkat se tak s význačnými osobnostmi.⁸⁰

3.2.6 Brazílie

Obsah preventivního programu:

1. Obecné seznámení s Brazílií

Při prvním setkání pracovník představí zemi. Zmíní základní informace, geografické rozložení, národnostní uspořádání obyvatel, brazilské symboly, odlišné chování a zajímavosti, které v naší zemi nenalezneme.

2. Brazilská kuchyně

Při druhém setkání pracovník uživatele seznámí s popisem brazilské kuchyně. Posléze zaměstnanec všem popíše dva recepty, které se společně s uživateli pokusí uvařit a upéct.

3. Tradiční brazilský karneval a tanec

Při třetím setkání pracovník zasvětlí uživatele do brazilského karnevalu a tance.

4. Brazilské filmy

Na čtvrtém setkání si pracovník vybere jeden ze dvou filmů a promítne ho uživatelům.

3.2.6.1 Obecné seznámení s Brazílií

Věková skupina: 6-26 let

Časová náročnost: 1-2 hodiny

Velikost skupiny: maximálně 20 uživatelů

Místo konání: prostory klubovny NZDM Střelka

Pomůcky: mapa (světa a Brazílie), počítač, fotografie (Amazonského deštného pralesu, oblast – Caatinga, Cerrado a Pantanal, mulata, mestice), obrázek a popis brazilských bohů

⁸⁰ CSFD.cz [online]. c2001-2011 [cit. 2011-02-28]. Dostupné z WWW: <<http://www.csfd.cz/film/10135-forrest-gump/>>.

(Exu, Ogum, Nana, atd.), ukázka hymny, obrázek vlajky, obrys vlajky, fotografie významných brazilských fotbalistů (Pelé, Ronaldo, Ronaldino), video s ukázkou capoiery.

Rozpočet: mapa Brazílie (tisk A3): 18 Kč, obrys vlajky (tisk A4): 4 Kč. Celkem: 22 Kč.

Možná rizika: jediným rizikem může být zkouška bojového tance. Při tom budou uživatelé vyzváni, aby na sebe dali pozor.

Průběh programu:

V úvodní části pracovník uživatele přivítá a zapíše docházku na zvláštní list papíru. Vedoucí seznámí účastníky s programem na dané odpoledne. Dále pracovník doporučí další návštěvy v zařízení během celého měsíce. Díky němuž mohou uživatelé získat nové poznatky a především zkušenosti, aniž by museli vycestovat za hranice České republiky. Časová dotace na úvodní část je přibližně 10 minut.

V hlavní části se pracovník bude držet napsaného výkladu o Brazílii, který bude doplněn o dostatek fotografií významných brazilských míst: Amazonský deštný prales, oblasti jako Caatinga, Cerrado, Pantanal a Brasília. Důležitou pomůckou pro celý výklad jsou mapy – světa a Brazílie. Během výkladu o národnostech je vhodné zobrazit obrázky mesticů, mulatů a vysvětlit, kdo jsou tito lidé. Poukázat na to, že dvě různé národnosti spolu mohou žít a ostatní s tím nemají větší problém. Pracovník dále pokračuje ve výkladu brazilských státních symbolů. Zaměstnanec rozdá uživatelům obrys brazilské vlajky, kterou si budou moci vybarvit dle předlohy a při tom budou poslouchat ukázkou brazilské hymny. Jakmile jsou uživatelé hotovi, pracovník všem řekne, jak se chovají a zdraví obyvatelé v Brazílii. Vedoucí následně vyzve klienty, aby si všichni vyzkoušeli brazilský pozdrav. Na konec se uživatelé dozvědí, že Brazílie je jedna z velmocí fotbalu, což budou dokumentovat fotografie nejlepších fotbalistů – Pelé, Ronaldo či Ronaldino. Časová dotace na hlavní část je přibližně 1 hodina.

Závěrem pracovník ukáže účastníkům video s capuerou (bojovým tancem). Pokusí se společně s uživateli naučit pár kroků. Nakonec zaměstnanec pošle uživatelům list papíru, na který mohou napsat nebo obodovat, jak se jim daný program líbil. Časová dotace na závěr je přibližně 20 minut.

Výklad:

„Brazílie má pět důležitých ekosystémů. Patří mezi ně: Amazonský deštný prales, Atlantický deštný prales, vyprahlá sušina s vegetací (Caatinga), centrální savana (Cerrado) a poslední je mokřinová oblast (Pantanal). Amazonský deštný prales je největší deštný prales na světě. V současnosti není prales úplně prozkoumán, proto ještě skrývá mnohá tajemství. Celosvětovým problémem je kácení pralesů.“⁸¹

Oficiální název tohoto státu je Brazílská federativní republika. Nachází se v Jižní Americe a hlavním městem je Brasília. Za úřední jazyk je považovaná portugalština. V Brazílii nalezneme rozdílné národnostní složení, a tak vedle sebe žijí běloši (Portugalci, Italové, Španělé, Němci i třeba Poláci), Japonci, indiáni, mulati (potomci bělocha a černocho), mesticové (potomci bělocha a indiána) a černoši.⁸²

V Brazílii převažuje křesťanství (katolická i protestantská církev) nad ostatními náboženstvími. Žijí zde i židovští věřící. Dále jsou uznávány afro-brazílské kultury. „Nejuznávanější kultem je Candomblé, který byl přivezen z Afriky. Candomble znamená tanec na počest bohů a je to též výraz pro náboženství. Základem víry jsou bohové (orixás).“⁸³

Mezi brazílské bohy patří například Exu, což je ochránce chrámů, domů, měst a osob. K tomuto bohu se přiřazuje jako den v týdnu pondělí a barva červená a černá. Jeho doménou je síla a nástroj, který používá, je kyj. Dále jedním z bohů je Nana, bohyně života a smrti. K této bohyni se přiřazuje den v týdnu sobota a barva lehce fialová. Její doménou je voda v bažinách a nástrojem je ibiri (tkaná zakřivená hůlka). Poslednímu bohu Ogumovi vládci války a pěšiny náleží úterý a z barev černá a modrá. Jeho doménou jsou stezky a války. Jeho nástrojem je železný meč.⁸⁴

K symbolům Brazílie patří vlajka, která je tvořena z velké části zelenou barvou, ta symbolizuje přírodní bohatství. Žlutý kosočtverec označuje bohatá naleziště zlata. Kruh uprostřed symbolizuje hvězdné nebe, v němž každá hvězda zastupuje jeden stát.⁸⁵

⁸¹ *Sopka.cz* [online]. c2004 [cit. 2011-02-28]. Dostupné z WWW: <http://www.sopka.cz/zeme_detail.php?idZeme=25>.

⁸² Srov. *Sopka.cz* [online]. c2004 [cit. 2011-02-28]. Dostupné z WWW: <http://www.sopka.cz/zeme_kapitola.php?idZeme=25&Klic=1223>.

⁸³ *HedvabnaStezka.cz – cestovatelský portál* [online]. 2006-06-24 [cit. 2011-02-28]. Dostupné z WWW: <<http://www.hedvabnastezka.cz/zeme/brazilie/lide-zvyky-nabozenstvi-3>>.

⁸⁴ Srov. *Capoeira Oxumare Olomouc* [online]. Neuvedeno [cit. 2011-02-28]. Náboženství. Dostupné z WWW: <<http://www.capoeira-olomouc.com/nabozenstvi.php>>.

⁸⁵ Srov. *Brazílie – základní informace* [online]. Neuvedeno [cit. 2011-02-28]. Dostupné z WWW: <<http://exotika.orbion.cz/brazilie/informace/>>.

„Brazilci jsou živí temperamentní, otevření, zdvořilí a dá se říci, že i trpěliví. Dochvilnost není jejich pravidlem, nepřizpůsobují se času, ale čas jim.“⁸⁶ Brazilci jinak dodržují běžné středoevropské zvyky jako je podání ruky při setkání či při odchodu.

K typicky brazilskému sportu patří fotbal. Národní tým Brazílie se stal čtyřikrát mistrem světa ve fotbale. Ve sportovní branži jsou jména jako Pelé, Ronaldo či Ronaldinho velmi uznávána. Fotbal tu hraje snad každý malý kluk i holka. „V Brazílii není fotbal jen hrou, ale jakýmsi druhem náboženství a každý zápas bývá zvláštním svátkem.“

Capoeira je bojové umění, které je propojené s tancem. Toto bojové umění vzniklo v Brazílii. Provozovali ho otroci z Afriky, protože však bylo nutné před jejich pány skrýt, že trénují boj, musela být přidána hra na mnohé nástroje, zpěv, tleskání či pohyby v rytmu. V capoeire se propojuje akrobacie, tanec a netradiční boje. Dalo by se říci, že se jedná o bezdotykový bojový sport.⁸⁷

3.2.6.2 Brazilská kuchyně

Věková skupina: 6-26 let

Časová náročnost: 2-3 hodiny

Velikost skupiny: maximálně 20 uživatelů

Místo konání: prostory kuchyňky a klubovny NZDM Střelka

Pomůcky: ingredience dle receptu, látky, barevné či krepové papíry k výrobě kostýmu

Rozpočet: hovězí maso 600 g: 129 Kč, červené fazole 1 kg: 15,90 Kč, mrkev 2 ks: 6,60 Kč, cibule 2 ks: 3,70 Kč, paprika 1 ks: 6,60 Kč, rajčata 4 ks: 28,90 Kč, řapíkatý celer 1 ks: 35 Kč; vejce 6 ks: 16,90 Kč, káva: 24,90 Kč, ořechy 200 g: 39,90 Kč, kypřicí prášek 13 g: 0,90 Kč, tuk na pečení 250 g: 20,90 Kč, čokoládová poleva 1 ks: 15,90 Kč; barevné papíry složka 20 listů: 13,50 Kč, krepové papíry 10 ks: 81,50 Kč. Celkem: 440 Kč.

Možná rizika:

Při tomto programu je vhodné zvýšit personální zajištění v zařízení z důvodu nebezpečí úrazu. Během vaření dohlíží každý pracovník na přidělenou skupinu uživatelů, aby při vaření někdo nepřišel k úrazu.

⁸⁶ *Sopka.cz* [online]. c2004 [cit. 2011-03-01]. Dostupné z WWW: <http://www.sopka.cz/zeme_kapitola.php?idZeme=25&klic=1221>.

⁸⁷ *Srov. Brazílie – základní informace* [online]. Neuvedeno [cit. 2011-03-01]. Dostupné z WWW: <<http://exotika.orbion.cz/brazilie/sport/>>.

Průběh programu:

V úvodní části se pracovník přivítá s uživateli a zapíše docházku na zvláštní list papíru. Pracovník seznámí účastníky s programem na celé odpoledne. Časová dotace na úvodní část je přibližně 5 minut.

V hlavní části pracovník obecně představí brazilskou kuchyni především ingredience, které jsou pro ni tradiční. Posléze uživatele rozdělí do dvou skupin. Jedna skupina bude připravovat fazole s masem podle receptu. Druhá skupina se bude věnovat přípravě brazilského ořechového moučnicku podle receptu. Tato skupina si vezme všechny suroviny a přesune se společně s jedním pracovníkem do klubovny, kde budou připravovat moučnick. Skupina si mezi sebou rozdělí práci. Jedni budou míchat suroviny, další drtit ořechy a poslední šlehat sníh. První skupina zůstane s dalším pracovníkem v kuchyňce a bude připravovat fazole s masem. Uživatelé se dohodnou, kdo z nich (jeden) bude míchat potřebné suroviny v hrnci. Zbytek bude krájet zeleninu a maso. Obě skupiny postupují podle receptu. Důležité je, aby se vždy pracovníci společně s uživateli zapojili do činnosti. Tím budou účastníci motivováni a jistě se budou více snažit. Po dokončení přípravy se maso s fazolemi dovaří a moučnick se nechá upéct. Během pečení budou mít uživatelé čas se připravit na následující program – brazilský karneval, a to tak že si budou moci začít vytvářet masky. Dodělají je během týdne v NZDM Střelka či doma. Hlavní část bude trvat přibližně 2 hodiny.

Na závěr se vyjme jídlo z trouby, rozdělí se spravedlivě tak, aby zbylo na všechny ty, kteří se podíleli na přípravě. Poté se uživatelé mohou s chutí pustit do jídla. Po jídle se uživatelé v rozdělených skupinách postarají o úklid a mytí nádobí. Na konec pracovník pošle uživatelům list papíru, na který mohou napsat či obodovat, jak se jim daný program líbil. Časová dotace na závěrečnou část je přibližně asi 25 minut.

Popis:

„Brazilská kuchyně je velice rozmanitá. Mísí se zde kuchyně původní s novodobou přistěhovaleckou a portugalskou. Brazílie je velmi rozlehlá a v každé oblasti se vaří trochu odlišně.“⁸⁸ Typické brazilské jídlo obsahuje často příchut' česneku, oregana,

⁸⁸ *Brazilská kuchyně* [online]. c2008-2011 [cit. 2011-03-01]. Dostupné z WWW: <<http://www.restaurant-guide.cz/kuchyne/brazilska-kuchyne.html>>.

cibule či pálivé papriky. Ve většině jídel se objevují ryby, mořští živočichové a velké množství tropického ovoce (banány, ananas a kokosový ořech) a zeleniny.⁸⁹

Recepty:

Fazole s masem

„Ingredience: 500 g hovězího masa na kostky, 800 g uvařených černých fazolí, 1 stonk řapíkatého celeru nadrobno nakrájeného, 2 nakrájené mrkve, 2 nakrájené cibule, 3 stroužky rozmačkaného česneku, 1 nakrájená červená paprika, ½ lžičky nastrohané pomerančové kůry, 4 nakrájená rajčata, 1 lžice másla, sůl a pepř.

Postup: Velký hrnec vymažeme a na něm krátce osmahneme cibuli, mrkev, celer, papriku a česnek. Přikryjeme pokličkou a dusíme asi 5 minut. Přidáme maso, pomerančovou kůru, rajčata a zamícháme. Vaříme dalších 30 minut. Poté přidáme fazole. Dochutíme solí, pepřem a vaříme do úplného změknutí masa.“⁹⁰

Brazilský ořechový moučník

„Ingredience: 5 vajec, 180 g moučkového cukru, 1 PL jemně mleté kávy, 100 g podrcených para ořechů (vlašských, kešu), 100 g polohrubé mouky, 1/2 sáčku kypřicího prášku do pečiva, tuk na vymazání formy, mouka na vysypání formy, čokoládová poleva, ořechy na ozdobu.

Postup: Žloutky, moučkový cukr a kávu utřeme do pěny, přidáme podrcené ořechy, pevně ušlehaný sníh z bílků a prosetou mouku s práškem do pečiva. Vložíme do předehřáté trouby a zvolna pečeme. Vychladlý moučník přelijeme čokoládovou polevou, ozdobíme ořechy a polevu necháme ztuhnout. Moučník pokrájíme na řezy, můžeme ozdobit šlehačkou a lehce poprášit mletou kávou.“⁹¹

⁸⁹ Srov. *Brazilská kuchyně* [online]. c2005 [cit. 2011-03-01]. Dostupné z WWW: <http://www.royalmenu.cz/clanek/129/recepty/kuchyne/brazilska_kuchyne-.html>.

⁹⁰ *Brazilská kuchyně* [online]. c2005 [cit. 2011-03-01]. Dostupné z WWW: <http://www.royalmenu.cz/clanek/129/recepty/kuchyne/brazilska_kuchyne-.html>.

⁹¹ *Prima-recepty.cz* [online]. 2011-02-02 [cit. 2011-03-03]. Dostupné z WWW: <<http://www.prima-recepty.cz/recept/18455-brazilsky-orechovy-moucnik/>>.

3.2.6.3 Tradiční brazilský karneval a tanec

Věková skupina: 6-26 let

Časová náročnost: 1-2 hodiny

Velikost skupiny: maximálně 20 uživatelů

Místo konání: prostory klubovny NZDM Střelka

Pomůcky: kostým (pro pracovníky, uživatelé by měli mít vlastní), počítač, fotografie či video z brazilského karnevalu, video se základními kroky k sambě a bosa nově

Možná rizika: žádná větší rizika nejsou očekávána.

Průběh programu:

V úvodní části se pracovník přivítá s uživateli a zapíše docházku na zvláštní list papíru. Pracovník seznámí účastníky s programem na celé odpoledne. Časová dotace na úvodní část je přibližně 5 minut.

V hlavní části pracovník řekne stručně pár slov o tom, jak vypadá karneval v Brazílii a kdy se slaví. Vedoucí promítne na počítači obrázky či videa z karnevalu v Rio de Janeriu. Poté se všichni (včetně pracovníků) převléknou do kostýmů, pokud v něm nepřišli do zařízení. Následně pracovník pustí uživatelům video se základními kroky samby a bosa novy. Společně se naučí tyto jednoduché kroky za zvuku brazilských rytmů. Následně se vybraná porota (pracovníci a ti uživatelé, kteří nemají kostým) usadí. Před porotu postupně nastoupí všichni uživatelé v maskách a představí se, co jsou za masku, případně, co umí. Po reji všech masek se porota dohodne na vítězi. Časová dotace na hlavní část je přibližně 1 hodina.

Na závěr pracovníci vyhlásí vítěznou masku, která získá diplom na památku. Poté všichni uživatelé pomohou s úklidem po maskách. Na konec pracovník pošle uživatelům list papíru, na který mohou napsat či obodovat, jak se jim daný program líbil. Časová dotace na závěrečnou část je 15 minut.

Popis:

Karneval je symbolem pro Brazílii. Koná se čtyřicet dní před Velikonocemi (před začátkem půstu). Dá se říci, že tato událost je otázkou národní hrdosti a cti. V Brazílii se po dobu karnevalu (čtyři dny) všechno zastaví. Důležitým bodem karnevalu je přehlídka nejlepších škol samby, což je tanec, který je synonymem brazilského karnevalu.

Největší karneval můžeme navštívit v Riu de Janeriu, avšak tuto slávu si užijeme i v jiných městech např. v Salvadoru či v Portu Setra.⁹²

„Brazilci patří mezi nejmuzikálnější národy světa. Díky svým africkým kořenům je hudba v Brazílii součástí společenského života a je neoddělitelně spjata s tancem.“⁹³ Mezi tradiční tance, které se každoročně tančí na karnevalech, patří samba. Je to rychlý dynamický tanec, charakteristický je pro ni pružný pohyb těla. Netančí se na místě, ale postupuje se dokola po parketu. Dalším oblíbeným brazilským tancem je bosa nova.⁹⁴

3.2.6.4 Brazilské filmy

Věková skupina: 6-26 let

Časová náročnost: 2-3 hodiny

Velikost skupiny: libovolná. Avšak příchozí uživatelé nesmí vyrušovat hlasitým hovorem, jinak budou pracovníkem vykázáni do druhé klubovny.

Místo konání: prostory klubovny či univerzity NZDM Střelka

Pomůcky: počítač či televize s DVD přehrávačem, DVD s filmem

Možná rizika: žádná větší rizika nejsou očekávána.

Průběh programu:

V úvodní části pracovník přivítá uživatele a zapíše docházku na zvláštní list papíru. Pracovník seznámí účastníky s programem na dané odpoledne. Časová dotace na úvodní část je přibližně 5 minut.

V hlavní části pracovník ve zkratce popíše brazilskou kinematografii a poté uvede uživatele do obsahu filmu. Před začátkem filmu vedoucí zadá divákům tři otázky, na které bude chtít slyšet odpověď po skončení filmu. Odpovědi na otázky uživatelé naleznou v průběhu filmu. Poté pracovník pustí film. Během filmu zaměstnanec dohlíží na kázeň. Pokud se v klubovně objeví uživatel, který vyrušuje, je poslán pracovníkem do druhé klubovny. Časová dotace na hlavní část je přibližně 1,5 hodiny (záleží na délce filmu).

⁹² Srov. *Brazílie-Travelon.cz* [online]. 2007-07-29 [cit. 2011-03-03]. Dostupné z WWW: <<http://brazilie.travelon.cz/zajimavosti/karneval-v-riu/>>.

⁹³ *HedvabnaStezka.cz* [online]. 2006-06-24 [cit. 2011-03-03]. Dostupné z WWW: <<http://www.hedvabnastezka.cz/zeme/brazilie/lide-zvyky-nabozenstvi-3>>.

⁹⁴ Srov. *Sopka.cz* [online]. c2004 [cit. 2011-03-03]. Dostupné z WWW: <http://www.sopka.cz/zeme_kapitola.php?idZeme=25&Klic=1226>.

V závěrečné části se pracovník zeptá uživatelů, zda znají odpovědi na otázky, které jim položil před začátkem filmu. Ten, kdo odpoví správně na tři otázky, se bude moci podepsat na nástěnku, která bude věnována králům brazilského filmu. Nakonec se pracovník zeptá, zda film uživatele něčím zaujal, jestliže uvidí zájem, rozvine s nimi diskuzi o ději. Během diskuze zaměstnanec pošle uživatelům list papíru, na který mohou napsat či oznámkovat, jak se jim daný program líbil. Časová dotace na závěrečnou část je 15 minut.

Popis:

„Brazilská kinematografie dosáhla vrcholu pravděpodobně v šedesátých letech v souvislosti s hnutím Cinda Novo, které vneslo do tamější filmové tvorby nové prvky – kritické scénáře, politická poselství nebo také kameru.“⁹⁵

Filmy:

Hlavní nádraží

Je brazilsko-francouzské drama, které bylo natočeno roku 1998, trvajícím 113 minut.

„Bývalá učitelka Dora si přivydělává jako příležitostná písarka na hlavním nádraží v Riu de Janeiru. Jejíma rukama projdou denně desítky dopisů, o jejichž napsání ji žádají lidé, kteří neumějí psát. Jednoho dne ji jedna zákaznice požádá, aby napsala dopis jejímu manželovi a otci chlapce, jehož má s sebou. Chvilí poté se stane Dora svědkem nehody: tuto ženu srazí auto a její synek zůstane na ulici sám. Chlapec se několik dní potuluje po nádraží, až se ho Dora nakonec ujme. Hodlá si přivydělat tím, že ho postoupí pokoutní agentuře obstarávající děti k adopci. Později však pocítí výčitky svědomí, unese chlapce z bytu překupníků a podstoupí s ním cestu za jeho pravým otcem. Ani Dora, ani chlapec nejsou zpočátku nadšeni jeden druhým, ale dlouhé a náročné putování postupně odbourává jejich předsudky a mezi oběma se začíná vytvářet pevné citové pouto.“⁹⁶

Omnibus 174

Je dokumentární kriminální drama, které bylo natočené v Brazílii roku 2002, trvajícím 150 minut.

⁹⁵ VAŠÁTKOVÁ, Hana. *Cinemamundi* [online]. 2010-02-24 [cit. 2011-03-05]. Dostupné z WWW: <[http://cinemamundi.info/Archiv/2010/Zpravodajstvi/24.-unora-2010/Viva-La-America!](http://cinemamundi.info/Archiv/2010/Zpravodajstvi/24.-unora-2010/Viva-La-America!>)>.

⁹⁶ *CSFD.cz* [online]. c2001-2011 [cit. 2011-03-05]. Dostupné z WWW: <<http://www.csfd.cz/film/37492-hlavni-nadrazi/>>.

„Dokumentární snímek Bus 174 je napínavou rekonstrukcí události předcházejících tragickému únosu v roce 2000, k němuž došlo v Riu de Janeiru. Dvaadvacátého června přepadl Sandro do Nascimento se zbraní v ruce autobus městské hromadné dopravy a čtyři hodiny držel cestující jako rukojmí. Policie okamžitě obklíčila vozidlo a snažila se s pachatelem vyjednávat. Průběh jednání byl vysílán v přímém přenosu řadou televizních stanic, což přitáhlo k obrazovkám miliony lidí po celé zemi. Režisér založil dokument na záběrech z televizních archivů (řada z nich dosud nikdy nebyla zveřejněna), které se střídají s rozhovory s policisty, kteří byli na místě činu, s rukojmími, sociology, politology, vychovateli a Sandrovy přáteli. Před námi vyvstává Sandrův barvitě vylíčený příběh, v němž se z dítěte ulice stal zločinec. Zároveň je tu vykreslena sociálně-kulturní realita Brazílie posledních dvaceti let. Film úspěšně přenáší napětí na diváka, zdůrazňuje nepřiměřené reakce hlavního protagonisty (chce být zatčen v přímém přenosu), ale také zmatečné jednání policie. José Padilha navazuje na tradici latinskoamerického investigativního dokumentu snažícího se odhalovat viníky tragédie.“⁹⁷

3.2.7 Egypt

Obsah preventivního programu:

1. Obecné seznámení s Egyptem

Při prvním setkání se pracovník snaží představit obecně zemi: základní informace, geografické rozložení, národnostní uspořádání obyvatel, egyptské symboly, odlišné chování (např. rozdílný pozdrav) a zajímavosti, které v naší zemi nenalezneme.

2. Tradiční egyptská kuchyně

Při druhém setkání pracovník seznámí uživatele s popisem egyptské kuchyně. Posléze vedoucí představí účastníkům dva recepty, které si společně s uživateli pokusí uvařit a upéct.

3. Tradiční egyptské hry

Při třetím setkání pracovník vysvětlí a naučí uživatele tradiční deskové hry, které jsou v Egyptě dostupné a často hrané.

⁹⁷ CSFD.cz [online]. c2001-2011 [cit. 2011-03-05]. Dostupné z WWW: <<http://www.csfd.cz/film/145014-onibus-174/>>.

4. Egyptské filmy

Při čtvrtém setkání pracovník vybere jeden ze dvou filmů v nabídce a promítne ho uživatelům.

3.2.7.1 Obecné seznámení s Egyptem

Věková skupina: 6-26 let.

Časová náročnost: 1-2 hodiny.

Velikost skupiny: maximální počet 20 uživatelů.

Místo konání: prostory klubovny či univerzity NZDM Střelka.

Pomůcky: mapa (světa a Egyptu), počítač, fotografie (údolí Nilu, poušť Sahara, Káhira, egyptský arab a beduín (v typickém oblečení)), ukázka hymny, obrázek vlajky, obrys vlajky, egyptská hudba (pop), video s ukázkou břišního tance, obrázek pyramid v Gíze, ukázka hieroglyfů, papyrus.

Rozpočet: mapa Egypta (tisk A3): 18 Kč, obrys vlajky (tisk A4): 4 Kč. Celkem: 22 Kč.

Možná rizika: žádná větší rizika nejsou očekávána.

Průběh programu:

V úvodní části pracovník přivítá uživatele a zapíše docházku na zvláštní list papíru. Pracovník seznámí účastníky s programem na dané odpoledne. Dále pracovník doporučí další návštěvy v zařízení během probíhajícího měsíce, díky němuž mohou uživatelé získat nové poznatky a především zkušenosti, aniž by museli vycestovat za hranice České republiky. Časová dotace na úvodní část je přibližně 10 minut.

V hlavní části se bude pracovník držet napsaného výkladu o Egyptě, který bude doplněn o dostatek fotografií významných egyptských míst: údolí Nilu, poušť Sahara a hlavní město Káhira. Důležitou pomůckou pro celý výklad jsou především mapy světa a Egypta. Během výkladu o obyvatelích je vhodné se zastavit u egyptských arabů a poukázat na fakt, že obyvatelé Egypta se odlišují od Evropanů. Ať už stylem oblékání či chováním. Důležité je upozornit uživatele na fakt, že tato odlišnost je dána jejich vírou v islám, jenž se liší od křesťanství, které známe z naší kultury. Pracovník vysvětlí všem, jak se chovají a oblékají lidé v Egyptě. Pro lepší představu vedoucí promítne několik fotek egyptských obyvatel v jejich tradičním oblečení. Pracovník může položit uživatelům otázku, co si myslí o jejich oblečení, zda se jim líbí či nelíbí a proč. Poté vedoucí ve zkratce řekne pár informací o egyptských státních symbolech. Následně

rozdá uživatelům obrys egyptské vlajky, kterou si budou moci vybarvit dle předlohy, a při tom budou poslouchat ukázkou egyptské hymny. Jakmile pracovník uvidí, že jsou uživatelé hotovi. Ukáže účastníkům program sedmý div světa, egyptské pyramidy a egyptské hieroglyfy, které jsou pro Egypt charakteristické. Časová dotace na hlavní část je přibližně 1 hodina.

V závěrečné části pracovník promítne video s ukázkou břišního tance, který se i v České republice velmi rozšířil a vybídne uživatele k vyzkoušení si pár krokových variací. Na konec zaměstnanec pošle uživatelům list papíru, na který mohou napsat, jak se jim daný program líbil. Časová dotace na závěrečnou část je přibližně 20 minut.

Výklad:

Egypt je stát, který nalezneme v severní Africe mezi Středoziemním a Rudým mořem. Mnoho Egyptanů žije v údolí Nilu, kde se rozkládají rozlehlé zemědělské plochy. Na východě i na západě se nacházejí pouště (Arabská, Libyjská a Sahara), které zaujmají dvě třetiny rozlohy celého státu. Na východě se táhne vysokohorské pásmo.⁹⁸

Oficiální název země je Egyptská arabská republika. Hlavním městem je Káhira, ve které žije téměř osm miliónů lidí. Často je ke Káhiře počítána i Gíza (asi osmnáct miliónů lidí). Úředním jazykem je arabština, měnou je egyptská libra. Národnostní složení v Egyptě není až tak pestré, skládá se z egyptských arabů a ostatních, mezi které můžeme počítat domorodé skupiny, jež mají pradávno kořeny (Beduíni, Berbeři jejich ženy nosí oblečení, které je celé zahaluje a jsou v něm průzory jen pro oči; o Núbijcích se říká, že jsou mostem mezi Egyptem a Afrikou).⁹⁹

Zhruba devadesát procent Egyptanů jsou muslimové, většina ostatních uznává koptské náboženství. Islám je v Egyptě převažujícím náboženstvím. „Islám znamená odevzdání se do vůle boží a tento princip je patrný v každodenním životě muslimů. Výrazem víry je pět takzvaných pilířů islámu.“¹⁰⁰ Mezi tyto pilíře patří: věřit v jednoho Boha a jeho Proroka Muhammada, modlit se pětkrát denně, rozdávat almužnu (zakát), dodržovat půst celý den během celého měsíce Ramaddánu a vykonat pouť do Mekky. Koptové neboli též egyptští křesťané, uznávají koptské křesťanství, což je orientální církev, nezávislá na Římu i Cařihradu.¹⁰¹

⁹⁸ Srov. HUMPHREYS, Andrew; JENKINS, Siona. *Egypt*, s. 24.

⁹⁹ Srov. HUMPHREYS, Andrew; JENKINS, Siona. *Egypt*, s. 29.

¹⁰⁰ AMBROS, Eva. *Egypt*, s. 38.

¹⁰¹ Srov. *Koktejl* [online]. 2005-08-31 [cit. 2011-03-07]. Dostupné z WWW: <http://www.czech-press.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=43%3Akoptove-kesane-v-pouti&Itemid=4>.

Mezi symboly Egypta patří vlajka a hymna. Vlajka se skládá ze tří vodorovných pruhů (červený, bílý a černý) a žlutého orla. Státní hymna se nazývá Biladi, biladi.

Egyptané jsou zcela odlišní svým myšlením i způsobem života od Evropanů. Arabským rčením je: inša'alla, bukra a malěš. Díky těmto slovům můžeme pochopit mentalitu tohoto národa. Inša'alla můžeme přeložit jako Dá-li Bůh, rozumí se, Když to nevyjde bude to Alláhova vůle. Bukra znamená zítra, ale Egyptané si to vysvětlují jako: Co se nepovede dnes, může se nechat na zítra, případně se to vůbec neuskuteční. Malěš se překládá, jako Bůh to chtěl či Žádný spěch. Na tomto jednání můžeme vidět laskavou povahu Egyptanů.¹⁰² Obyvatelky Egypta nosí dlouhé černé vše zahalující ábíje (ženské šaty) a muži nosí galabíje (mužské šaty).¹⁰³ V oblečení jsou Egyptané velmi konzervativní. Aby turisté do této země „zapadli“, měli by si obléknout dlouhé kalhoty a volnější tričko. Ať už z důvodu islámské tradice či pohodlí. Na některých místech u moře je pro turisty jistější koupat se v tričku a kraťasech.¹⁰⁴

Každodenní egyptská rutina se objevuje za stálého doprovodu hudby. Hudba se tu dělí na klasickou a pop. K egyptským tradicím patří břišní tanec, který je jednou z původních egyptských uměleckých forem, jež byly úspěšně exportovány i do zahraničí.¹⁰⁵

Egypt je jedna z nejstarších civilizací. To dokazují pyramidy v Gíze, které se dochovaly jako jediné ze sedmi divů světa. „Víme, že to byly ohromné hrobky stavěné na příkaz faraonů desetitisícovými zástupy dělníků.“¹⁰⁶ Mezi nejznámější pyramidy patří ty faraóna Cheopse, Chefréna a Mykerína. Staří Egyptané vymysleli obrázkové písmo, nazývané hieroglyfy, které sloužilo k zaznamenávání zemědělské a řemeslné produkce. Nejdříve texty byly tesány do kamene, avšak později se stal úředním materiálem pro psaní textů papyrus.¹⁰⁷

¹⁰² Srov. RAUCH, Michel. *Egypt*, s. 6-7.

¹⁰³ Srov. HUMPHREYS, Andrew; JENKINS, Siona. *Egypt*, s. 35.

¹⁰⁴ Srov. *Sopka.cz* [online]. c2004 [cit. 2011-03-07]. Dostupné z WWW: <http://zeme.sopka.cz/zeme_kapitola.php?idZeme=243&klic=1163>.

¹⁰⁵ Srov. HUMPHREYS, Andrew; JENKINS, Siona. *Egypt*, s. 31-34.

¹⁰⁶ HUMPHREYS, Andrew; JENKINS, Siona. *Egypt*, s. 136.

¹⁰⁷ Srov. *Sopka.cz* [online]. c2004 [cit. 2011-03-08]. Dostupné z WWW: <http://zeme.sopka.cz/zeme_kapitola.php?idZeme=243&Klic=11B2>.

3.2.7.2 Tradiční egyptská kuchyně

Věková skupina: 6-26 let

Časová náročnost: 2-3 hodiny

Velikost skupiny: maximální počet 20 uživatelů

Místo konání: prostory kuchyňky a klubovny NZDM Střelka

Pomůcky: ingredience dle receptu, čtvrtky a psací potřeby

Rozpočet: cizrna 500 g: 31 Kč, omáčka tahini 340 g: 52 Kč, citrón 1 ks: 2,60 Kč; krupice 1 kg: 15,90 Kč, bílý jogurt 175 g: 7,90 Kč, strouhaný kokos 200g: 9,90 Kč, prášek do pečiva: 0,90 Kč, mandle 200 g: 26,90 Kč, cukr krystal 1 kg: 19,90 Kč; čtvrtky 8 listů: 5,30 Kč, pastelky 1 ks: 26 Kč. Celkem: 198 Kč.

Možná rizika:

Při tomto programu je vhodné zvýšit personální zajištění v zařízení z důvodu nebezpečí úrazu. Během vaření dohlíží každý pracovník na přidělenou skupinu uživatelů, aby při vaření někdo nepřišel k úrazu.

Průběh programu:

V úvodní části se pracovník přivítá s uživateli a zapíše docházku na zvláštní list papíru. Pracovník seznámí účastníky s programem na celé odpoledne. Časová dotace na úvodní část je přibližně 5 minut.

V hlavní části vedoucí obecně představí egyptskou kuchyni především to, co je pro ni tradiční. Posléze uživatele rozdělí do dvou skupin. První skupina bude připravovat jídlo, které se nazývá Hummus s omáčkou tahini. Druhá skupina se bude věnovat přípravě orientálního dezertu Basbousa. Tato skupina si vezme všechny suroviny a přesune se společně s jedním z pracovníků do klubovny, kde budou společně připravovat dezert. Přičemž první skupina zůstane s dalším pracovníkem v kuchyňce a zde budou připravovat Hummus s omáčkou tahini. U tohoto receptu je důležité, aby pracovník namočil cizrnu den předem. Obě skupiny postupují dále podle receptu. Je vhodné, aby se pracovníci vždy zapojili do činnosti společně s uživateli. Tím jsou účastníci motivováni a jistě se budou více snažit. Po dokončení přípravy se Hummus vymíchá do husté pasty a dezert se nechá upéct.

Během pečení budou mít uživatelé možnost připravit potřebné věci k následujícímu programu – egyptské hry. Potřeba bude připravit kartičky na domino. Vhodnější je, aby domino připravovaly starší děti, které by na kartičky vymýšlely

jednoduché matematické příklady (na pravé straně kartičky bude příklad např. 8-5, na jiné kartičce vlevo bude výsledek 3, vpravo na stejné kartičce bude zadán jiný příklad např. 3+1, k němuž musíme najít správný výsledek). Dále je potřeba připravit hrací desky ke hrám Mlín a Senet. Uživatelé při tvorbě hracích desek musí dodržovat přesné instrukce od vedoucích, aby se desky daly použít. Hlavní část bude trvat přibližně 2 hodiny.

Na závěr se vyjme jídlo z trouby, rozdělí se spravedlivě tak, aby zbylo na všechny ty, kteří se podíleli na přípravě. Poté se uživatelé mohou s chutí pustit do jídla. Následně se účastníci programu rozdělí do stejných skupin, ve kterých už byli na začátku, a postarají se o úklid a mytí nádobí po vaření. Na konec pracovník pošle uživatelům list papíru, na který mohou napsat, jak se jim daný program líbil. Časová dotace na závěrečnou část je přibližně 25 minut.

Popis:

„V egyptské kuchyni najdeme vlivy kuchyně turecké a nechybí ani stopy po anglické a francouzské kuchyni. I když byla egyptská kuchyně ovlivněna řadou cizích vlivů, dokázala si i tyto prvky přetvořit k obrazu svému. ... Egyptská kuchyně kombinuje co největší možné množství koření - ať už sušeného nebo čerstvého. K nejoblíbenějším patří cumin - aromatický kmín, černý pepř, chilli, kurkuma, koriandr, šafrán, hřebíček, zázvor a sezamová semínka. Bylinkám dominuje máta, kopr a petržel. Pokrmy jsou často zdlouhavé na přípravu a většinou bezmasé, ovšem velmi vydatné.“¹⁰⁸

Recepty:

Hummus s omáčkou tahini - Hummus bi-L-Tahina

„Ingredience: 1 hrníček cizrny, 1 hrníček omáčky tahini, 1 lžíce citrónové šťávy

Na ozdobení: Petrželka, měsíčky citrónu, mletá chilli paprička, olivový olej

Postup přípravy: Namočíme cizrnu přes noc. Scedíme, zalijeme čistou vodou a zvolna vaříme do změknutí asi 1 hodinu. Scedíme. Dáme stranou vrchovatou lžící cizrny na pozdější dekoraci a rozmačkáme nebo rozemeleme zbytek. Přidáme omáčku tahini a citrónovou šťávu a vymícháme do husté pasty. Postříkáme olivovým olejem a

¹⁰⁸ STRNADOVÁ, Věra. *Český rozhlas Brno* [online]. 2007-02-05 [cit. 2011-03-08]. Dostupné z WWW: <http://www.rozhlas.cz/brno/recepty/_zprava/317027>.

ozdobíme cizrnou, kterou jsme si dali stranou. Nakonec posypeme nasekanou petrželkou, mletou chilli paprikou a ozdobíme měsíčky citrónu.“¹⁰⁹

Basbousa

„Basbousa je báječně chutný orientální dezert. V některých zemích je k dostání v prodejnách pečiva či v cukrárnách. My si ho můžeme připravit sami a tak chutný jak nám vyhovuje.

Ingredience: 1,5 hrníčku krupice, 1 hrníček cukru, 1 kelímek bílého jogurtu, 1 hrníček rostlinného oleje, 3 lžice strouhaného kokosu, 1 lžice prášku do pečiva, rozpůlené mandle.

Postup přípravy: Smícháme krupici, cukr, jogurt, olej, kokos a prášek do pečiva. Necháme půl hodiny odpočinout. Mezitím si připravíme cukrový sirup (viz další recept). Těsto nalijeme do pekáčku o velikosti asi 9x13 cm. Nožem naznačíme tvary, na které pak koláč nařezeme. Obvykle to jsou tvary kosočtverců, do jejich středu umístíme půlku mandle. Pečeme asi 20 minut v předehřáté troubě, nebo dokud koláč nezžhnědne. Po vyndání z trouby ihned zalijeme studeným cukrovým sirupem. Místo mandlí je možné koláč posypat nasekanými lískovými oříšky, strouhaným kokosem nebo nechat jen tak. Vrch se polije cukrovým sirupem – Sharbatem.

Ingredience na Sharbat: 1 hrníček cukru, 1 hrníček vody, 1 lžička citrónové šťávy.

Postup přípravy Sharbatu: Rozpustíme cukr ve vodě a vaříme asi 3 - 5 minut. Přidáme citrónovou šťávu a vaříme do zhoustnutí. Používáme horký sirup na studené moučníky nebo studený sirup na horké moučníky!“¹¹⁰

3.2.7.3 Egyptské tradiční hry

Věková skupina: 6-26 let

Časová náročnost: 1-2 hodiny

Velikost skupiny: maximální počet 20 uživatelů

Místo konání: prostory klubovny NZDM Střelka

¹⁰⁹ Dadalova kuchařka [online]. Nevedeno [cit. 2011-03-08]. Dostupné z WWW: <<http://dadala.hyperlinx.cz/narod/hamidr0001.html>>.

¹¹⁰ Dadalova kuchařka [online]. Nevedeno [cit. 2011-03-09]. Dostupné z WWW: <<http://dadala.hyperlinx.cz/narod/hamidr0005.html>>.

Pomůcky: kartičky k dominu, hrací desky ke hrám Mlýn a Senet, hrací kameny (mohou zastupovat víčka od PET lahví – nejlépe však stejné barvy), hrací kostka. Většina pomůcek je v NZDM Střelka dostupná či si je uživatelé sami vyrobí.

Možná rizika:

V zařízení je vhodné zvýšit personální zabezpečení, aby se předešlo případnému úrazu.

Průběh programu:

V úvodní části se pracovník přivítá s uživateli, zapíše docházku na zvláštní list papíru. Vedoucí seznámí účastníky s programem na celé odpoledne. Časová dotace na úvodní část je přibližně 5 minut.

V hlavní části pracovníci rozdělí uživatele do tří skupin. Tím pádem bude mít každá skupina svoji hru. Vedoucí vysvětlí pravidla k daným hrám. Pracovník sleduje pečlivě hru a při výhře účastníka zapíše výherce na soutěžní list papíru. Přibližně po 30 minutách se skupiny vždy vymění a to tak, že každý hráč si vyzkouší od každého jednu hru. Při každé výměně řekne pracovník, jaká jsou pravidla. Časová dotace na hlavní části je přibližně 1,5 hodiny.

Na závěr pracovníci vyhlásí absolutního vítěze, což bude ten hráč, který vyhrál nejvíce zápasů. Vítěz dostane na památku diplom. Poté všichni uživatelé pomohou s úklidem všech vytažených pomůcek. Na konec pracovník pošle uživatelům list papíru, na který mohou napsat či obodovat, jak se jim daný program líbil. Časová dotace na závěrečnou část je přibližně 15 minut.

Hry:

Domino – orientální

Domino je jednou z oblíbených her v Egyptě.

Základní pravidla pro čtyři hráče. Hraje se po dvojicích. Členové ve dvojici se nemohou dohadovat. Hra začíná zamícháním kartiček lícem dolů. Každý hráč si vylosuje patnáct kartiček, tím je celá sada rozebrána. Ten, který začíná, položí kartičku doprostřed. Hráč, který je na tahu, položí kartičku, která odpovídá konci kartičky. Kartička se může položit jen na konec řady. Pokud hráč nemá kartičku, ztrácí tah a pokračuje další. Hra končí, když jeden z hráčů přiloží poslední kartičku. Všem ostatní

se sečte hodnota kartiček, které mají v ruce. Partie končí, pokud ani jeden hráč nemůže pokračovat. Vyhrává dvojice s nižší hodnotou.¹¹¹

Mlým

Mlým vznikl v Egyptě. Nejstarší herní plány pocházejí ze starověkého Egypta, kde se našlo několik zachovalých plánů, které dělníci vyryli do desek.

Potřebujeme herní plán, který bývá složený ze čtyř čtverců. Dále také devět černých a devět bílých kamenů (víčka od PET lahví). Cílem hry je vyřadit sedm kamenů protihráče. Na začátku hry kladou hráči střídavě po jednom kameni na vyznačené body. Posléze hráči pohybují kameny tak, aby utvořili přímku (svislou či vodorovnou) ze tří kamenů. Této trojici se říká mlým. Jakmile se jednomu hráči povede sestrojít mlým, může spoluhráči vzít jeden kámen kromě těch, které tvoří soupeřův mlým. Hra končí porážkou hráče, jemuž zbudou dva kameny, a tudíž není schopen utvořit mlým.¹¹²

Senet

Senet je stará egyptská hra. Zmínky nalezneme před více než dvěma tisíci šesti sty lety před naším letopočtem.

Ke hře potřebujeme desku 3x10, sedm světlých a sedm tmavých kamenů, hrací kostka. Hru hrají dva hráči. Cílem hry je projít svými kameny na konec, tedy na pole číslo třicet, a vyvést je tak z desky ven. Na začátku hry umístí hráči kameny střídavě na prvních čtrnáct polí. Start je na poli číslo patnáct. Toto pole se nazývá Znovuzrození. Kameny se posunují podle hodu kostkou. Jestliže se kámen ocitne na poli, kde je kámen soupeře, vymění si místa. Na desce se nacházejí pole se zvláštním významem: číslo 15 – Znovuzrození, což je startovní pole; pole s číslem 26 – Dům radosti, na tomto poli jsou kameny v bezpečí; pole s číslem 27 – Dům vody, jakmile na toto pole někdo vstoupí, vrací se zpět na start; pole s číslem 28 – Dům tří pravd, toto pole může hráč opustit, pokud mu padne trojka; pole s číslem 29 – Dům „Re-Atoum“, toto pole může hráč opustit, pokud mu padne trojka.¹¹³

¹¹¹ Srov. Pravidla hry domino [online]. Neuvedeno [cit. 2011-03-08]. Dostupné z WWW: <http://voltik.cz/domino_navod.pdf>.

¹¹² Srov. *Mlým - Deskové Hry* [online]. 2008-02-27 [cit. 2011-03-08]. Dostupné z WWW: <<http://deskovehry.cz/index.php/MI%C3%BDn>>.

¹¹³ Srov. *Senet* [online]. c1999-2009 [cit. 2011-03-08]. Dostupné z WWW: <<http://www.deskovehry.info/pravidla/senet.htm>>.

3.2.7.4 Egyptské filmy

Věková skupina: 6-26 let

Časová náročnost: 2-3 hodiny

Velikost skupiny: libovolná. Avšak příchozí uživatelé nesmí vyrušovat hlasitým hovorem, jinak budou pracovníkem vykázáni do druhé klubovny.

Místo konání: prostory klubovny či univerzity NZDM Střelka

Pomůcky: počítač či televize s DVD přehrávačem, DVD s filmem

Možná rizika: žádná větší rizika nejsou očekávána.

Průběh programu:

V úvodní části pracovník přivítá uživatele a zapíše docházku na zvláštní list papíru. Vedoucí seznámí účastníky s programem na dané odpoledne. Časová dotace na úvodní část je přibližně 5 minut.

V hlavní části pracovník popíše nejprve egyptskou kinematografii, která není ve světě příliš rozšířená z důvodu cenzury. Poté vedoucí uvede uživatele do obsahu filmu. Před začátkem filmu pracovník zadá divákům tři otázky, na které bude chtít slyšet odpověď po skončení filmu. Odpovědi na otázky uživatelé naleznou v průběhu filmu. Během filmu zaměstnanec dohlíží na kázeň. Pokud se v klubovně objeví uživatel, který vyrušuje, bude pracovníkem poslán do druhé klubovny. Časová dotace na hlavní část je přibližně 1,5 hodin (záleží na délce filmu).

V závěrečné části se pracovník zeptá, jaké jsou odpovědi na otázky, které položil před začátkem filmu. Ten, kdo bude mít všechny tři správné odpovědi, se bude moci podepsat na nástěnce, která bude věnována králům filmu. Nakonec se pracovník zeptá, zda film uživatele něčím zaujal, jestliže uvidí zájem, rozvede s nimi diskuzi o ději. Během diskuze zaměstnanec pošle uživatelům list papíru, na kterém mohou napsat či oznámkovat, jak se jim daný program líbil. Časová dotace na závěrečnou část je přibližně 15 minut.

Popis:

V čtyřicátých a padesátých letech dvacátého století natáčela káhirska studia více než sto filmů za rok a ty se promítaly po celém arabském světě. V současnosti se natočí kolem 20 filmů za rok. Hlavním důvodem je nejspíš vysoké zdanění vládou a cenzura. Jedním z mála kvalitních egyptských režisérů je Júsuf Šáhín. Jeho filmy se účastní mezinárodních filmových festivalů. V roce 1997 získal cenu v Cannes za celoživotní dílo.¹¹⁴ Níže jsou uvedeny filmová díla tohoto úspěšného egyptského režiséra.

Filmy:

Ten druhý (al-Áchar)

Je romantický film, který se natáčel ve Francii a Egyptě roku 1999, trvající 105 minut.

„Dva mladí lidé se vášnivě milují. Adam, syn z buržoazní rodiny, a Hanane, která pochází ze skromných poměrů, bojují každý po svém proti těm, kdo se je snaží rozdělit. Hanane, novinářka, odpovídá na intriky Adamovy matky odhalením podvodných praktik egyptské elity, která se nezákonně obohacuje, a Adam se staví na její stranu.“¹¹⁵

Sbohem bonaparte – Adieu Bonaparte

Historické válečné drama, které se natáčelo ve Francii a v Egyptě roku 1985, trvající 115 minut.

„Historické drama s hvězdným obsazením (Michel Piccoli jako Caffarelli a Patrice Chéreau jako Napoleon) je především nevšedním pohledem na Napoleona očima Egyptanů. Ovšem v centru dění nestojí imperátor, ale jeho generál a místní obyvatelé. Záměrem bylo ukázat střet dvou různých kultur v důležitém dějinném okamžiku. Příběh nezdařeného setkání je nejen výpovědí o dobývání Egypta, ale také melodramatickým příběhem či filozofující freskou.“¹¹⁶

¹¹⁴ Srov. HUMPHREYS, Andrew; JENKINS, Siona. *Egypt*, s. 34-35.

¹¹⁵ *365dni.cz* [online]. c2011 [cit. 2011-03-03]. Dostupné z WWW: <http://www.sms.cz/film/ten_druhy-1999>.

¹¹⁶ *FDb.cz* [online]. c2003-2011 [cit. 2011-03-03]. Dostupné z WWW: <<http://www.fdb.cz/film/55314-sbohem-bonaparte.html>>.

3.2.8 Austrálie

Obsah preventivního programu v daném měsíci:

1. Obecné seznámení s Austrálií

Při prvním setkání se pracovník snaží představit obecně zemi: základní informace, geografické rozložení, národnostní uspořádání obyvatel, egyptské symboly, odlišné chování (např. rozdílný pozdrav) a zajímavosti, které v naší zemi nenalezneme.

2. Australská kuchyně

Při druhém setkání pracovník seznámí uživatele s popisem australské kuchyně. Posléze vedoucí představí účastníkům programu dva recepty, které společně s uživateli pokusí uvařit a upéct.

3. Australské hry

Při třetím setkání pracovník vysvětlí a naučí uživatele tradiční venkovní hry, které jsou v Austrálii dostupné a často hrané.

4. Australské filmy

Při čtvrtém setkání pracovník vybere jeden ze dvou filmů v nabídce a promítne ho uživatelům.

3.2.8.1 Obecné seznámení s Austrálií

Věková skupina: 6-26 let

Časová náročnost: 1-2 hodiny

Velikost skupiny: maximální počet 20 uživatelů

Místo konání: prostory klubovny NZDM Střelka

Pomůcky: mapa (světa a Austrálie), počítač, fotografie (australská poušť, Velké předělové pohoří – Mount Kosciusko, Ayersova skála, Velká útesová bariéra – korálový útvar, australský původní obyvatel – Aborigines, britská královna – Alžběta II., Canberra, Sydney), ukázka hymny, obrázek vlajky, obrys vlajky, obrázek (buš, klokan, ptakopysk, pes dingo a koala)

Rozpočet: mapa Austrálie (tisk A3): 18 Kč, obrys vlajky (tisk A4): 4 Kč. Celkem: 22 Kč.

Možná rizika: žádná větší rizika nejsou očekávána

Průběh programu:

V úvodní části pracovník přivítá uživatele a zapíše docházku na zvláštní list papíru. Pracovník seznámí účastníky s programem na dané odpoledne. Dále pracovník doporučí další návštěvy v zařízení během probíhajícího měsíce, díky němuž mohou uživatelé získat nové poznatky a především zkušenosti, aniž by museli vycestovat za hranice České republiky. Časová dotace na úvodní část je přibližně 10 minut.

V hlavní části se pracovník drží napsaného výkladu o Austrálii, který bude doplněn o dostatek fotografií významných australských míst: australská poušť, Velké předělové pohoří – Mount Kosciusko, Ayersova skála, Velká útesová bariéra – korálový útvar. Během výkladu o obyvatelích je vhodné poukázat na to, že v Austrálii vedle sebe dokážou žít různé národnosti. Až na původní obyvatele, kteří se nechtějí přizpůsobit dlouholetým přistěhovalcům. Pracovník také uživatelům zdůrazní, že Austrálie patří oficiálně k Velké Británii. Ale z větší části si Australané spravují svoji zemi sami. Vedoucí ve zkratce řekne pár informací o australských státních symbolech. Zaměstnanec rozdá uživatelům obrys australské vlajky, kterou si uživatelé budou moci vybarvit dle předlohy a při tom budou poslouchat ukázkou australské hymny. Jakmile pracovník uvidí, že jsou uživatelé hotovi, řekne všem účastníkům, jak se chovají a oblékají lidé v Austrálii. Poté se uživatele pokusí dohodnout, kdo z nich by byl vhodně oblečen do restaurace. Konkrétně, který uživatel by mohl dané zařízení jakoby reprezentovat a proč. Na konec vedoucí promítne fotky se zajímavými zvířaty, která žijí ve volné přírodě pouze v Austrálii. Fotky by měly obsahovat především zvířata, jako jsou klokan, ptakopysk, pes dingo a koala.

V závěrečné části pracovník pošle uživatelům list papíru, na který mohou zhodnotit daný program. Časová dotace na závěrečnou část je přibližně 20 minut.

Výklad:

Austrálie je stát, který leží na jednom kontinentu. Největší část tohoto kontinentu pokrývá Západoaustralská plošina, na které se nacházejí největší australské pouště. Dále Středoaustralská nížina a Velké předělové pohoří, kde nalezneme v pásmu Sněžných hor nejvyšší horu kontinentu Mount Kosciusko (2 228 m. n. m.). Na severovýchodním pobřeží se nachází Velká útesová bariéra, která je uznávaná jako největší korálový útvar světa.

Obyvatelstvo Austrálie se přibližně skládá ze sedmdesáti pěti procent Australanů britského původu, asi dvaceti procent Australanů evropského původu (mezi které patří

především Italové, Němci, Řekové), čtyř procent Australanů asijského (Číňané a Vietnamci) a afrického (Libanonci) původu. Nesmíme zapomenout na původní obyvatele – Aborigines. Proto Austrálii stejně jako Spojené státy můžeme označit za zemi multikulturní.¹¹⁷ Potíže ve vztazích mezi původními Australany a bývalými přistěhovalci stále trvají. „Austrálie musí do budoucna původním praobyvatelům tohoto kontinentu ještě poskytnout životní perspektivu a důstojnost lidského rodu.“ Vztah mezi původními Australany a bílými Australany je stále ještě napjatý. Především ve velkoměstech je častá konfrontace.¹¹⁸ Vlivem různorodých národů v Austrálii nalezneme různá náboženství. Například křesťanství (římsko-katolická církev, anglikánská církev, protestantská), židovství či východní náboženství.

Austrálie je monarchie s parlamentem. Je součástí Commonwealthu, jehož hlavou je britská královna zastupovaná generálním guvernérem, kterého navrhuje australská vláda.¹¹⁹ Oficiální měnou je australský dolar. Úředním jazykem je angličtina. Hlavním městem Austrálie je Canberra. K velmi známým městům patří též Sydney, které je známé především budovou opery.

Mezi symboly Austrálie patří vlajka a hymna. „Státní vlajka má čtyři velké bílé hvězdy a jedna malá na modrém podkladu. Symbolizují souhvězdí Jižního kříže, které objevil roku 1769 James Cook. V levém horním rohu je umístěn Union Jack.“¹²⁰

Obecně se říká, že Australané jsou přívětiví, přátelští, přístupní a ochotní pomoci. Jestliže se cizinec ztratí v Austrálii, nemusí se bát obrátit se na Australana, protože ten mu vždy rád pomůže a poradí. Lidé se zde oblékají ležérně a uvolněně. Jde-li zákazník do restaurace, musí se vhodně obléci, jinak by ho nemusel nikdo obsloužit – „No Shirt, No Shoes, No Service.“¹²¹

Za typickou australskou krajinu považujeme buš, což je nehostinná pustina porostlá suchomilnými keři a nízkými stromy. Vlivem stále rozšiřujících se pouští a velkého sucha hrozí Austrálii časté požáry. Díky izolaci tohoto kontinentu zde žijí neobvyklé živočišné druhy zvířat, například klokani, ptakopysk, pes dingo či koala živící se eukalypty. Austrálie bývá často označována za sluneční stát. Avšak tento region je díky slunci označován za rizikový.

¹¹⁷ Srov. FUCHS, Donatus; BAEHR, Martin. *Austrálie*, s. 10-12.

¹¹⁸ Srov. HINZE, Peter, et al. *Austrálie*, s. 27.

¹¹⁹ Srov. FUCHS, Donatus; BAEHR, Martin. *Austrálie*, s. 8.

¹²⁰ HINZE, Peter, et al. *Austrálie*, s. 248.

¹²¹ Srov. HINZE, Peter, et al. *Austrálie*, s. 239.

3.2.8.2 Australská kuchyně

Věková skupina: 6-26 let

Časová náročnost: 2-3 hodiny

Velikost skupiny: maximální počet 20 uživatelů

Místo konání: prostory kuchyňky, klubovny a zahrady NZDM Střelka

Pomůcky: ingredience dle receptu

Rozpočet: kuře 1 kg: 49,90 Kč, česnek 1 ks: 7,40 Kč, sójová omáčka 170 ml: 19,90 Kč; vejce 6 ks: 16,90 Kč, vanilka 3 g: 45 Kč, keksy 180 g: 13,90 Kč, mandle 200 g: 26,90 Kč. Celkem: 180 Kč.

Možná rizika:

Při tomto programu je vhodné zvýšit personální zajištění v zařízení z důvodu nebezpečí úrazu. Během vaření dohlíží každý pracovník na přidělenou skupinu uživatelů, aby při vaření někdo nepřišel k úrazu.

Průběh programu:

V úvodní části se pracovník přivítá s uživateli a zapíše docházku na zvláštní list papíru. Pracovník seznámí účastníky s programem na celé odpoledne. Časová dotace na úvodní část je přibližně 5 minut.

V hlavní části pracovník obecně představí australskou kuchyni především ingredience, které jsou pro ni tradiční. Posléze uživatele rozdělí do dvou skupin. Jedna skupina bude připravovat kuře naložené na barbecue. Druhá skupina se bude věnovat přípravě čokoládového dortu. Tato skupina společně s jedním pracovníkem zůstane v kuchyňce. První skupina si o den dříve připraví marinádu a naloží do ní maso. Následující den půjde tato skupina grilovat marinované maso na zahradu. Do tohoto seskupení by bylo vhodné vybrat starší uživatele z důvodu bezpečnosti. Přičemž pracovník společně s uživateli bude také dohlížet na grilování. Obě skupiny postupují podle receptu. Důležité je, aby se pracovníci vždy zapojili do činnosti společně s uživateli. Tím budou účastníci motivováni a jistě se budou více snažit. Po dokončení přípravy dortu se všichni účastníci sejdou na zahradě, kde si budou moci starší uživatelé popovídat a mladší děti hrát. Důležité je, aby se vždy jeden člen druhé skupiny chodil dívat na pečící se dort, aby nebyl spálený. V průběhu grilování se jídlo postupně dodělá, proto budou jíst uživatelé postupně. Hlavní část bude trvat přibližně 2 hodiny.

Na závěr se vyjme dort z trouby, rozdělí se spravedlivě tak, aby zbylo na všechny ty, kteří se podíleli na přípravě. Poté se uživatelé mohou s chutí pustit do moučníku. Následně se účastníci programu rozdělí do stejných skupin, ve kterých už byli, a postarají se o úklid a mytí nádobí po vaření. Nakonec pracovník pošle uživatelům list papíru, na který mohou napsat, jak se jim daný program líbil. Časová dotace na závěrečnou část je přibližně 25 minut.

Popis:

Australská kuchyně původně vychází z anglické. V současné době je australská kuchyně velmi pestrá, díky přistěhovalcům ze středomoří a celé Asie. Australané jsou velcí gurmáni, potrpí si na kvalitní ingredience. K pilířům lokální kuchyně patří barbecue, jež je v Austrálii velmi populární. Proto má většina australských rodin doma gril.¹²² „Pro Australany je barbecue – opékání masa, doslova obřad. Jejich vztah k barbecue není o nic vlažnější než vztah Španělů ke koridě, Brazilců k sambě či Finů k sauně.“¹²³

Recepty:

Kuře naložené na barbecue

„Ingredience: 500 g kuřecích křidélek (stehen či řízků), 2 dcl oleje, 2 ks stroužku česneku, 1 lžička mouky, 1 lžička cukru, 2 lžíce sójové omáčky

Postup: Všechny tekuté přísady smícháme dohromady, přidáme cukr, mouku a rozlisovaný česnek. Očištěné maso pak vložíme do marinády, zamícháme a necháme naložené do druhého dne. Druhý den porce kuřete pozvolna grilujeme na roštu.

Doporučení: Není špatné porce kuřete chvíli povařit a pak je vychladlé teprve naložit do marinády. Máme tak jistotu, že maso nebude po grilování syrové.“¹²⁴

Čokoládový dort (Chocolate cake)

„Ingredience na těsto: 6 vajec, lžička vanilky, 15 dkg cukru a špetka soli, 10 dkg keksů, 10 dkg rozemletých ořechů či mandlí

¹²² Srov. *Australská kuchyně* [online]. c2008-2011 [cit. 2011-02-14]. Dostupné z WWW: <<http://www.restaurant-guide.cz/kuchyne/australska-kuchyne.html>>.

¹²³ FRANCZYK, Karel. *Jak si žije Austrálie*, s. 85.

¹²⁴ *ReceptyOnline.cz* [online]. c2005-2011 [cit. 2011-03-04]. Dostupné z WWW: <<http://www.receptyonline.cz/recept--kure-nalozene-na-barbecue--3265.html>>.

Postup: Smícháme 6 žloutků, lžičku vanilky, 15 dkg cukru a špetku soli. Přidáme ušlehaný sníh z 6 bílků. Dále přimícháme 10 dkg rozdrobených keksů a 10 dkg rozemletých ořechů nebo mandlí.

Náplň: Směs třešňové marmelády a meruňkového džemu.¹²⁵

3.2.8.3 Australské hry

Věková skupina: 6-26 let

Časová náročnost: 1-2 hodiny

Velikost skupiny: maximální počet 20 uživatelů

Místo konání: prostory zahrady NZDM Střelka

Pomůcky: bumerang, dva jutové/igelitové pytle, palička, puk, dřevěné kolíky. Většina pomůcek je v NZDM Střelka dostupná, zbytek bude potřeba dokoupit.

Rozpočet: bumerang: 250 Kč, puk: 20 Kč. Celkem: 270 Kč.

Možná rizika:

V zařízení je vhodné zvýšit personální zabezpečení, aby se předešlo případnému úrazu.

Průběh programu:

V úvodní části se pracovník přivítá s uživateli a zapíše docházku na zvláštní list papíru. Vedoucí seznámí účastníky s programem na celé odpoledne. Časová dotace na úvodní část je přibližně 5 minut.

V hlavní části pracovníci rozdělí uživatele do dvou či tří skupin (záleží na počtu uživatelů), v nichž projdou všemi připravenými hrami. Na konci se vyhlásí nejlepší skupina. Vedoucí před začátkem každé disciplíny řekne několik informací o historii a vysvětlí pravidla. Pracovník sleduje pečlivě hru a při výhře družstva zapíše výherce na soutěžní list papíru. Přibližně po 20 minutách se disciplína změní tak, aby se vystřídal za odpoledne všechny připravené hry. Po výměně vedoucí vždy vysvětlí k dané hře pravidla. Časová dotace na hlavní část je přibližně 1,5 hodiny.

Na závěr pracovníci vyhlásí vítězné družstvo. To družstvo, které vyhrálo nejvíce her, získá diplom, jež bude vystaven na nástěnce v zařízení. Poté všichni uživatelé pomohou s úklidem všech vytažených pomůcek. Nakonec pracovník pošle uživatelům

¹²⁵ FRANCZYK, Karel. *Jak si žije Austrálie*, s. 144.

list papíru, na nějž mohou napsat či obodovat, jak se jim daný program líbil. Časová dotace na závěrečnou část je přibližně 15 minut.

Popis hry:

Hod bumerangem

V používání bumerangů nejvíc prosluli australští domorodci – aborigines, stal se jejich tradicí. Bumerang už tvořil součást arzenálu zbraní doby kamenné.

Při správném vržení se bumerang vrátí zpět k vrhači. Bumerang je v základním provedení tvořen dvěma křídly. Při házení je vhodné mít dostatečný prostor na přehledné rovinné ploše (louka, hřiště či park). Při mírném větru je vhodné se postavit proti němu. Praváci se natočí vpravo v úhelu asi čtyřiceti pěti stupňů. Bumerang se drží mezi palcem a ukazováčkem. Dále se napřáhne dozadu nad rameno (dostatečně velká rotace) a hodí se bumerangem vpřed. Nikdy se bumerang nehází vodorovně, mohl by letět nebezpečným střemhlavým letem. Bumerang se chytá tlesknutím oběma rukama na střední část. Není doporučováno chytat rychle rotující bumerangy za konce křídel.¹²⁶

V NZDM Střelka si uživatelé vyzkouší, zda se jim povede hodit správně bumerang. Pokud se jim vrátí zpět do ruky, získávají body.

Závody ropuch

V Austrálii jsou často přemnožené ropuchy. A tak místní děti pořádají s těmito ropuchami závody.

V NZDM Střelka si však závody ropuch vyzkouší samotní uživatelé „na vlastní kůži“. Budou závodit mezi sebou ve skákání v pytli. Uživatelé si vytvoří dvě družstva. Tyto skupiny dostanou po jednom pytli, v němž musí každý soutěžící doskákat k dané metě, vrátit se zpět a předat štafetu, tedy pytel.

Trugo

Je jeden z nejzajímavějších sportů na světě. Avšak existuje málo lidí, kteří tuto hru znají. Trugo pochází z Austrálie a byl vytvořen pracovníky železničních oprav kolem roku 1920. Pravidla tohoto sportu se podobají australskému fotbalu. Tento sport se hraje na předměstí Melbourne každý víkend, ovšem není příliš známý zbytku světa.

¹²⁶ Srov. *Házení bumerangů* [online]. c2011 [cit. 2011-03-05]. Dostupné z WWW: <<http://www.bumerangy.com/hazeni-bumerangu>>.

Tato hra se hraje na trávníku, na němž jsou zatlučeny brankové tyče (dřevěné kolíky) do země. Cílem hry je střílet góly nebo body tím, že se udeří do gumového kroužku (kola) paličkou tak, aby prošel brankovými tyčemi. Postavený hráče je zády k brankovým tyčím, přičemž mezi nohama má gumový kroužek, který se snaží trefit do branky. Hráči nebo skupina si mění role po čtyřech kolech od prvního úderu. Každý hráč či skupina má dvacet čtyři úderů. Hráč, nebo tým s větším počtem gólů, na konci hrací doby vyhrávají.¹²⁷

3.2.8.4 Australské filmy

Věková skupina: 6-26 let

Časová náročnost: 2-3 hodiny

Velikost skupiny: libovolná. Avšak příchozí uživatelé nesmí vyrušovat hlasitým hovorem, jinak budou pracovníkem vykázáni do druhé klubovny.

Místo konání: prostory klubovny nebo univerzity NZDM Střelka

Pomůcky: počítač či televize s DVD přehrávačem, DVD s filmem

Možná rizika: žádná větší rizika nejsou očekávána.

Průběh programu:

V úvodní části pracovník přivítá uživatele a zapíše docházku na zvláštní list papíru. Vedoucí seznámí účastníky s programem na dané odpoledne. Časová dotace na úvodní část je přibližně 5 minut.

V hlavní části pracovník popíše obsah jednoho z vybraných australských filmů (žánr, děj, případná ocenění). Před začátkem filmu vedoucí zadá uživatelům tři otázky, na které bude chtít slyšet odpověď po skončení filmu. Odpovědi na otázky diváci naleznou v průběhu filmu. Během filmu pracovník dohlíží na kázeň. Pokud se v klubovně objeví uživatel, který vyrušuje, je pracovníkem poslán do druhé místnosti. Časová dotace na hlavní část je přibližně 1,5 hodin (záleží na délce filmu).

V závěrečné části se pracovník zeptá, jaké jsou odpovědi na otázky, které položil před začátkem filmu. Ten, kdo bude mít všechny tři správné odpovědi, se bude moci podepsat na nástěнку, která bude věnována králům australského filmu. Nakonec se pracovník zeptá, zda film uživatele něčím zaujal, jestliže uvidí zájem, rozvine s nimi

¹²⁷ Srov. Trugo [online]. Neuvedeno [cit. 2011-03-05]. Dostupné z WWW: <http://www.onlymelbourne.com.au/melbourne_details.php?id=2948>.

diskuzi o filmu. Během diskuze zaměstnanec pošle uživatelům list papíru, který mohou napsat či oznámkovat, jak se jim daný program líbil. Časová dotace na závěrečnou část je přibližně 15 minut.

Popis filmů:

Mary a Max

Je animovaná, dramatická komedie, která se natáčela v Austrálii roku 2009. Čas délky filmu je 89 minut.

„Dvě rozdílné povahy, dva rozdílné osudy a půlka světa spojuje tento animovaný příběh, který vypráví o přátelství dvou zcela odlišných lidí, kteří se znají jen prostřednictvím svých dopisů. Mary Daisy Dinkle, baculaté osmileté holčičky žijící na předměstí australského Melbourne a Maxe Horowitze, velmi obézního čtyřiačtyřicetiletého Žida žijícího v pulsujícím New Yorku, trpícího Aspergerovým syndromem. Film sleduje Maryino dospívání a Maxův přechod ze středního k pozdnímu věku a objevuje mezi nimi silné pouto, které překoná o hodně víc než obvyklé kamarádské vzestupy a pády. Mary a Max nás vedou cestou neobyčejného přátelství, které musí čelit autismu, taxidermii, psychiatrii, alkoholismu, obezitě, kleptománii, sexuálním rozdílům, důvěře, kopulujícím psům, náboženským rozdílům, agorafobii a mnoha dalším životním překvapením. Celovečerní animovaný film MARY A MAX byl poprvé uveden na filmovém festivalu Sundance v roce 2009. Tento film autora a režiséra Adama Elliota produkovala Melanie Coombs a postavičky namluvili Toni Collette (Mary), Philip Seymour Hoffman (Max), Barry Humphries (Vypravěč) a Eric Bana (Damien).“¹²⁸

Plavat proti proudu

Je sportovní životopisné drama natočené v Austrálii roku 2004. Délka filmu je 114 minut.

„Pravdivý příběh obyčejného chlapce z problémové rodiny, který v sobě našel sílu stát se šampionem. Přísný Harold Fingleton (Geoffrey Rush) žije se svou ženou Dorou (Judy Davis) v Queenslandu a má pět dětí. Když si všimne, že dva synové, Tony (Jesse Spencer) a John (Tim Draxl), neobyčejně rychle plavou, začne je trénovat. Je

¹²⁸ CSFD.cz [online]. c2001-2011 [cit. 2011-02-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.csfd.cz/film/253387-mary-a-max/>>.

nesmlouvavý, křičí na ně a zatím netuší, že z tolik odlišného Tonyho jednou vyroste sportovec, na kterého bude celá Austrálie pyšná.“¹²⁹

3.2.9 Japonsko

Konkrétní struktura témat v daném měsíci:

1. Obecné seznámení s Japonskem

Při prvním setkání se pracovník snaží představit obecně zemi: základní informace, geografické rozložení, národnostní uspořádání obyvatel, egyptské symboly, odlišné chování (např. rozdílný pozdrav) a zajímavosti, které v naší zemi nenalezneme.

2. Japonská kuchyně

Při druhém setkání pracovník seznámí uživatele s popisem japonské kuchyně. Posléze vedoucí představí účastníkům programu dva recepty, které společně s uživateli pokusí uvařit a upéct.

3. Tradiční japonské hry

Při třetím setkání pracovník vysvětlí a naučí uživatele tradiční deskové hry, které jsou v Japonsku dostupné a často hrané.

4. Japonské filmy

Při čtvrtém setkání pracovník vybere jeden ze dvou filmů v nabídce a promítne ho uživatelům.

3.2.9.1 Obecné seznámení s Japonskem

Věková skupina: 6-26 let

Časová náročnost: 1-2 hodiny

Velikost skupiny: maximální počet 20 uživatelů

Místo konání: prostory klubovny NZDM Střelka

Pomůcky: mapa (světa, Japonska), počítač či dataprojektor, fotografie (Fudži, Tokio, Japonec, japonská vlajka, japonský jen, japonský císař – Akihito, Buddha, geiša, kimono), nahrávka japonské hymny, japonský kalendář + výklad jednotlivých znamení, staré oblečení, prostěradla, staré líčení

Rozpočet: mapa Japonska (tisk A3): 18 Kč, obrys vlajky (tisk A4): 4 Kč. Celkem: 22 Kč.

¹²⁹ CSFD.cz [online]. c2001-2011 [cit. 2011-02-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.csfd.cz/film/116853-plavat-proti-proudu/>>.

Možná rizika: žádná větší rizika nejsou očekávána.

Průběh programu:

V úvodní části pracovník přivítá uživatele a zapíše docházku na zvláštní list papíru. Pracovník seznámí účastníky s programem na dané odpoledne. Dále pracovník doporučí další návštěvy v zařízení během probíhajícího měsíce. Díky němuž mohou uživatelé získat nové poznatky a především zkušenosti, aniž by museli vycestovat za hranice České republiky. Časová dotace na úvodní část je přibližně 10 minut.

V hlavní části se pracovník drží napsaného výkladu o Japonsku, který bude doplněn o dostatek fotografií významných japonských míst: nejvyšší hora Fudži, Tokio. Během výkladu o obyvatelích je vhodné ukázat a popsat obecně Japonce, aby posluchači programu viděli rozdíl mezi europoidní a mongoloidní rasou. Ať už jde o vizáž či chování. V čele Japonska je císař, což je v naší zemi zcela netradiční, proto je vhodné ukázat ho na obrázku. Pracovník pokračuje výkladem o buddhismu, který se od našich tradic zcela odlišuje, tudíž je vhodné se o něm obšírněji zmínit. Následuje několik informací o japonských státních symbolech. Zaměstnanec rozdá uživatelům obrys japonské vlajky, kterou si budou moci vybarvit dle předlohy, a při tom budou poslouchat ukázkou japonské hymny. Jakmile pracovník uvidí, že jsou uživatelé hotovi, vedoucí řekne uživatelům, jak se chovají a oblékají v Japonsku. Následně pracovník vyzve uživatele k vyzkoušení si slušného japonského chování. Při vysvětlování funkce japonského kalendáře by pracovník měl mít připravený výklad jednotlivých znamení, aby zvědaví uživatelé mohli zjistit, jaké zvíře japonského kalendáře jim je přisouzeno, a co je pro něj charakteristické. Ve zkratce vedoucí podá několik informací o gejšách, kdo byly, a co nosily na sobě.

V závěrečné části vyzve pracovník uživatele, aby si společně zahráli hru: Ozdob si svoji gejšu. Vedoucí rozdělí uživatele do skupin. Úkolem skupiny bude vybrat mezi sebou jednoho člena, ze kterého se zbytek pokusí udělat gejšu (se vším všudy – oblečení, které se podobá tomu, co nosí gejši, popř. líčení. Dále by měla umět zpívat, tančit a bavit publikum v klubu). Poté si uživatelé vzájemně ohodnotí své výtvořky a vyhlásí se nejlepší gejša. Na konec zaměstnanec pošle uživatelům list papíru, na kterém mohou napsat, jak se jim daný program líbil. Časová dotace na závěrečnou část je přibližně 20 minut.

Výklad:

Japonsko je ostrovním státem, který tvoří šest tisíc devět set ostrovů a ostrůvků. Též je označováno jako Nippon, což v překladu znamená Země vycházejícího slunce. Japonsko je převážně hornaté, nejvyšší horu se považuje Fudži (3776 m. n. m.), kterou Japonci uznávají jako posvátnou. Hlavním městem je Tokio. Obyvatelstvo této země se liší od Evropanů, proto jsou přiřazováni k mongoloidní rase. Důvodem jsou pro ni charakteristické znaky: zvláštní tvar očních víček a tmavé, rovné vlasy. Podnebí této země je oceánské, vlhké a monzunové. Obyvatelstvo mluví jednotným jazykem, japonštinou.¹³⁰

Japonsko je označováno jako konstituční monarchie, což znamená, že hlavou státu je císař, jehož moc je maximálně omezena. Měnou je japonský jen. Ke státnímu náboženství se řadí šintoismus a buddhismus.

Šintoismus vznikl v samotném Japonsku. Označuje se též jako šintó, což znamená „cesta Bohů“. Spočívá v uznávání přírody a bohů. Neobsahuje jasný výčet pravidel ani dogmat.¹³¹

Buddhismus byl prvním vědomě přejatým náboženstvím. Původ má v Indii. Přitažlivost buddhismu spočívá především v obrazu Buddhy jako magického ochránce. Velmi zjednodušeně řečeno základní myšlenka buddhismu vychází z představy o převtělování po smrti člověka do těla jiného člověka.¹³²

Mezi symboly Japonska patří japonská vlajka, která je složena z červeného kruhu, jež je usazen uprostřed bílého pole. Tento červený kruh symbolizuje slunce. Vlajka nese název hi no maru – sluneční kotouč. Dalším symbolem je japonská hymna. Ta se nazývá kimi ga jo. Vyjadřuje přání, aby panovnický rod vládl osm tisíc let.¹³³

„Každý národ si za dlouhá staletí své existence vytváří pevné ustálené normy společenského chování a zdvořilosti.“¹³⁴ Podobně je tomu i v Japonsku. Například při setkání si Japonci nepodávají ruce, jak je tomu v Evropě, nýbrž se uklánějí. Při japonském úklonu dlaně rukou zůstávají vždy na kolenou či na přední části nohou. K dalším tradicím patří: vstup do bytu bez jakékoli obuvi na nohou. V klasickém

¹³⁰ Srov. *Japonsko – země vycházejícího slunce* [online]. Neuvedeno [cit. 2011-02-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.japonsko.tnet.cz/rozloha.htm>>.

¹³¹ Srov. *Japonsko – země vycházejícího slunce* [online]. Neuvedeno [cit. 2011-02-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.japonsko.tnet.cz/shintoismus.htm>>.

¹³² Srov. *Japonsko – země vycházejícího slunce* [online]. Neuvedeno [cit. 2011-02-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.japonsko.tnet.cz/buddhismus.htm>>.

¹³³ Srov. *Japonsko – země vycházejícího slunce* [online]. Neuvedeno [cit. 2011-02-10]. Symboly Japonska. Dostupné z WWW: <http://www.japonsko.tnet.cz/symbol_statu.htm>.

¹³⁴ JANOS, Jiří. *99 zajímavostí z Japonska*, s. 231.

vybavení japonského bytu se pod nízkým stolkem bez židlí správně sedí v pozici seiza (na patách s nohama uloženýma rovně pod sebou) nebo též možné sedět v tureckém sedu se zkříženýma nohama.¹³⁵

Východní Asie (tam, kde pronikl buddhismus) se může pochlubit netradičními kalendáři, které u nás neznáme. Jde především o označení každého roku podle znamení určitého zvířete. „Cyklus zvířetníku tvoří dvanáct symbolů (v jednotlivých zemích jsou jisté nevelké odchylky), a ty pomáhaly označovat nejen roky, ale i světové strany a hodiny, dokonce i každý den a měsíc byly v určitém zodiakálním znamení. Jednotlivým znamení, která následují za sebou v pořadí krysa (ne), buvol (uši), tygr (tora), králík (u), drak (tacu), had (mi), kůň (uma), ovce (hicuji), opice (saru), kohout (tori), pes (inu) a kanec (i), jsou přisuzovány specifické vlastnosti, které se podle pověrečných představ přenášejí i na lidi narozené v příslušném roce.“¹³⁶

K typickým zajímavostem Japonska patří slovo geiša, které se používá od 17. století. Označuje ženy, které dovedly zpívat, tančit i jinak duchaplně bavit hosty. Stát se gejšou není vůbec jednoduché. Jejich výchova trvá řadu let a je spojena se značným odříkáním. Tradičním oblečením, které nosí geiši i ženy (u zvláštních příležitostí), je kimono.¹³⁷

3.2.9.2 Japonská kuchyně

Věková skupina: 6-26 let

Časová náročnost: 2-3 hodiny

Velikost skupiny: maximální počet 20 uživatelů

Místo konání: prostory kuchyňky a klubovny NZDM Střelka

Pomůcky: všechny ingredience dle receptu, hůlky (haši), čtvrtky a psací potřeby

Rozpočet: kuře 1 kg: 49,90 Kč, cibule 1 ks: 3,70 Kč, paprika mletá 30 g: 4,90 Kč, rajčata: 19,50 Kč, papriky: 14 Kč, fazolové lusky 500 g: 39,90 Kč, hrášek 250 g: 34,90 Kč; vejce 10 ks: 24,90 Kč, ořechy 200 g: 39,90 Kč, strouhanka 200 g: 17,90 Kč, moučkový cukr 1 kg: 16,90 Kč, vanilkový pudink 37 g: 2,20 Kč, mléko 1 l: 14,90 Kč, máslo 250 g: 26,90 Kč; jednorázové jídelní hůlky 20 ks: 60 Kč. Celkem: 401 Kč.

¹³⁵ Srov. JANOŠ, Jiří. *99 zajímavostí z Japonska*, s. 231-233.

¹³⁶ *Japonsko – země vycházejícího slunce* [online]. Neuvedeno [cit. 2011-02-11]. Dostupné z WWW: <http://www.japonsko.tnet.cz/zajem_kalendar.htm>.

¹³⁷ Srov. *Japonsko – země vycházejícího slunce* [online]. Neuvedeno [cit. 2011-02-11]. Dostupné z WWW: <http://www.japonsko.tnet.cz/zajem_geisha.htm>.

Možná rizika:

Při tomto programu je vhodné zvýšit personální zajištění v zařízení z důvodu nebezpečí úrazu. Během vaření dohlíží každý pracovník na uživatele, aby při práci někdo nepřišel k úrazu.

Průběh programu:

V úvodní části se pracovník přivítá s uživateli a zapíše docházku na zvláštní list papíru. Pracovník seznámí účastníky s programem na celé odpoledne. Časová dotace na úvodní část je přibližně 5 minut.

V hlavní části pracovník obecně představí australskou kuchyni především ingredience, které jsou pro ni tradiční. Posléze uživatele rozdělí do dvou skupin. Jedna skupina bude připravovat japonskou kuřecí pánev. Druhá skupina se bude věnovat přípravě Japonského větru. Tato skupina společně s jedním pracovníkem se přesune do klubovny, kde se bude věnovat přípravě korpusu. První skupina zůstane s dalším pracovníkem v kuchyňce a zde budou připravovat kuře. Obě skupiny postupují podle receptu. Jakmile se dovaří kuře, skupinka z klubovny půjde do kuchyňky připravit krém k japonskému větru. Ti uživatelé, kteří nebudou mít, co dělat budou mít možnost připravit potřebné věci k následujícímu programu – japonské hry. Bude potřeba vytvořit čtvercové síť ke hře Go a Gumoku. Hlavní část bude trvat přibližně 2 hodiny.

Na závěr se jídlo spravedlivě rozdělí tak, aby zbylo na všechny ty, kteří se podíleli na přípravě. Poté se uživatelé mohou s chutí pustit do jídla. Následně se účastníci programu rozdělí do stejných skupin, ve kterých už byli, a postarají se o úklid a mytí nádobí po vaření. Na konec pracovník pošle uživatelům list papíru, na který mohou napsat, jak se jim daný program líbil. Časová dotace na závěrečnou část je přibližně 25 minut.

Popis:

„Japonská kuchyně se vyznačuje velice osobitým stylem a smyslem pro dokonalé sladění chuti a servírování. Styl servírování a pečlivá příprava každého pokrmu činí právě japonskou kuchyni jedinečnou a originální. ... Japonská kuchyně je nepochybně tou nejzdravější kuchyní, a to hlavně pro svůj minimální obsah tuků a koření. Základními surovinami japonského vaření jsou rýže, zelenina, ryby a mořské plody. Zelenina i ovoce se konzumují převážně čerstvé. Koření se v japonské kuchyni

nepoužívá. Místo koření se ochucuje pokrm ostrým japonským zeleným křenem wasabi, sojovou omáčkou a zázvorem. Vše se konzumuje pomocí hůlek.¹³⁸

Hůlkám se v Japonsku říká haši. Nejčastěji se vyrábějí ze dřeva, slonoviny či bambusu. Obě hůlky se drží v pravé ruce, přičemž jedna je pevně fixovaná a druhou se pohybuje tak, aby se dalo nabrat sousto. Veškeré jídlo je nakrájeno na malé kousky, aby se mohlo hůlkami dobře nabírat.¹³⁹

Recepty:

Japonská kuřecí pánev¹⁴⁰

Ingredience: kuřecí prsíčka, středně velká cibule, olej, mletá paprika, rýže, rajčata, papriky, zelené fazolové lusky, hrášek, sůl.

Postup: kuřecí maso nakrájejte na malé kostičky, vhoďte na olej na rozpálenou pánev, posypte paprikou, chvíli restujte a duste. Když maso dozrává, přidejte rýži a vodu (v poměru dva díly rýže a díl vody) a společně téměř doměkka duste pod pokličkou. Nakonec přidejte nakrájená rajčata, papriku, fazolové lusky, hrášek a dovařte, až je vše měkké. Nezapomeňte osolit.

Japonský vítr¹⁴¹

Ingredience na korpus: 8 kusů bílků, 14 lžic cukru, 8 lžic mletých ořechů, 3 lžice strouhanky.

Ingredience na krém: 8 kusů žloutků, 100 g moučkového cukru, 1 vanilkový pudink, ½ litru mléka, 150 g másla.

Příprava korpusu: z celkového množství upečeme dvě placky na menším pekáči nebo na klasickém velkém a po upečení překrojíme. Pečeme v mírně teplé troubě.

Příprava krému: žloutky, cukr a pudinkový prášek rozmícháme v trošce mléka, dolijeme zbytek mléka a uvaříme na kaši. Do chladné kaše všleháme máslo.

Na ták skládáme první placku korpusu, polovinu krému, druhou placku korpusu a druhou polovinu krému. Necháme v chladničce dobře vychladit a pak krájíme na menší kostky.

¹³⁸ *Japonská kuchyně* [online]. c2008-2011 [cit. 2011-02-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.restaurant-guide.cz/kuchyne/japonska-kuchyne.html>>.

¹³⁹ Srov. JANOŠ, Jiří. *99 zajímavostí z Japonska*, s. 230.

¹⁴⁰ *Recept: Japonská kuřecí pánev* [online]. 2006-09-03 [cit. 2011-03-7]. Dostupné z WWW: <<http://www.labuznik.com/recipe.php?ID=23619>>.

¹⁴¹ *Japonský vítr* [online]. c2006-2011 [cit. 2011-03-07]. Dostupné z WWW: <<http://www.recepty.cz/recept/japonsky-vitr-5941>>.

3.2.9.3 Tradiční japonské hry

Věková skupina: 6-26 let

Časová náročnost: 1-2 hod

Velikost skupiny: maximální počet 20 uživatelů

Místo konání: prostory klubovny NZDM Střelka

Pomůcky: kameny dvou barev (bílé a černé), hrací deska (čtvercová síť), papíry, provázek cca. 90 cm.

Rozpočet: blok A4 čistý: 14,40 Kč, motouz lněný 1 ks: 15,50 Kč. Celkem: 30 Kč

Možná rizika:

V zařízení je vhodnější zvýšit personální zabezpečení, aby se předešlo případným roztržkám a pro lepší organizaci her.

Průběh programu:

V úvodní části se pracovník přivítá s uživateli a zapíše docházku na zvláštní list papíru. Vedoucí seznámí účastníky s programem na celé odpoledne. Časová dotace na úvodní část je přibližně 5 minut.

V hlavní části pracovník rozdělí uživatele do dvou skupin (nejspíš dle pohlaví). Chlapecká skupina půjde hrát hry Go a Gumoku. Dívčí skupina si půjde stavět origami a hrát hru Ayatori. Vedoucí před začátkem každé hry vysvětlí pravidla a řekne několik informací o historii. U každé skupiny bude jeden pracovník. Přibližně po 30 minutách se uživatelé budou moci vyměnit buď celé skupiny, či jedinci, jestliže budou chtít. Po výměně vedoucí vysvětlí pravidla. Časová dotace na hlavní část je přibližně 1 hodina.

Na závěr pracovníci vyhlásí výherce, který vyhrál nejvíce her. Ten získá diplom, jež bude mít na památku. Nakonec pracovník pošle uživatelům list papíru, na který mohou napsat či obodovat, jak se jim daný program líbil. Časová dotace na závěrečnou část je přibližně 15 minut.

Hry:

Go

„Go je nejstarší strategická hra na světě. Vznikla před čtyřmi až pěti tisíci lety v Číně. Odtud se postupně rozšířila po celé východní Asii, kde ji dodnes hrají miliony lidí.“¹⁴²

¹⁴² *O go Gowe.cz* [online]. 2007 [cit. 2011-02-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.goweb.cz/cs/ogo>>.

Pravidla této hry nejsou příliš složitá. Hrají ji dva hráči, jeden má černé a druhý bílé hrací kameny, které střídavě pokládají na desku, jež se podobá čtvercové síti. Tato deska může mít rozměry 19x19, 13x13 či 9x9. Menší desky jsou vhodnější pro začátečníky. Cílem je obklíčit si co největší území a co nejvíce soupeřových kamenů.¹⁴³

Origami

Origami je staré japonské umění skládání papíru. Jeho počátky se odhadují již kolem devátého století našeho letopočtu. Tyto skládanky se původně věšely k malým dárkům pro štěstí. Vytváření těchto skládanek převzalo několik kultur včetně té naší. Dodnes má většina skládanek svůj vzor v říši zvířat či rostlin, popřípadě věcí.¹⁴⁴

Uživatelé si dle předloh, které pracovník donese, budou moci vytvořit např. čepici, lodičku nebo jeřába, který je v japonské tradici vnímán jako symbol štěstí.

Gomoku

Gomoku je hra, která je u nás známá pod názvem piškvorky. Když přeložíme toto slovo z japonštiny do češtiny, gomoku znamená pět kamenů. Díky svým jednoduchým pravidlům tuto hru můžou hrát i děti předškolního věku.

Cílem hry je utvořit řadu o pěti kamenech své barvy a to buď vodorovně, svisle, nebo úhlopříčně. Kdo vytvoří takovýto řetěz dřívě, ten vyhrává. Jestliže dojde k vytvoření šesti kamenů za sebou, nic se neděje a hra pokračuje dál. Dojde-li k tomu, že hrací deska je celá zaplněná a o vítězi není rozhodnuto, hra končí nerozhodně.¹⁴⁵

Ayatori

Ayatori je tradiční dívčí hra. Tato hra je především známá z Japonska, kde se využívala při náboženských obřadech. Jedinou potřebou je provázek, dlouhý asi devadesát centimetrů. Proplétáním provázků a pomocí smyček se vytvářejí různé tvary. Mohou spolupracovat buď dva lidé ve dvojici, anebo si jeden hráč může hrát samostatně.¹⁴⁶

¹⁴³ Srov. JANOŠ, Jiří. *99 zajímavostí z Japonska*, s. 32.

¹⁴⁴ Srov. *Japonsko – země vycházejícího slunce* [online]. Neuveдено [cit. 2011-02-12]. Dostupné z WWW: <http://www.japonsko.tnet.cz/zajem_origami.htm>.

¹⁴⁵ Srov. *Japonsko – země vycházejícího slunce* [online]. Neuveдено [cit. 2011-02-12]. Dostupné z WWW: <http://www.japonsko.tnet.cz/zajem_gomoku.htm>.

¹⁴⁶ Srov. *Japonské hry* [online]. Neuveдено [cit. 2011-02-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.japonskyklub.com/DJHinfo.htm>>.

3.2.9.4 Japonské filmy

Věková skupina: 6-26 let

Časová náročnost: 2-3 hodiny

Velikost skupiny: libovolná. Avšak příchozí uživatelé nesmí vyrušovat hlasitým hovorem, jinak budou pracovníkem vykázáni do druhé klubovny.

Místo konání: prostory klubovny NZDM Střelka

Pomůcky: DVD s filmem, počítač či televize s DVD přehrávačem

Možná rizika: žádná větší rizika nejsou očekávána.

Průběh programu:

V úvodní části pracovník přivítá uživatele a zapíše docházku na zvláštní list papíru. Vedoucí seznámí účastníky s programem na dané odpoledne. Časová dotace na úvodní část je přibližně 5 minut.

V hlavní části pracovník popíše nejprve japonskou kinematografii, a to především v oblasti anime, protože v Japonsku je tento žánr velmi oblíbený. Před začátkem filmu pracovník zadá divákům tři otázky, na které bude chtít slyšet odpověď po skončení filmu. Odpovědi na otázky uživatelé naleznou v průběhu filmu. Během filmu zaměstnanec dohlíží na kázeň. Pokud se v klubovně objeví uživatel, který vyrušuje, je pracovníkem poslán do druhé klubovny. Časová dotace na hlavní část je přibližně 1,5 hodin (záleží na délce filmu).

V závěrečné části se pracovník zeptá, jaké jsou odpovědi na otázky, které položil před začátkem filmu. Ten, kdo bude mít všechny správné odpovědi, se bude moci podepsat na nástěnku, která bude věnovaná diváckým králům japonského filmu. Nakonec se pracovník zeptá, jak se jim film líbil, jestliže uvidí zájem, rozvine s nimi diskuzi o filmu. Během diskuze zaměstnanec pošle uživatelům list papíru, který mohou napsat či oznámkovat, jak se jim daný program líbil. Časová dotace na závěrečnou část je přibližně 15 minut.

Popis:

Pro Japonsko jsou charakteristické animované filmy či seriály, které jsou označovány jako anime. Nejčastěji jsou kresleny japonským stylem manga (je japonský výraz pro komiks, ze kterého se vyvinul charakteristický styl kresby). Nejčastěji se anime dělí na televizní seriály, OAV (Originál Animated Video) seriály a filmy. Anime se vyznačuje

charakteristickým stylem postav (velké, kulaté, roztomilé oči) a pozadí (propracované hudební kulisy). Anime nabízí širokou škálu žánrů. U nás nejznámějšími představiteli anime jsou např. seriály Pokémon nebo film Cesta do fantazie.¹⁴⁷

Filmy:

Cesta do fantazie

Je animovaná, dobrodružná, fantasy pohádka. Natočená v Japonsku roku 2001, trvající 125 minut.

„Desetiletá Chihiro je obyčejná japonská holčička. Když se se svými rodiči vydává poprvé do nového bydliště, jejich auto zabloudí na opuštěnou lesní cestu vedoucí k záhadnému tunelu. Chihiro i její rodiče se vydají dovnitř a objeví cosi, co považují za opuštěný lunapark. Rodiče podlehnou lákavé nabídce občerstvení v opuštěných stáncích, ale záhy se promění ve vepře. Chihiro se snaží najít pomoc a narazí na tajuplného chlapce jménem Haku. Ten ji seznámí s duchy, kteří v noci lunapark obývají, a najde jí zaměstnání u Yubaby, staré čarodějnice s malým tělem a velkou hlavou, která provozuje obrovské lázně, kam si chodí odpočinout milióny pozemských bohů a jiných fantastických bytostí. Zde se skrývá jediná možnost, jak může Chihiro zrušit zakletí svých rodičů a vrátit se do lidského světa.“¹⁴⁸

Princezna Mononoke

Je akční, fantasy, dobrodružný, animovaný film. Natočený v Japonsku roku 1997, trvající 133 minut.

„Za dávných časů, v divokých hvozdech Japonska začíná mýtický boj mezi rozrůstající se civilizací lidí a zvířecími božstvy, která vládou lesům. A také příběh lásky lidského dítěte vlčí bohyně - princezny Mononoke - a válečníka věřícího v mír mezi lidmi a přírodou - prince Ashitaky.“¹⁴⁹

¹⁴⁷ Srov. *REANIMATED* [online]. 2010 [cit. 2011-02-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.reanimated.eu/clanky/co-je-to-anime>>.

¹⁴⁸ *CSFD.cz* [online]. 2011 [cit. 2011-02-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.csfd.cz/film/42136-cesta-do-fantazie/>>.

¹⁴⁹ *CSFD.cz* [online]. 2011 [cit. 2011-02-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.csfd.cz/film/22205-princezna-mononoke/>>.

ZÁVĚR

Cílem bakalářského projektu bylo vytvoření preventivního programu pro Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Střelka, které se nachází ve Dvoře Králové nad Labem.

První kapitola se věnuje charakteristice a úloze Nízkoprahového zařízení pro děti a mládež Střelka. Popisuje zakotvení tohoto zařízení v rámci obce, přičemž jsou ve zkratce popsána i jiná nízkoprahová zařízení pro děti a mládež v kraji. Závěrem jsou shrnuty nejdůležitější volnočasové aktivity v obci.

Celá druhá kapitola je věnována Nízkoprahovému zařízení pro děti a mládež Střelka. Zprvu je popsána historie zařízení, dále chod zařízení, ve kterém je charakterizována personální stránka, formální zajištění zařízení, finanční zdroje a prezentace zařízení na veřejnosti. Koncem kapitoly jsou čtenáři seznámeni s materiálně technickým vybavením, a sice s vybavením zařízení, hygienickými zdroji a zajištění nouzové situace.

Poslední třetí kapitola představuje preventivní program, který se nazývá Cizinec v cizí zemi, aneb chceme poznat kulturu ostatních. Během tohoto programu uživatele zjistí spoustu informací o šesti zemích. Vybrány byly země dle kontinentů. Země jsou představovány zábavnou formou a kladen je důraz na zážitek. Proto by si z programu uživatelé měli odnášet spoustu dojmů. Prakticky si vyzkouší tradiční hry či jídlo daných zemí a podívají se na typický film oné země. Cílem preventivního programu je naučit uživatele o respektování a zájem o poznávání cizích kultur.

Preventivní program je připravený pro Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Střelka. Vedoucí zařízení počítá s jeho realizací v nejbližší době.

BIBLIOGRAFIE

Tištěné zdroje

- AMBROS, Eva. *Egypt*. 2. München : Nelles, 1997. 254 s. ISBN 3886181863.
- CARTER, Terry. *Paříž : to nejlepší*. Praha : Svojtka & Co., 2006. 126 s. ISBN 80-7352-447-3.
- FRANČZYK, Karel. *Jak si žije Austrálie*. 2. Ostrava : OLDAG, 2000. 144 s. ISBN 80-85954-84-2.
- FUCHS, Donatus; BAEHR, Martin. *Austrálie*. Praha : Miloš Uhlíř - Baset, 2000. 278 s. ISBN 80-86223-10-8.
- HINZE, Peter, et al. *Austrálie*. 2. München : Nelles, 1998. 255 s. ISBN 3886181928.
- HUMPHREYS, Andrew; JENKINS, Siona. *Egypt*. Praha : Svojtka&Co., 2003. 501 s. ISBN 80-7237-482-6.
- MŠMT. *Národní program rozvoje vzdělávání v České republice : Bílá kniha*. Praha : Tauris, 2001. 98 s. ISBN 80-211-0372-8.
- RAUCH, Michel. *Egypt*. Praha : Jan Vašut, 2001. 128 s. ISBN 80-7236-228-3.
- SCHEUNEMANN, Jürgen, et al. *USA : Východní pobřeží, Středo západ, Jižní státy*. Manche : Nelles, 1997. 225 s. ISBN 3886182347.

Zdroje ze zařízení

- BUREŠOVÁ, Jiřina. *Portfolio volnočasových aktivit : Semestrální práce*. Olomouc : Univerzita Palackého v Olomouci, 2010. 13 s.
- HOJNÁ, Kateřina. *Výroční zpráva za rok 2009*. Dvůr Králové nad Labem, 2009. 11 s. Výroční zpráva. Farní charita.
- LITOŠOVÁ, Kateřina. *Informovanost o poskytované sociální službě : Směrnice č. 12*. Dvůr Králové nad Labem : Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Střelka, 2010. 4 s.
- LITOŠOVÁ, Kateřina. *Metodika sjednávání smlouvy : Metodický pokyn č. 5*. Dvůr Králové nad Labem : Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež, 2010. 5 s.
- LITOŠOVÁ, Kateřina. *Nouzové a havarijní situace : Směrnice č. 14*. Dvůr Králové nad Labem : Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Střelka, 2010. 5 s.

- LITOŠOVÁ, Kateřina. *Plánovaný rozpočet na rok 2009 : Plánovaný rozpočet*. Dvůr Králové nad Labem : Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Střelka, 2008. 1 s.
- LITOŠOVÁ, Kateřina. *Prostředí a podmínky poskytování sociální služby : Směrnice č. 13*. Dvůr Králové nad Labem : Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Střelka, 2010. 4 s.
- LITOŠOVÁ, Kateřina. *Stížnosti na kvalitu nebo způsob poskytování služby : Směrnice č. 7*. Dvůr Králové nad Labem : Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Střelka, 2010. 5 s.
- LITOŠOVÁ, Kateřina. *Metodika k sociálně-právní ochraně dětí : Metodický pokyn č. 7*. Dvůr Králové nad Labem : Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Střelka, 2010. 3 s.
- LITOŠOVÁ, Kateřina. *Metodika preventivních programů : Metodický pokyn č.2*. Dvůr Králové nad Labem : Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Střelka, 2010. 2 s.
- LITOŠOVÁ, Kateřina. *Metodika prvokontaktu : Metodický pokyn č. 4*. Dvůr Králové nad Labem : Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Střelka, 2010. 4 s.
- LITOŠOVÁ, Kateřina. *Místní a časová dostupnost poskytované sociální služby : Směrnice č. 11*. Dvůr Králové nad Labem : Nízkoprahové zařízení pro děti a mládeže Střelka, 2010. 3 s.
- LITOŠOVÁ, Kateřina. *Personální a organizační zajištění sociální služby : Směrnice č. 9*. Dvůr Králové nad Labem : Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Střelka, 2010. 10 s.
- LITOŠOVÁ, Kateřina. *Popis realizace sociálních služeb*. Dvůr Králové nad Labem , 2010. 4 s. Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Střelka.
- LITOŠOVÁ, Kateřina. *Princip poskytování sociální služby : Metodický pokyn č.1*. Dvůr Králové nad Labem : Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Střelka, 2010. 2 s.

Elektronické zdroje

- *365dni.cz* [online]. c2011 [cit. 2011-03-03]. Dostupné z WWW: <http://www.sms.cz/film/ten_druhy-1999>.
- *ApetitOnline.cz* [online]. 2010 [cit. 2011-02-18]. Dostupné z WWW: <<http://www.apetitonline.cz/recepty/1719-obraceny-jablkovy-kolac.html>>.

- *Badminto-pravidla.cz* [online]. nevedeno [cit. 2011-02-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.badminton-pravidla.cz/badminton-hra.htm>>.
- *Brazílie* [online]. nevedeno [cit. 2011-02-28]. Dostupné z WWW: <<http://exotika.orbion.cz/brazilie/informace/>>.
- *Brazílie-Travelon.cz* [online]. 2007-07-29 [cit. 2011-03-03]. Dostupné z WWW: <<http://brazilie.travelon.cz/zajimavosti/karneval-v-riu/>>.
- *Bumerangy.com* [online]. c2011 [cit. 2011-03-05]. Dostupné z WWW: <<http://www.bumerangy.com/hazeni-bumerangu>>.
- *Capoeira Oxumare Olomouc* [online]. nevedeno [cit. 2011-02-28]. Dostupné z WWW: <<http://www.capoeira-olomouc.com/nabozenstvi.php>>.
- *CSFD.cz* [online]. c2001-2011 [cit. 2011-02-21]. Dostupné z WWW: <<http://www.csfd.cz/film/102874-12-ukolu-pro-asterixe/>>.
- *Cyklistický klub Carla Dvůr Králové nad Labem*. [online]. 2006-2009 [cit. 2010-06-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.ckcarla.banda.cz/clanek/41685/ck-carla-kupkolo.cz/>>.
- *Česká asociace petanque klubů (ČAPEK)* [online]. 2011-03-01 [cit. 2011-02-20]. Dostupné z WWW: <<http://petanque.cstv.cz/>>.
- *Český rozhlas 3 - Vltava* [online]. 2005-01-18 [cit. 2011-02-18]. Dostupné z WWW: <http://www.rozhlas.cz/vltava/bonappetit/_zprava/151735>.
- *Dadalova kuchařka* [online]. nevedeno [cit. 2011-03-08]. Dostupné z WWW: <<http://dadala.hyperlinx.cz/narod/hamidr0001.html>>.
- *Dáma* [online]. c2008 [cit. 2011-02-20]. Dostupné z WWW: <<http://dama.petrvladyka.cz/o-dame.php>>.
- *Dějiny animovaného filmu*. [online]. nevedeno [cit. 2011-03-27]. Dostupné z WWW: <<http://ivyh.wz.cz/animovany.html>>.
- *Deskové Hry* [online]. 2008-02-27 [cit. 2011-03-08]. Dostupné z WWW: <<http://deskovehry.cz/index.php/MI%C3%BDn>>.
- *Deskové hry* [online]. 2010-10-06 [cit. 2011-02-20]. Dostupné z WWW: <<http://deskovehry.cz/index.php/Blokus>>.
- *Diakonie ČCE* [online]. nevedeno [cit. 2010-10-08]. Dostupné z WWW: <http://www.milicak.cz/?templ=nzo_index&menu_zobraz=o_nas&reset=yes>.
- *E-Basket.cz* [online]. c2010 [cit. 2011-02-26]. Dostupné z WWW: <<http://www.e-basket.cz/text/zakladni-pojmy-v-basketbalu/historie-a-pravidla-basketbalu/>>.

- ENŽL, Radek. *Story Divokého západu aneb zbraně, přestřelky a pistolníci 1. část*. [online]. 2006-03-28 [cit. 2011-02-14]. Dostupné z WWW: <http://www.valka.cz/clanek_11481.html>. ISSN 1803-4306.
- EXIT Nížkoprahový klub. [online]. 2010 [cit. 2010-06-10]. Dostupné z WWW: <http://exit-klub.cz/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=34&Itemid=79>.
- Halma. [online]. c2002-2011 [cit. 2011-02-25]. Dostupné z WWW: <<http://brainking.cz/cz/GameRules?tp=33>>.
- HedvabnaStezka.cz [online]. 2006-06-24 [cit. 2011-02-28]. Dostupné z WWW: <<http://www.hedvabnastezka.cz/zeme/brazilie/lide-zvyky-nabozenstvi-3>>.
- Hippyart.net [online]. c2001-2006 [cit. 2011-02-24]. Dostupné z WWW: <<http://www.hippyart.net/index2.php?clanek=filozofie/hippies>>.
- Charita Česká republika. [online]. nevedeno [cit. 2010-06-2]. Dostupné z WWW: <<http://www.fchdk.cz/inicialy.php>>.
- Chci do Ameriky [online]. 2009-08-13 [cit. 2011-02-25]. Dostupné z WWW: <<http://chcidoameriky.cz/recept-na-tradicni-jablkovy-kolac-apple-pie>>.
- Japonsko [online]. nevedeno [cit. 2011-02-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.japonsko.tnet.cz/rozloha.htm>>.
- KARATE-DO Dvůr Králové nad Labem [online]. 2010 [cit. 2010-06-13]. Dostupné z WWW: <<http://karatedo.dknl.net/frameset.htm>>.
- Kdo jsme - Kdo jsme - Charita Česká republika [online]. 2004 [cit. 2010-06-2]. Dostupné z WWW: <<http://www.charita.cz/article.asp?nArticleID=310&nDepartmentID=187&nLanguageID=1>>.
- KEPRDOVÁ, Barbora. *TURISIMO.cz* [online]. nevedeno [cit. 2011-02-22]. Dostupné z WWW: <<http://www.turismo.cz/usa/>>.
- Klub přátel deskových her [online]. c1999-2009 [cit. 2011-03-08]. Dostupné z WWW: <<http://www.deskovehry.info/pravidla/senet.htm>>.
- Koktejl [online]. 2005-08-31 [cit. 2011-03-07]. Dostupné z WWW: <http://www.czechpress.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=43%3Akoptove-kesane-v-pouti&Itemid=4>.

- *Labužník.com* [online]. 2006-09-03 [cit. 2011-03-7]. Dostupné z WWW: <<http://www.labuznik.com/recipe.php?ID=23619>>.
- *Muzeum parfémů* [online]. 2009-03-30 [cit. 2011-02-17]. Dostupné z WWW: <<http://www.fiftyfifty.cz/serialy/Kuriozni-muzea-sveta-21.php>>.
- *Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež ARCHA*. [online]. 2007 [cit. 2010-06-10]. Dostupné z WWW: <<http://archa.dokoran.eu/?v=>>.
- *Nízkoprahové zařízení Střelka - Dvůr Králové nad Labem* [online]. neuvédno [cit. 2010-06-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.fchdk.cz/strelka/clanky.php>>.
- *Nízkoprahový klub pro děti a mládež* [online]. 2010 [cit. 2010-06-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.riaps.cz/shelter/o-nas.html>>.
- *O go Goweb.cz* [online]. 2007 [cit. 2011-02-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.goweb.cz/cs/ogo>>.
- *Občanské sdružení Salinger* [online]. 2006 [cit. 2010-06-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.salinger.cz/Sluzby/Nzdm-modry-pomeranc/NZDM-Modry-Pomeranc.php>>.
- *Oblečení pro ženy* [online]. c2010 [cit. 2011-02-17]. Dostupné z WWW: <<http://www.obleceniprozeny.cz/>>.
- *Pony centrum - JK členství v klubu*. [online]. neuvédno [cit. 2010-06-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.ponycentrum.cz/rozpisjezdzeni.htm>>.
- *Prima-recepty.cz* [online]. 2011-02-02 [cit. 2011-03-03]. Dostupné z WWW: <<http://www.prima-recepty.cz/recept/18455-brazilsky-orechovy-moucnik/>>.
- *PROSTOR PRO občanské sdružení*. [online]. neuvédno [cit. 2010-06-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.prostorpro.cz/nizkoprahova-zarizeni-klidek.html>>.
- *REANIMATED* [online]. 2010 [cit. 2011-02-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.reanimated.eu/clanky/co-je-to-anime>>*Recepty.cz* [online]. c2006-2011 [cit. 2011-03-07]. Dostupné z WWW: <<http://www.recepty.cz/recept/japonsky-vitr-5941>>.
- *ReceptyOnline.cz* [online]. c2005-2011 [cit. 2011-03-04]. Dostupné z WWW: <<http://www.receptyonline.cz/recept--kure-nalozene-na-barbecue--3265.html>>.
- *Restaurant-guide.cz* [online]. c2008-2011 [cit. 2011-02-18]. Dostupné z WWW: <<http://www.restaurant-guide.cz/kuchyne/francouzska-kuchyne.html>>.

- *RoyalMenu.cz* [online]. c2005 [cit. 2011-03-01]. Dostupné z WWW: <http://www.royalmenu.cz/clanek/129/recepty/kuchyne/brazilska_kuchyne-.html>.
- *Sopka.cz* [online]. c2004 [cit. 2011-02-28]. Dostupné z WWW: <http://www.sopka.cz/zeme_kapitola.php?idZeme=25&Klic=1223>.
- STRNADOVÁ, Věra. *Český rozhlas Brno* [online]. 2007-02-05 [cit. 2011-03-08]. Dostupné z WWW: <http://www.rozhlas.cz/brno/recepty/_zprava/317027>.
- TALAŠOVÁ, Anna. *Topzine.cz* [online]. 2010-03-31 [cit. 2011-02-17]. Dostupné z WWW: <<http://www.topzine.cz/francouzska-moda-nejen-coco-louis-a-christian/>>.
- *Trugo* [online]. nevedeno [cit. 2011-03-05]. Dostupné z WWW: <http://www.onlymelbourne.com.au/melbourne_details.php?id=2948>.
- *Vareni.cz* [online]. c2000-2011 [cit. 2011-03-25]. Dostupné z WWW: <<http://recepty.vareni.cz/kureci-jambalaya/>>.
- VAŠÁTKOVÁ, Hana. *Cinemamundi* [online]. 2010-02-24 [cit. 2011-03-05]. Dostupné z WWW: <<http://cinemamundi.info/Archiv/2010/Zpravodajstvi/24.-unora-2010/Viva-La-America!>>.
- *Vodní záchranná služba ČČK* [online]. 2006 [cit. 2010-06-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.vzs-dk.cz/index.php?id=1>>.
- *Pravidla hry – domino* [online]. nevedeno [cit. 2011-03-08]. Dostupné z WWW: <http://voltik.cz/domino_navod.pdf>.
- *Kankán* [online]. c2010 [cit. 2011-02-17]. Dostupné z WWW: <<http://western-klubos.webnode.cz/products/kankan/>>.
- *Zemepis.net* [online]. nevedeno [cit. 2011-02-15]. USA. Dostupné z WWW: <<http://www.zemepis.net/zeme-francie>>.

PŘÍLOHA

VSTUPNÍ DOTAZNÍK

NZDM Střelka Dvůr Králové nad Labem

- 1) **Tvoje přezdívka v klubu:**

- 2) **Jak ses dozvěděl/a o klubu?**

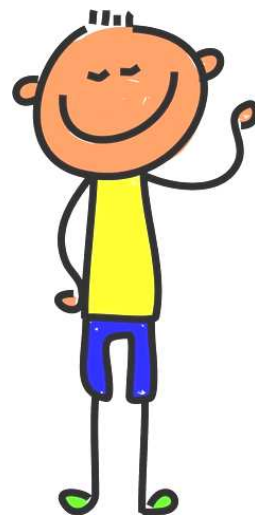
- 3) **Proč jsi sem přišel/přišla?**

- 4) **Co očekáváš od pracovníků, od klubu?**

- 5) **Věk, datum narození:**

- 6) **Co máš za sebou nebo co teď děláš?**
 - základní školu
 - střední odborné učiliště
 - střední školu s maturitou
 - vyšší odbornou školu
 - vysokou školu
 - pravidelné zaměstnání
 - nepravidelné zaměstnání
 - nezaměstnaný

- 7) **Bydlím**
 - v úplné rodině
 - v neúplné rodině
 - s prarodičem
 - s partnerkou
 - s přáteli
 - sám

- 8) **Místo bydlení** doma (u rodičů)
 vlastní byt (i pronajatý)
 cizí byt
 Squatt
 bez domova, na ulici
 ústavní výchova

- 9) **Předchozí pobyt v ústavu** nikdy
 dětský domov
 diagnostický ústav
 výchovný ústav
 kratší pobyty v ústavních zařízeních
(ozdravovny, ...)

- 10) **Kontakt s kurátorem pro mládež nebo pracovníkem sociálně právní ochrany dětí**

- nikdy
 nyní
 dříve

- 11) **Máš kamarády?** hodně
 1-2 dobré kamarády
 chtěl bych mít, ale skoro žádné nemám
 nemám žádné, nestojím o ně

- 12) **Jak trávíš odpoledne?** učím se
 většinou mám kroužky
 sportuji
 sedím u počítače nebo televize
 jsem venku s kamarády
 jsem venku sám/sama
 jsem s partnerkou/partnerem
 nudím se, nevím, co mám dělat
 jiné...

- 13) **Jaké máš zájmy, kroužky, co tě baví?**

- 14) **Co tě vůbec nebaví?**

- 15) **Zkoušel/a jsi někdy** kouřit
 pít alkohol
 marihuanu
 jiné drogy
 nic z toho

- 16) **Jsem**
- z české rodiny
 - z romské rodiny
 - z míchané rodiny
 - z rodiny jiné národnosti, jaké?.....

- 17) **Jak se cítíš doma?**
- vždycky se domů těším
 - jde to
 - raději tam nejsem
 - nerad/a se tam večer vracím
 - nesnáším to tam

18) **Když je ti špatně nebo máš problémy, co děláš?**

- 19) **Zažil/a jsi někdy na sobě**
- šikanu
 - zneužívání
 - vysmívání
 - nic z toho

20) **Máš někdy nějaké konflikty, potíže?**

- nemívám žádné
- se školou
- s učitelem
- se svou holkou/klukem
- s matkou
- s otcem
- se sourozencem
- sám se sebou
- se spolužáky
- v zaměstnání
- s úředníky
- jiné:

21) **Nutil tě někdo dříve**

- ke krádeži
- patřit do divné skupiny, party
- k věcem, které ti byly nepříjemné
- k věcem, které jsou zakázané
- k ubližování druhým
- ke kouření, braní drog
- ke sledování sprostých filmů
- k ničemu z těch věcí

22) Do jaké patříš skupiny (party, spolku, fanklubu ...?)

23) Co je pro tebe v životě důležité?

24) Jaký máš vzor, koho obdivuješ?

25) Čím bys chtěl/a v životě být? Čeho bys chtěl/a dosáhnout?

26) Co se ti na tobě líbí?

27) Co se ti na tobě nelíbí?

28) Které pravidlo bude pro tebe asi nejtěžší?

- žádné, všechna jsou lehká
- 1. žádné drogy
- 2. žádné násilí
- 3. žádná sprostá slova
- 4. žádné dovolování si na dospělé
- 5. žádné krádeže
- 6. žádný nepořádek
- 7. žádné lhaní

29) Souhlasíš s focením v klubu a případné umístění tvé fotografií na nástěnce?

- ano
- ne

30) Koho z vedoucích by sis chtěl/a vybrat jako svého klíčového pracovníka?

.....

Jestli chceš, můžeš zde napsat na sebe kontakt (např. mobil):

Děkujeme

Ve Dvoře Králové

Dne

Poznámky pracovníka (*doplňující informace, postřehy, náměty na IP, další práci, ...*):